ಚಿತ್ಪಾವನೀ ಮ್ಹಣ್ಯೋ

चित्पावनी म्हण्यो

ಸಂಪಾದಕಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಚೇತಾ ಜೋಶಿ

सौ सुचेता जोशि

110

2569
G.DEV
SUC

ಮೂರನೆಯ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಿತ್ಪಾವನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಹಾ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಮಿತಿ - ಮೈಸೂರು

तृतीय अखिल कर्नाटक चित्पावन ब्राह्मण महा सम्मेलन समिति - मैसूर

ಚಿತ್ಪಾವನೀ ಮ್ಹಣ್ಯೋ

चित्पावनी म्हणयो

"PRESENTED WITH COMPLIMENT FROM
THE CENTRAL INSTITUTE
OF INDIAN LANGUAGES
(GOVT. OF INDIA) MYSORE - 570 006".

L: B 02 - N 08 (Dev.G) 002569
Konkani
Konkani in Devanagari script
G-Poem

ಸಂಪಾದಕಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಚೇತಾ ಜೋಶಿ

सौ सुचेता जोशि

WORLD KONKANI CENTRE LIBRARY
110
Au. No:

2003

ಮೂರನೆಯ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಿತ್ಪಾವನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಮಿತಿ - ಮೈಸೂರು

तृतीय अखिल कर्नाटक चित्पावन ब्राह्मण
महा सम्मेलन समिति - मैसूर

CHITHPAVANI MHANYO : A Collection of Proverbs and Idioms of Chithpavani Language in Kannada and Devanagari scripts.

Edited by : Smt Suchetha Joshi Lecturer, S.V.P.U. College, Edapadavu.
Resi. No. 3, Peaceland Apartments,
Pinto lane, Mangalore - 575004
☎ **0824 - 24949[illegible]**

G, SUC PO3

Published by : 3rd Akhila Karnataka Chithpavana Brahmana Sammelan Samithi, Mysore.
No. 65 B. Shanthi Marga, Siddhartha nagar
Mysore - 570 011.
☎ **0824 - 2472784**

Cover Page Art by : Kum. Vibha Thamankar
9th Std. Nanjanagud - Mysore

Price : Rs. 50/-

2569
G→Deva
Suc

Printed at :

UDAYARAVI OFFSET PRINTERS
1354/1, Ist Main, Krishnamurthypuram, Mysore. ☎ **2332971**

Publisher's Note

'Chitpavani' is a language spoken by a brahminical sect called 'Chitpavans'. This brahminical sect accepted Parashuram as thier spiritual leader or 'Guru' and were constantly on the move from Punjab towards south along the west coast of India. They finally settled in Konkan coast near Chiplun in Ratnagiri Dist., Maharashtra. 'Chitpavani' language is believed to have taken shape during this time. Therefore this language has several characteristics of Konkani, Marathi, Gujarathi along with their earlier spoken language belonging to 'Prakrit' family. It is also possible to trace the migration route of chitpavans by a close study of this language.

A small group of chitpavans migrated further south in 18th to 19th century and settled in Dakshina Kannada Dist. of coastal Karnataka. Due to several historic reasons this chitpavani language is totally lost in Maharashtra like hundreds of other tribal languages all over the world. However this (Chitpavani) remained with the chitpavans who migrated to Dakshina Kannada Dist, as these brahmins were strictly endogamous till recently. However the modern education has broken the well guarded gates of chitpavanism and strarted to embrace other brahminical sects as well. Therefore this 'chitpavani' language which is so far guarded as a heritage is slowly disappearing from chitpavan households.

In this context, the present work of the author Smt. Suchetha Joshi is of immense value.She is a devoted student of chitpavani language and has carried out extensive research in bringing up this book. She is also the author of "Chitpavani Geet" a collection of folk songs in 'Chithpavani' language and currently in the process of preparing a dictionary of 'Chitpavan" words.

Akhila Karnataka Chitpavan Brahmana Sangha is proud of publishing this book on the occasion of the 3rd Sammelan being held at Mysore on 27th & 28th of December 2003.

For Akhila Karnataka Chithpavan Brahman Sangh
& Sammelan Samithi

27-12-03
Mysore

M. Bhalachandra Dongre
President

प्रस्तावना

चित्पावनांची भाषा चित्पावनी एक मराठी प्राकृत आहे । ही भाषा बाराव्या शतकाच्या यादवकालीन मराठीची एक शाखा असून भाषिक विकासांत ती, त्या काळापासून फार पुढ़ें गेली नाही असें डा. वासुदेवराव काकतकर म्हणतात (पत्र द्वारा दिलेली माहिती) । ही भाषा चिपळूण प्रदेशांत रुपीकृत झालेल्याने ह्याला थोडा कोंकणी स्वभाव आहे । सध्यां ही भाषा राजापूर पासून उत्तरेस लुप्त झाली असून गोवा-सावंतवाडी प्रदेशात व दक्षिण कन्नडांत जीवंत आहे । काही मानांने दक्षिण कन्नडांतील चित्पावनीला गोवांतील चित्पावनी पेक्षां 'जुनी' म्हणता येईल । ह्या संकलनांतील साहित्य दक्षिण कन्नडांतील चित्पावनी भाषेचे आहे ।

ह्या संग्रहांत चारशें पंचवीस (वाक्-प्रचार) वाग्रूढी, दोनशें सत्तर म्हण्या (म्हणीं),आहेत । म्हण-वाक्प्रचार, आलंकारिक शब्दपुंज ह्यांत आधुनिक 'अकडेमिक्' दृष्टया अंतर आहे हें खरें । पण चित्पावनींत ह्या सर्वांना मिळून 'म्हणि' असेच नाव आहे, अर्थात ह्या संकलनास नांव देतांना चित्पावनी भाषेतील आंतरिक तर्क वापरला आहे ।

'म्हणी म्हणजे वेदा पेक्षा श्रेष्ठ' अशा अर्थाची एक म्हण कन्नड भाषेंत आहे (गादे मातु वेदक्के सम/वेदक्किंत श्रेष्ठ) एक सत्य, नीति, उपदेश, अनुभव, परंपरागत विश्वास वगैरेना व्यवस्थित, संक्षिप्त, काव्यात्मक रुपाने सांगणारे वाक्य, लोकोक्ति आहे । ह्या म्हणीं मध्यें जनांगांचे अनुभव, जीवन पद्धति, विश्वास, जीवन मौल्य, इतिहास, बोलणी चालणी, आहार विहार, व्यवहार वगैरे गोष्टि असतात । लोकोक्ति - म्हणीचा अनेक दृष्टींनीं अभ्यास झालेला आहे । म्हणी - वाक्प्रचार - शब्दपुंज हे सर्व जीवनाच्या परिपाकाचे परिणाम आहेत ।

अशा भाषिक प्रकारांचे, भाषिक आकृतींचें योग्य आकलन करुन त्यांचें स्वरुप, सौंदर्य, आशय समझणें - त्याच्या भाषेंतच, प्रयोग संदर्भात च पहावें, ऐकावें । संग्रह, अनुवाद आदि रुप हे दुबळेंच पण त्यांचा ही काहीं उपयोग आहेच । इथें केलेला एक सीमित संग्रह आहे । एक एक म्हणींचीं प्रयोग उदाहरणें देणें उपयुक्त ठरलें असतें । पण विस्तार भयाने तसें केलेलें नाहीं । चित्पावनी म्हणींचा हा प्रथम संग्रह प्रकट व्हावा हा मुख्य हेतु आहे। अर्थ व अनुवाद देतांना भाव व संदर्भ सूचित, ध्वनित केलेला आहे । हे

पुढील अभ्यासकांना उपयुक्त ठरेल अशी अपेक्षा आहे।

इथें संकलित केलेल्या म्हणीं पैकी काही वेगळ्या भाषेतूंन आलेल्या आहेत । सांस्कृतिक आकृती व प्रकार असें स्थानांतर व भाषांतर होत असतात। काहीं समान म्हण्या स्वतंत्र समानांतर उद्भवलेल्या ही असतील। पण स्पष्ठता अन्यभाषिक म्हण्या वेगळता येतात । त्या काहीं अशा :

1. 'अति आऽस गति केड्डु' (कन्नड)
   - अति केल वाया गेल -
2. 'नत्लेलेला एक्कीचि चिंता, त्सल्लेला नाना चिंता'
   - नसलेल्याला एकच चिंता, असलेल्याला नाना चिंता - (कन्नड)
3. 'खाल्लं त्सल्ले इत्लेचि पायि त्सोडवे' (कन्नड)
   - अंथरुण पाहून पाय पसारावे - (कन्नड)
4. 'मुत्तांतु गाळो घाल्तेलो' (तुळु - कन्नड)
   - मुतात गाळ घालणारा (टाकणारा)
5. 'मुट्टाळेचो हन्नाहीं, मुंडासाचो येन्नाहीं' - (तुळु)
   - मुटाळ्याचे होतनाहीं मुंडासाचे येतनाहीं
6. 'मेल्ला वाद्यं वाज्रव्वे हन्नाही'
   - वाद्यें हळू वाजवतां येतनाहीं - (तुळु)
7. 'काळाला आय्लो बड्डु बोळ्ळाला येत्से'
   - काळ्याला बसलेला मार बोळ्याला सुधां बसेल - (तुळु)

स्थानिक म्हण्या अथवा स्थानिक अंश इथें चित्पावनीत शिरलेले स्पष्ट कळून येते ।

चित्पावनी जीवन व जीवन परिसर चित्रित झालेल्या म्हण्या अनेक आहेत

उदा :

1. 'अळ्वाच्या देंट्याला घोडो बांधवेचो'
   - अळूचा देंटाला घोडा बांधायचा
2. उंत्सावरि मोहुं पिक्कवेच / बेस्सवेच'
   - उसावरच मधमार्शीने मोहोळ केलं
3. 'एक्का गोठ्ठेचि गोर्व'
   - एका गोठेची गुरें
4. 'कारेतं गोड जालतरी केत्ति हैर?'
   - कारले गोड झालेतर किती होईल?

5. 'खोरं आप्लेहारीचि आढ्ढित्से'
- फावडयाने आढलेले आमच्याच कडे येते
6. 'चांप फुल्ललंतें सांघवं म्हणि नाहीं'
- चाफा फुलला तर सगळ्याना सांगायची गरज नाही
7. 'ताक्काला आय्लेलेला म्हेश्शिचं क्रय किल्हा?'
- ताकाला आलेल्याला म्हशीचि कीमत कशाला?
8. 'तूप पोळि एक जालि, दोणो गेल्लो घाळ्याला'
- तूप पोळी एक झाली द्रोण गेला उकीरडयांत
9. 'तूसु कांडयेलोते तांदूळ मिळत् नाहि'
- तूस कांडलेतर तांदूळ मिळत नाही
10. 'दूर्चे आंबे पक्षा गोट्टास्चो आंबाडो हैर'
- दूरचा आंब्या पेक्षा, जवळचा आंबोडा होयिल (चालेल)
11. 'भर्ले पोट्टा उंबर कऽडु'
- भरले पोट्टा उंबर कडु

म्हणीं मध्ये हास्य प्रज्ञेची उदाहरणें
'राजा येत्से म्हाणिं कुय्री पिक्व्वे साध्य नाहिं'
- राजा येतो म्हणून कच्चा फणस पिकवू शकत नाहीं
'लाज्जालानी पेज्जाला दूरि'
- लाजला आणि पेजला दूर (लाजला तो उपाशी)
'सूणेला सोवेळं नेस्सव्वेच किल्हा?'
- कुत्र्याला सोवळे नेसवायचें कशाला?

म्हणीं मध्ये आमचे नेहमी चे व्यवसाय व्यवहार, सुख - दुःख, कष्ट - कार्पण्य आदि प्रतिबिंबित आहेत । ते अर्थपूर्ण, ध्वनिपूर्ण असून, त्याचें विवरण देण्याची अवश्यकता नाहीं

उदा :
'वाड्यांतु खण, घरांतु घऽड'
- वाडयात खऽण घरांतु घऽड
'फुग्गिला घाल्लंते पाणिं फुग्गेनायिं'
- फुगीस घाललेंतर पाणीं फुगणार नाहीं
'देवाचि कर्णि शाळेंतु पाणी'
- देवाचि करणी नारळात पाणी

म्हणींमध्ये कौटुंबिक चित्रण बघायला मिळते - आई - धुवे ; सास - सुन, आण्णा - वोहोनी अशा संबंधसूचक म्हणी आहेत ।

'आयीशि मऽरो पण माव्छी उरो'

- आई मरो पण मावशि जगो

'आण्णा पक्षा वोहोनी मोट्टि'

- आण्णा पेक्षां वहिनी मोठी .

'बोल्ले धूवे लाग्गे सुन्हें'

- धुवेस बोले सुनेस लागे

'हस्त्या बाय्याकाला अनि रड्वे पुरुषाला पात्यवे नऽजे'

- हसणाप्या बाईचा अनि रडणारा पुरुषाचा विश्वास करूं नये

'आय्येलाशि नाकास्सल्लो जगाला नाका'

- आईला नको झालेला जगाला नको

भूताराधना आणी काहीं संप्रदायांची झलक म्हणीं मध्ये पाहू शकतों

'आंगावऽरि येत्स्सं'

- अंगात आल्या सारखें

'मन् चांगल्या त्याहां कात्थोट्ळ्यांतु गंगा'

- मन चांगलं तर काठवडांत गंगा

'एकादशीशि शिवरात्रि'

- एकादशिचा घरी शिवरात्री

'बेताळाला बाय्याको नाहीं, संक्रांतिला नवरो नाहीं'

- वेताळाला बायको नाही, संक्रांतीला नवरा नाहीं

चित्पावनी भाषा आणी संस्कृतीचा अभ्यास विविध दृष्टिकोनात झाला पाहिजे । मी आशा करते कि, हें काम समर्थ विद्वांनांद्वारा संपन्न होवो ।

तीसरा अखिल कर्नाटक चित्पावन महा अधिवेशन संदर्भात ह्या संग्रह प्रकाशित करीत असलेल्या अखिल कर्नाटक चित्पावन ब्राह्मण संघाचे अध्यक्ष, कुशल संघटक श्री भालचंद्र डोंग्रे यांस, व सर्व पदाधिकारी आणि सदस्य या सर्वांना हार्दिक धन्यवाद ।

संकलन, संपादन कार्यांत प्रत्यक्ष, परोक्ष सहकार दिलेल्या सर्वांना आभारपूर्वक नमस्कार ।

मंगळूर - सौ सुचेता जोशी

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಚಿತ್ಪಾವನರ ಭಾಷೆ ಚಿತ್ಪಾವನಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಇದು ಹದಿನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಯಾದವ ಕಾಲೀನ ಮರಾಠಿಯ ಒಂದು ಕವಲಾಗಿರಬೇಕು. (ಡಾ| ವಾಸುದೇವರಾವ್ ಕಾಕತ್ಕರ ದೆಹಲಿ -ಇವರು ನೀಡಿರುವ ಮಾಹಿತಿ) ಈ ಭಾಷೆಯು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕರಾವಳಿಯ ಚಿಪಳೂಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡುದರಿಂದ, ಈ ಭಾಷೆಗೆ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವಭಾವವೂ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗ ಇದೆ. ಸದ್ಯ ಈ ಭಾಷೆಯು ಕೊಂಕಣದ ರಾಜಾಪುರದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಲುಪ್ತವಾಗಿದ್ದು, ಗೋವಾ-ಸಾವಂತ ವಾಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಚಿತ್ಪಾವನಿ ಭಾಷೆಯದು.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತು ಚಿತ್ಪಾವನಿ ಗಾದೆಗಳೂ, ನಾಲ್ಕು ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವಾಗ್ರೂಢಿ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಗಾದೆ, ಹೇಳಿಕೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮದಂತೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದವುಗಳು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ಪಾವನಿ ಭಾಷಿಕರು ಹೇಳುವ ಕ್ರಮವನ್ನು, ಅರ್ಥಾತ್ ಚಿತ್ಪಾವನಿ ಭಾಷೆಯೊಳಗಿನ ತರ್ಕವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಗಾದೆ, ಹೇಳಿಕೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ 'ಮ್ಹಣ್ಯೊ' (ಮ್ಹಣ - ಹೇಳು) ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. 'ಗಾದೆಯ ಮಾತು ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮ' ಎಂಬ ಗಾದೆಯು ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸತ್ಯವನ್ನು, ನೀತಿಯನ್ನು, ಅನುಭವವನ್ನು, ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತಹುದು ಗಾದೆ. ಲೋಕೋಕ್ತಿ, ವಾಗ್ರೂಢಿ, ನಾಣ್ನುಡಿ ಮೊದಲಾದವು ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯಗಳು. ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಅನುಭವ, ಜೀವನಕ್ರಮ, ನಂಬಿಕೆ, ಇತಿಹಾಸ, ನಡೆನುಡಿ, ಆಹಾರ-ವಿಹಾರ, ಮೌಲ್ಯಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಹಲವು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ, ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನೆ ವಾಗ್ರೂಢಿ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಗಾದೆ, ನುಡಿಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಜೀವನದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಫಲಗಳೆನ್ನಬಹುದು.

ಇಂತಹ ಭಾಷಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು, ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿ, ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಅಂದವನ್ನು, ಆಶಯವನ್ನು, ಅರ್ಥೈಸಬೇಕಾದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಆ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಯೋಗ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ-ನೋಡಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಉಳಿದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಅನುವಾದಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವು ಸೀಮಿತವಾದುದು.

ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯವೇ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಸಂದರ್ಭದ ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ತುಂಬಾ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುವುದೆಂಬುದರಿಂದ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈವರೆಗೆ ಇಂತಹ ಕೆಲಸ ಆಗಿಲ್ಲ, ಚಿತ್ಪಾವನಿ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೊಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವಾಗ, ಭಾವವು, ಸಂದರ್ಭವು ಸೂಚಿತವಾಗುವಂತೆ ನೀಡಿದೆ. ಇದು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದೀತೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕಲಿತವಾದ 'ಹೇಳಿಕೆ'ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಚಿತ್ಪಾವನಿಗೆ ಬಂದವುಗಳೂ ಇವೆ. ಹೀಗೆ ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ಆಕೃತಿಗಳು ಒಂದು ಜನಾಂಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೂ, ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರ. ಕೆಲವು, ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಲವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ಈ ಕೆಲವು ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತುಳು ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಬಂದವುಗಳು.

1. ಅತಿ ಆಸ ಗತಿ ಕೇಡು
   ಅತಿ ಆಸೆ ಗತಿ ಕೇಡು (ಕನ್ನಡ)
2. ನತ್ಲೆಲೆಲಾ ಎಕ್ಕೀಚಿ ಚಿಂತಾ, ತ್ಸಲ್ಲೆಲಾ ನಾನಾ ಚಿಂತಾ
   ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಒಂದೇ ಚಿಂತೆ, ಇದ್ದವನಿಗೆ ನೂರಾರು ಚಿಂತೆ (ಕನ್ನಡ)
3. ಖಾಲ್ಲ ತ್ಸಲ್ಲೆ ಇತ್ಲೆಚಿ ಪಾಯಿ ತ್ಸೋಡವೆ
   ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟೆ ಕಾಲು ಚಾಚಬೇಕು (ಕನ್ನಡ)
4. ಮುತ್ತಾಂತು ಗಾಳೊ ಘಾಲ್ತೆಲೊ
   ಮೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಾಳ ಹಾಕುವವ (ತುಳು-ಕನ್ನಡ)
5. ಮುಟ್ಟಾಳೆಚೊ ಹನ್ನಾಹಿ, ಮುಂಡಾಸಾಚೊ ಯೆನ್ನಾಹೀ
   ಮುಟ್ಟಾಳೆಯವ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮುಂಡಾಸಿನವ ಬರುವುದಿಲ್ಲ (ತುಳು)
6. ಮೆಲ್ಲಾ ವಾದ್ಯ ವಾಜ್ಜವ್ವೆ ಹನ್ನಾಹೀ
   ಮೆಲ್ಲನೆ ವಾದ್ಯ ಬಾರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ತುಳು)
7. ಕಾಳಾಲಾ ಆಯ್ಲೆಲೊ ಬಡ್ಡು ಬೊಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ಯೇರ
   ಕಾಳನಿಗೆ ಬಂದ ಛಡಿ ಬೊಳ್ಳನಿಗೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. (ತುಳು)

ಸ್ಥಳೀಯವಾದ ಗಾದೆಗಳು ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡು ಚಿತ್ಪಾವನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿವೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಅಂಶ ಅಥವಾ ಒಂದು ಶಬ್ದ ಸ್ಥಳೀಯವಾದುದು ಸೇರಿಕೊಂಡುದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಗಾದೆಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

ಚಿತ್ಪಾವನಿ ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ಪಾವನಿ ಜನ ಜೀವನದ ಪರಿಸರವು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಉದಾ : 'ಅಳ್ವಾಲಾ ಘೋಡೊ ಬಾಂಧವೆಚೊ' (ಕೆಸುವಿಗೆ ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟುವುದು) 'ಉಂತ್ಸಾವರಿ ಮೋಹು ಪಿಕ್ಕಸ್ಸ' (ಕಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೇನು ತಟ್ಟೆ ಬೆಳೆದಂತೆ) 'ಎಕ್ಕಾ ಗೋಠ್ಯೆಚಿ' ಗೋರ್ವಂ (ಒಂದೇ ಹಟ್ಟಿಯ ಜಾನುವಾರು) 'ಕಾರತಂ ಗೋಡ ಹವ್ನಿ ಕೆತ್ತಿ ಹೈರ'? (ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಸಿಹಿಯಾದರೆ ಎಷ್ಟಾದೀತು) 'ಖೋರ ಆಪ್ಲೆಹಾರೀ ಒಡ್ಢಿತ್ಸೆ' (ಹಾರೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ) 'ಚಾಂಪಂ ಫುಲ್ಲಲತೇ ಸಾಂಘುವಂ ವ್ಹಾಣೆ ನಾಹೀಂ (ಸಂಪಿಗೆ ಅರಳಿದರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಂದಿಲ್ಲ) 'ತಾಕ್ಕಾಲಾ ಆಯ್ಲೆಲೆಲಾ ಮ್ಹೈಶ್ಶೀಚಂ ಕ್ರಯ ಕಿಲ್ಲಾ? (ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಬಂದವನಿಗೆ ಎಮ್ಮೆಯ ಕ್ರಯ ಯಾಕೆ?) 'ತೂಪ - ಪೋಳಿ ಏಕ ಜಾಲೀ, ದೋಣೊ ಗೆಲ್ಲೊ ಘಾಳ್ಯಾಲಾ' (ತುಪ್ಪ -ಹೋಳಿಗೆ ಒಂದಾಯಿತು, ದೊನ್ನೆ ಹೋಯಿತು ತಿಪ್ಪೆಗೆ) 'ತೂಸು ಕಾಂಡ್ಯೆಲೊತೆ ತಾಂದೂಳ ಮಿಳತ ನಾಹೀಂ' (ಉಮಿ (ಬೂಸಾ) ಕುಟ್ಟಿದರೆ ಅಕ್ಕಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ) 'ದೂರ್ಚೆ ಆಂಬೆ ಪಕ್ಷಾ ಗೊಟ್ಟ್ಯಾಸ್ಸೊ ಆಂಬಾಡೊ ಹೈರ' (ದೂರದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿಗಿಂತ ಹತ್ತಿರದ ಆಂಬಟೆಕಾಯಿ ಲೇಸು) 'ಭರ್ಲೆ ಪೊಟ್ಟಾ ಉಂಬರ ಕಡು (ತುಂಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಗಾರಿಗೆ ಕಹಿ, ಇತ್ಯಾದಿ)

ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಉದಾ : 'ರಾಜಾ ಯೇತ್ಸೆ ವ್ಹಾಣೆ ಕುಯ್ರಿ ಪಿಕ್ಕವ್ವೆ ಹನ್ನಾಹಿಂ' (ರಾಜ ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ಎಳಹಲಸನ್ನು ಹಣ್ಣಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ) 'ಲಾಜ್ಜಾಲಾನಿ ಪೆಜ್ಜಾಲಾ ದೂರಿ' (ಲಜ್ಜೆಗೂ ಗಂಜಿಗೂ ದೂರ) 'ಸೂಣೆಲಾ ಸೋವೆಳ ನೆಸ್ಸವ್ವೆಚ್ಚಂ ಕಿಲ್ಲಾ? (ನಾಯಿಗೆ ಮಡಿಬಟ್ಟೆ ಉಡಿಸುವುದೇಕೆ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ವ್ಯವಸಾಯ, ವ್ಯವಹಾರ, ಸುಖ-ದುಃಖ, ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳು ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತವೆ. ಅವು ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣ, ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಅವು ಸ್ವಯಂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ. ವಿವರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ : 'ವಾಡ್ಯಾಂತು ಖಿಣ, ಘರಾಂತು ಘಡ'

(ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅಗೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಗೊನೆಗಳು)

'ಫುಗ್ಗಿಲಾ ಘಾಲ್ಲಂತೆ ಪಾಣಿ ಫುಗ್ಗೆ ನಾಹಿಂ'

(ನೀರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಹಾಕಿದರೆ ನೀರು ಮೇಲೇರದು)

'ದೇವಾಚಿ ಕರ್ನ್ನಿ, ಶಾಳೆಂತ್ ಪಾಣಿ'

(ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸಿಯಾಳದಲ್ಲಿ ನೀರು)

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಾವು ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ತಂದೆ-ಮಗ, ತಾಯಿ, ಮಗಳು-ಮತ್ತೆ -ಸೊಸೆ ಮಾವ ಅಳಿಯ ಇವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗಾದೆಗಳಿವೆ

'ಆಯಿ ಮರೊ ಪಣ ಮಾವ್ಶಿ ಉರೊ'

WORLD KONKANI LIBRARY
Accn No :002569

(ಅಮ್ಮ ತೀರಿದರೂ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಉಳಿಯಲಿ)
'ಆಣ್ಣಾ ಪಕ್ಷಾ ವೊಹೋನಿ ಮೊಟ್ಟಿ'
(ಅಣ್ಣನಿಗಿಂತ ಅತ್ತಿಗೆ ದೊಡ್ಡವಳು)
'ಬೊಲ್ಲೆ ಧೂವೇ ಲಾಗ್ಗೆ ಸುನ್ಹೇ'
(ಹೇಳುವುದು ಮಗಳಿಗೆ, ತಾಗುವುದು ಸೊಸೆಗೆ)
"ಹಸ್ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ಯಾಕಾಲಾ ಪಾತ್ಯೊನಾಕಾ, ರಡ್ಚೆ ಪುರುಷಲಾ ಪಾತ್ಯೊನಾಕಾ'
(ನಗುವ ಹೆಂಗಸನ್ನು, ಅಳುವ ಗಂಡಸನ್ನು ನಂಬಬಾರದು)
'ಆಯ್ಯೆಲಾಶಿ ನಾಕಾಸ್ಸಲ್ಲೊ ಜಗಾಲಾ ನಾಕಾ'
(ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬೇಡವಾದವನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬೇಡ)

ಭೂತಾರಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಗಾದೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆಯಾ ಕಾಲದ ಜನರ ಜೀವನದ ಉಸಿರೇ ಆಯಾ ಕಾಲದ ನಂಬಿಕೆಗಳು.

'ಆಂಗಾವರಿ ಆ್ಯಲಂತ್ಸೆ"
(ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿದೆ)
'ಮನ್ ಚಾಂಗ್ಲ್ಯಾ ತ್ಯಾಹಾ ಕಾತ್ಲೊಟ್ಯಾಂತು ಗಂಗಾ"
(ಮನ ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ)
'ಏಕಾದಶಿ ತ್ಯಾಹಾ ಶಿವರಾತ್ರಿ'
(ಏಕಾದಶಿಯ ಬಳಿ ಶಿವರಾತ್ರಿ)
'ಬೇತಾಳಾಲಾ ಬಾಯ್ಯಾಕೊ ನಾಹಿ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿಲಾ ನವರೊ ನಾಹಿ'
(ಬೇತಾಳನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಇಲ್ಲ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಗಂಡ ಇಲ್ಲ)

ಹೀಗೆ ಚಿತ್ಪಾವನಿ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕೋನಗಳಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂತಹ ಕೆಲಸವು ಸಮರ್ಥ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ನೆರವೇರಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಿತ್ಪಾವನ ಮಹಾ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಿದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಿತ್ಪಾವನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸಮರ್ಥ ಸಂಘಟಕ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಭಾಲಚಂದ್ರ ಡೋಂಗ್ರೆ ಅವರಿಗೆ, ಸಂಘದ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಪರೋಕ್ಷ ನೆರವು ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

- ಸುಚೇತಾ ಜೋಶಿ, ಮಂಗಳೂರು

क्षेत्रकार्या बद्दल

ह्या संकलनाचे क्षेत्रकार्य 1995-1998 चा अवधीत झालें । पूर्वीच मी संग्रह केलेलें साहित्य या क्षेत्रकार्यांने वाढ़वून, माहितीदार आणि तज्ञांद्वारी पुनः परिशीलन करवून परिष्कृत केलेलें आहे ।

क्षेत्रकार्याचा प्रदेश :

कर्नाटक प्रांतातील दक्षिण कन्नड जिल्यांतील कार्कळ तालुकांतर्गत माळग्राम, बेळतंगडी तालुकांतील मुंडाजे, शिशिल, होस्तोट, सूळबेट्टु ग्राम, पुत्तूर तालुकांतील होसमठ वाळ्य व मंगळूर ।

प्रमुख माहितीदार

1.	दि । इंदिरा बाई लोंढ़े	मुंडाजे	
2.	श्रीमती सुमति क्षीरसागर, भद्रावती - चंद्रपुर जिल्ला, महाराष्ट्र	मंगळूर - 3	72 वय
3.	श्रीमती प्रीति क्षीरसागर, भद्रावती - चंद्रपुर जिल्ला, महाराष्ट्र	मंगळूर - 3	40 वय
4.	श्री एम्. नारायण डोंग्रे मुख्योपाध्याय, गुरुकुल शाळा	माळ - 574123	56 वय
5.	श्री सुब्राय अनंत गोखले 'मुंड्रुपाडी'	मुंडाजे - 574228	80 वय
6.	श्रीमनी विजया वेंकटेश फडके 'कोच्चितोट'	माळ - 574123	50 वय
7.	श्रीमती वसुंधरा रामकृष्ण भट् उळ्ळलबैल	उळ्ळाल - मंगळूर	48 वय
8.	श्रीमती चंद्रभागा श्रीधर दामले 'फेरडेलु'	अरसिनमक्कि - 574198	40 वय

ह्या सर्वांना मी आभारी वाहते

- सुचेता जोशी

ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ವಿವರ

ಈ ಸಂಕಲನದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವು 1995-1998ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಆಗಲೇ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಿಂದ ಬೆಳೆಸಿ, ವಕ್ತೃಗಳ ಮೂಲಕ ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರದೇಶ :

ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನ ಮಾಳಗ್ರಾಮ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಮುಂಡಾಜೆ, ಹೊಸಮಠ, ಶಿಶಿಲ, ಹೊಸ್ಪೋಟ, ಸೂಳಬೆಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಮುಖ ವಕ್ತೃಗಳು - ಮಾಹಿತಿದಾರರು

1.	ದಿ| ಇಂದಿರಾ ಬಾಯಿ ಲೋಂಢೆ	ಮುಂಡಾಜೆ	
2.	ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮತಿ ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ಭದ್ರಾವತಿ-ಚಂದ್ರಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	ಮಂಗಳೂರು - 3	72 ವರ್ಷ
3.	ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರೀತಿ ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ಭದ್ರಾವತಿ-ಚಂದ್ರಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	ಮಂಗಳೂರು - 3	40 ವರ್ಷ
4.	ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾರಾಯಣ ಡೋಂಗ್ರೆ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಗುರುಕುಲ ಹಿ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆ	ಮಾಳ - 574123	56 ವರ್ಷ
5.	ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಾಯ ಅನಂತ ಗೋಖಲೆ 'ಮುಂಡ್ರುಪಾಡಿ'	ಮುಂಡಾಜೆ - 574228	80 ವರ್ಷ
6.	ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಾ ವೆಂಕಟೇಶ ಫಡ್ಕೆ 'ಕೊಚ್ಚಿ ತೋಟ'	ಮಾಳ - 574123	50 ವರ್ಷ
7.	ಶ್ರೀಮತಿ ವಸುಂಧರಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಉಳ್ಳಾಲ ಬೈಲು, ಉಳ್ಳಾಲ-	ಮಂಗಳೂರು	48 ವರ್ಷ
8.	ಶ್ರೀಮತಿ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ಶ್ರೀಧರ ದಾಮ್ಲೆ 'ಘೆರಡೇಲು' ಅರಸಿನಮಕ್ಕಿ	-574198	40 ವರ್ಷ

ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ

- ಸುಚೇತಾ ಜೋಶಿ

ಗಾದೆಗಳು (Proverbs)

1. - ಅಚ್ಕಂ ಮುಸಳ ಕೇರಾಂತು ಗೆಲ್ಲಂ
   = ಇಡೀ ಒನಕೆ ಕಸದೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಯಿತು.
   - ಅಜಾಗರೂಕತೆ, ಮೂಢತ್ವ, ಮೂರ್ಖತೆ, ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಕುರಿತು ಅಲಕ್ಷ್ಯ

2. - ಅತಿ ಆಽಸ ಗತಿ ಕೇಡು
   = ಅತಿ ಆಸೆ ಗತಿ ಕೇಡು.

3. - ಅನ್ನಾಲಾ ಕಾಳು ಭೂಮಿಲಾ ಭಾರು
   = ಅನ್ನಕ್ಕೆ ದಂಡ ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರ.
   - ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಗದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ.

4. - ಅರಿಷ್ಟಾಲಾ ಅಂಗಾರೋಕು
   = ಅರಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಂಗಾರಕ
   - 1. ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಬಹುದಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ.
   - 2. ಮೊದಲೇ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದವನಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಯಿತು.

5. - ಅಲ್ಪಾಲಾ ಐಶ್ವರ್ಯ ಆೈಲಂತೆ ಚಾಂದಿಣೆಲಾ ತ್ಸಾತ್ತಿ ಧರ್‌ತ್ಸೆ
   - ಅಲ್ಪನಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬಂದರೆ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

6. - ಅಲ್ಪಾಲಾ ಐಶ್ವರ್ಯ ಆೈಲಂತೆ ಮಧ್ರಾತ್ರಿ ಉಟ್ಟುನಿ ಸಂಗೀತ ಮ್ಹಣ್‌ತ್ಸೆ
   = ಅಲ್ಪನಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬಂದರೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಎದ್ದು ಸಂಗೀತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

म्हणी (Proverbs)

1. - अच्‌कं मुसळ केरांतु गेल्लं
= अचख्र मुसळ केसात गेलें
- अलक्ष्य अजागरुकपणा, मूढ़त्व, अति महत्वाचा वस्तु, विषया बद्दल निर्लक्ष्य।

2. - अति आऽस गति केऽडु
= अति केल वाया गेल

3. - अन्नाला काळु भूमिला भारु
= खायला काळ, भूयिला भार
- निष्प्रयोजक व्यक्ति

4. - अरिष्टाला अंगारोकु
= अरिष्टाला अंगारक
- 1. अपवाद लावण्यास अनायासी मिळणारा व्यक्ति, कारण
- 2. कष्टात असलेल्यास पुनः प्रतिकूल येणे
(अरिष्टवारी अंगारक)

5. - अल्पाला ऐश्वर्य आय्लंते चांदिणेला त्सात्ति धर्त्से
= अल्पास ऐश्वर्य आलेतर चांदणीला छत्री धरतो

6. - अल्पाला ऐश्वर्य आय्लंते मध्यात्ति उट्ठुनी संगीत म्हण्त्से
= अल्पास ऐश्वर्य आलेंतर मध्यरात्री उठ्न संगीत म्हणतो

7. - ಅಳ್‌ವಾಚ್ಯಾ ದೆಂಟ್ಯಾಲಾ ಘೋಡೊ ಬಾಂಧವೆಚೊ
= ಕೆಸುವಿನ ದಂಟಿಗೆ ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟುವುದು.
- ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ, ಅವಸರದ ಕೆಲಸ, ಬುದ್ಧಿ ಶೂನ್ಯತೆ.
- ಗಡಿಬಿಡಿ ಕೆಲಸ. ಸಮಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊಣಗುವವರನ್ನು ಟೀಕಿಸುವ ಮಾತು.

8. - ಆಕಾಶಾಲಾ ನಿಶೀಣಿ ಠೆವ್ವೆಚಿ
= ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏಣಿ ಇಡುವುದು.
- ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನ, ಆಗದ ಕೆಲಸ, ಅತಿ ಆಸೆಯ ಯೋಜನೆಗಳು.

9. - ಆಂಕುಡ್ಯಾಯಿಂ ವಾಯಿಂಗೀಂ ವೆಂಟವೆಚಿಂ
= ಕೊಕ್ಕೆ ಕೋಲಿನಿಂದ ಬದನೆ ಕೊಯ್ಯುವುದು.
- ಸುಲಭದ ಕಲಸವನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು.

10. - ಆಂಕುಡಿ ವಿರ್ಡಲಿತೆ ಮೋಡವೆಚಿನಾಹಿಂ
= ದೋಟಿ (ಕೊಕ್ಕೆ ಕೋಲು) ಚಿಗುರಿದರೆ ಮುರಿಯಲಾರದು.
- ಅಸಂಭವ ಘಟನೆ

11. - ಆಂಗಣಂ ಉಡ್ಡೆನ್ಯಾಸಲ್ಲೋ, ಗಗೋನು ಕಸಂ ಉಡ್ಡೇರ ?
= ಅಂಗಳ ಹಾರದವನು, ಗಗನ ಹೇಗೆ ಹಾರಿಯಾನು ?
- ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತು, ವ್ಯವಹಾರ.

12. - ಆಂಗಣಂ ಪಳ್ಯಾತಾನಾಯಿಂ ಘುಂಕವೆ ನಜೆ
= ಅಂಗಳ ನೋಡದೆ ಉಗುಳಬಾರದು.
- 1. ವಿಮರ್ಶಿಸದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದು.
- 2. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪರಿಶೀಲಿಸದೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬಾರದು.

7. - अळ्वाच्या देंट्याला घोडो बांधवेचो
= अळूचा देंटाला घोडा बांधायचा
- घाई-घाई ने काम करणें, अव्यवस्थित काम, वेळ नसण्यानां सदा संचारशीलाना टीका करताना वापरण्याचा वाक्प्रचार

8. - आकाशाला निशीणि ठेव्वेचि
= आकाशाला निशाणि ठेवायिचि
- व्यर्थ प्रयत्न, न सफल होणारें काम

9. - आंकुड्यायिं वायिंगीं वेंटवेचि / तोडवेचि
= आंकड्यानी वांगी काढ़ायची / तोडायची
- सोपे काम कष्टानें करणें

10. - आंकुडि विर्ढ़लिते मोडवेचि नाहीं
= आंकड्याला अंकुर आलातर तो मोडत नाही
- असंभव घटना

11. - आंगण उड्डेनायिस्सल्लो गगोऽनु कसं उड्डुऽर ?
= आंगणात न उडता येणारा आकाशात कशी उडी घेयील ?
असंभव घटना

12. - आंगण पळाय्तानायिं थुंकवे नऽजे
= आंगण न पाहता थुंकू नये
- विमर्शा न करता काम करु नये
परिस्थिती न पाहतां प्रतिक्रिया दाखवूं नये

13. - ಆಂಗಣೇಂತು ಹತ್ತಿ ವ್ಯಾಲೋತರಿ ಗೊಂತುನಾಹಿಂ

= ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಮರಿ ಇಟ್ಟರೂ ತಿಳಿಯದು.

- ಅಲಕ್ಷ್ಯ, ಎದುರಿಗೆ ನಡೆದ ದೊಡ್ಡ ಘಟನೆಯೂ ತಿಳಿಯದಿರುವುದು.

14. - ಅಗ್ಗೋಟ್ ಚಂ ನಿಬ್ಬರ ಅನಿ ಹಸ್ತೆ ಪುರುಷಾಚಂ ಬೋಲ್ಲಣ ಪಾತ್ಯೊನಾಕಾ

= ಮಳೆಗಾಲದ ಬಿಸಿಲು ಮತ್ತು ನಗುವ ಗಂಡಸಿನ ಮಾತು ನಂಬಬೇಡ.

15. - ಆಟ್ಟ್ಯಾಕಾಯ್ ನವಾ ಸುಂಕಾ

= ಎಂಟು ಕಾಯಿಗಳಿಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಕಾಯಿ ಸುಂಕ

- ನಷ್ಟದ ವ್ಯವಹಾರ.

16. - ಆಠ್ ವರ್ಸಾಂಚೆಲಾಯಿ ಎಕ್ಕೀಚಿಬುದ್ಧಿ, ಪನ್ನಾಸ್ ವರ್ಸಾಂಚೆಲಾಯಿ ಎಕ್ಕೀಚಿ ಬುದ್ಧಿ

= ಎಂಟು ವರ್ಷದವನಿಗೂ ಒಂದೇ ಬುದ್ಧಿ, ಐವತ್ತು ವರ್ಷದವನಿಗೂ ಒಂದೇ ಬುದ್ಧಿ.

- 1. ಪಕ್ವತೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

- 2. ಒಂದು ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ವಯೋ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಅವಿವೇಕಿಗಳು ತುಂಬಿದ್ದಾಗ ಹೇಳುವ ಮಾತು.

17. - ಆಣ್ಣಾ ಪಕ್ಷಾ ವೊಹೊನಿ ಮೊಟ್ಟಿ.

= ಅಣ್ಣನಿಗಿಂತ ಅತ್ತಿಗೆ ದೊಡ್ಡವಳು.

- ಸಮತೋಲವಿಲ್ಲದ, ಸಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲದ, ಅಳತೆ ತಪ್ಪಿದ ಜೋಡಿ.

18. - ಆದ್ದಿ ಆೖಲೆ ಕಾನ್ನಾಂ ಪಕ್ಷಾಂ ಮ್ಯಾಗ ಆೖಲ್ಲಿಂ ಶಿಂಘಂ ಘಟ್ಟಿ.

= ಮೊದಲು ಬಂದ ಕಿವಿಗಿಂತ ನಂತರ ಬಂದ ಕೊಂಬು ಘಟ್ಟಿ.

- 1. ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಪ್ರಾಚುರ್ಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ.

- 2. ನಿಂದಾರ್ಥಕವಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆ ಇದೆ. ಉದಾ: ತಾಯಿಗಿಂತ 'ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡಿದಾಗ'

13. - आंगणेंतु हत्ति व्यालोतरि गोंतुनाहीं
= आंगणात हत्ति प्रसवला तरी कळलें नाही
- निर्लक्ष्यपणा, समोरच झालेली मोठी घटना सुद्धा लक्षात न येणे

14. - आग्गोट्चं निब्बर अनि हस्ते पुरुषाचं बोल्लणं पात्योनाका
= आग्गोट्चा कडक ऊन आणि हस्त्या पुरुषाचा बोलव्यावर
विश्वास ठेवू नये

15. - आट्ठाकाय् नवा सुंका
= आठ नारळाला नऊ नाराळाची जकात (कर)
- नष्टाचा व्यवहार, परिश्रम करुनही लाभ न देणारा

16. - आठ वर्खांचेलायि एक्कीचि बुद्धि, पन्नास वर्खांचेलायि एक्कीचि बुद्धि
= आठ वर्षांचेलानी एकच बुद्धि, पन्नास वर्षाच्याला एकच
- 1. पक्वता आली नाहीं
- 2. एक कुटुंबात या गुटांत सर्व अविवेकीच
भरलेले आहेत

17. - आण्णा पक्षा वोहोनी मोट्टि
= अण्णा पेक्षा वहिनी मोठी
- असंतुलित, असमप्रमाण, विजोड

18. - आद्दि आय्ले कान्ना पक्षां मऽग आय्ली शिंघं घट्टि
= आधी आलेल्या काना पेक्षा मग आलेलीं शिंघे घट्ट
- 1. उत्तरोत्तर प्राचुर्य अथवा प्राबल्य
- 2. निंदार्थक - **उदा :** मग आलेल्याना अधिक प्राशस्त्य देणें,
आई पेक्षां बायकाला जास्त महत्व देव्या बद्दल

19. - ಆದ್ವೀಚಿ ಬಾಯಿ ನಾಚ್ರಿ, ಮಗಯ್ ತ್ಯಾಲಾ ಘಾಗ್ಗರಿ.
= ಮೊದಲೇ ಕುಣಿಯುವವಳು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ.
- ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಪೋಷಕ ಸನ್ನಿವೇಶ (ನಿಂದಾರ್ಥಕ)

20. - ಆದ್ವಿ ಪೊಟೋಬಾ ಮ್ಹಗ ವಿಠೋಬಾ.
= ಮೊದಲು ಹೊಟ್ಟೆ ದೇವರು, ನಂತರ ದೇವರು.
- ಮೊದಲು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯ, ನಂತರ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ.

21. - ಆಪ್ಲಿ ಪಾಠಿ ಆಪ್ಣಲಾ ದಿಸ್ಸತ್ ನಾಹಿಂ.
= ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ತನಗೆ ಕಾಣದು.
- ತನ್ನ ದೋಷವನ್ನು ಕಾಣುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕುರುಡರೇ.

22. - ಆಪ್ಲಿ ಮಾಂಡಿ ಉಗ್ಘಡ್ಡಿ ಬೊಲ್ಯೆಲಂತೆ ಆಪ್ಲೀಚಿ ಮರ್ಯಾದಿ ಜ್ಯಾವೆಚಿ.
= ತನ್ನ ತೊಡೆ ತೋರಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದರೆ ತನ್ನದೇ ಮರ್ಯಾದೆ ಹೋಗುವುದು.
- ಅತಿಯಾದ ಮುಕ್ತತೆ ತನಗೆ ಹಾಳು.
(ತನ್ನ ದೋಷವನ್ನು ಊರಿನ ಮುಂದೆ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಬೇಡ)

23. - ಆಪ್ಲೆ ಹಾಥ ಜಗನ್ನಾಥ.
= ತನ್ನ ಕೈಯೇ ಜಗನ್ನಾಥ.
- 1. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಾರದು.
- 2. ಧೈರ್ಯ, ದುಡಿಮೆಗಳಿದ್ದರೆ ಯಶಸ್ಸು ಕೈಯಲ್ಲೇ ಇದೆ.

24. - ಆಮ್ಹೀ ಅವ್ವಲ್ ತೇ ಜ್ಞಗ ಅವ್ವಲ/ಲೋಕು ಅವ್ವೊ್ವಲು.
= ನಾವು ಒಳ್ಳೆಯವರಾದರೆ ಜಗತ್ತೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.

25. - ಆಯೀಶಿ ಮ್ಹರೊ ಪಣ ಮಾವ್ಶಿ ಉರೋ
= ಅಮ್ಮ ತೀರಿದರೂ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಉಳಿಯಲಿ.

26. - ಆಯ್ಯೆಲಾಶಿ ನಾಕಾಸ್ಸಲ್ಲೊ ಜಗಲಾ ನಾಕಾ
= ತಾಯಿಗೆ ಬೇಡವಾದವನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬೇಡ.

19. - आद्दिचि बायि नात्रि, मगय् त्याला घाग्गरि
= आधीच बाई नात्रि वर तिला घाघद्या / घागद्या
- स्वाभाविक प्रवृत्तीस पोषक सन्निवेश येणें (निंदार्थक)

20. - आद्दि पोटोबा मऽग विठोबा
= आधीं पोटोबा मग विठोबा
- आगोदर प्रपंच मग पारमार्थ

21. - आप्लि पाठि आपणोला दिस्सत् नाहीं
= आपली पाठ आपणास दिसत नाही
- आपला दोष पाहण्यांत सगळे आंधळेच

22. - आप्लि मांडि उघ्घड़िण बोल्येलंते आप्लीचि मर्यादि जाय्वेचि
= आपली मांडी दाखवून बोललेतर आपलाच अपमान
- अति मुक्तता आपल्यालाच वाईट
(आपला दोष गावा पुढ़े दाखऊ नको)

23. - आप्ले हाथ जगन्नाथ
= आपला हाथ जगन्नाथ
- धैर्यशाली आणि परिश्रमशीलांना यश आपल्याच हाथी असते

24. - आम्ही अव्वल ते, जऽग अव्वल / लोकु अव्वोलु
= आम्ही चांगले तर जग चांगले / लोक चांगले

25. - आय्येशि मऽरो पण माव्छि उरो
= आई मरो पण मावशि जगो

26. - आय्येलाशि नाकास्सल्लो जगाला नाका
- आईला नको झालेला जगाला नको

27. - ಆಯೊ ಪಳಾವ್ನಿ ಪಾಯೊ ಘಾಲ್ಲಪ್ರೊ

= ಆಯ ನೋಡಿ ಪಾಯ ಹಾಕಬೇಕು.

- ಯೋಚಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆ, ಸಾಧ್ಯತೆ ಗಮನಿಸಿ ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸು.

28. - ಆವಳೊ ದೇವ್ನಿ ಕೋಹೆಳೊ ಹಾಡವೆಚೊ

= ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ತರುವುದು

- ಬುದ್ಧಿವಂತಿಗೆ, ಲಾಭದ ವ್ಯವಹಾರ.

29. - ಆಳಶ್ಯಾ ದುಣ್‌ಕಾಮು, ದುರ್ಬಳ್ಯಾ ದುಣಾವೆಚ್ಚ

= ಆಲಸಿಗೆ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಬಡವನಿಗೆ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಖರ್ಚು.

30. - ಆಳಶ್ಯಾ ದುಪ್ಪಟ್‌ಕಾಮ್, ಲೋಭಿಲಾ ತಿಪ್ಪಟ್ ಖರ್ಚು

= ಆಲಸಿಗೆ ಎರಡುಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ, ಲೋಭಿಗೆ ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಖರ್ಚು.

31. - ಇಂಧೆಲಾಗ್ಗಿ ಠೈಲೆಲೋಣಿಂ ಪಾತ್ತಳಾವತಾನಾಇ ರೆಹೇರ್ಕ್ಯಾ ?

= ಒಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟ ಬೆಣ್ಣೆ ನೀರಾಗದಿರುವುದೇ?

- ಸಂಗತಿ, ಸಂಗದೋಷ. (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ)

32. - ಇಂಧೆವ್ಽರಿ ಶಿಜ್ಜುಲ್ಲೆ ಇತ್ಲಂ ವೈಲಾವರಿ ಶಿಜ್ಜೈನಾಯಿಂ.

= ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದಷ್ಟು ಕಿರುಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯದು.

- ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಂಬಂಧ, ಸಂದರ್ಭ, ಆರ್ಥಿಕ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಪರಿಣಾಮ, ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತು.

33. - ಇಂಧೊ ಇಂಧೋಚಿ ವೈಲು ವೈಲುಚಿ.

= ದೊಡ್ಡ ಒಲೆ ದೊಡ್ಡ ಒಲೆಯೆ, ಕಿರುಒಲೆ ಕಿರು ಒಲೆಯೆ.

- ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನ, ಮಾನ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪ್ರಾಬಲ್ಯ, ಇತಿಮಿತಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

34. - ಉಣ ಘೇವ್ನಿ ದುಣ ದೇವೆಚಂ

= ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಕೊಡುವುದು

- ಧಾರಾಳತನ, ನಷ್ಟದ ವ್ಯವಹಾರ, ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದ ವ್ಯಾಪಾರ.

27. - आयो पळाव्नि पायो घाल्लवो
= आय (आकार) बधून पाया घालावा
- योजना धालून पुढ़े सरावें, काम करताना साध्यतेबद्दल दृष्टि ठेवावी

28. - आवळो देऽव्नि कोहेळो हाडवेचो
= आवळा देऊन कोहळा काढ़ायचा
- शहाणपण, लाभाचा व्यवहार

29. - आळश्या दुण् काम, दुर्बळ्या दुणा वेच्चु
= आळश्याला दुप्पट काम, गरीबाला दुपट खर्च

30. - आळश्या दुप्पट्काम, लोभीला तिप्पट खर्चु
= आळश्याला दुप्पटकाम लोभीला तिप्पट खर्च

31. - इंधेलाग्गि ठैलेल लोणि पातळावतानाय् रहेर का ?
= चूली जवळ ठेवलेंलें लोणीं कसे वितळणार नाही ?
(विशेषतः स्त्री-पुरुष संसर्गाबद्दल)

32. - इंधेवऽरि शिज्झल्ले इत्लं वैलावरि शिज्झे नायीं
= चुलीवर जितके शिजते तितके वैलावर शिजत नाहीं
- सामर्थ्य, संबंध, संदर्भ, आर्थिक तारतम्याचे परिणाम, कार्य साध्यता बद्दल

33. - इंधो इंधोचि, वैलु वैलुचि
= चूल ती चूल आणि वैल ते वैल
- प्रत्येकाला आपलेंभ स्थान, मान, सामर्थ्य असते

34. - उण घेव्नि दुण देवेचं
= उणे घेवून दुणे देणे
- धाराळपणा, नष्टाचा व्यवहार, औदार्य

35. - ಉಣ ದೇವ್ನಿ ದುಣ ಘೇವೆಚಂ
= ಕಡಿಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಪಡೆಯುವುದು
- ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬುದ್ದಿ, ಲಾಭದಾಯಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

36. - ಉಂತ್ಸಾವರಿ ಮೋಹು ಪಿಕ್ಕವೆಚಂ / ಬೆಸ್ತವೆಚಂ
= ಕಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೇನು ಬೆಳೆಯುವುದು
- ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಿದ್ಧಿ ಲಭಿಸು. ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ಲಾಭ.

37. - ಉದಕ ತ್ಸೋಡುಂಯೇರ
= ನೀರು ಬಿಡಬಹುದು
- ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತು ಯಾ ಸಾಲ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾರದಾಗ. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಕ ಬಿಟ್ಟು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದು - ಎಂದರ್ಥ.

38. - ಉಂದಿರಾಚೆ ಪೊಟ್ಟಾಂತು ನಾಗಿಣಿ ಉಬ್ಜೆನಾಯಿ
= ಇಲಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗಿಣಿ ಹುಟ್ಟಲಾರಳು
- ಹುಟ್ಟುಗುಣ, ಅನುವಂಶಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತು.

39. - ಉಂದಿರಾಲಾ ಲೋಖಂಡಾಚೊ ಠವಾಠವ್ಯೊ ಕಿಲ್ಲ್ಯಾ?
= ಇಲಿಗೇಕೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಉಸಾಬರಿ?
- 1. ತನ್ನಿಂದಾಗದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವಿಕೆ ಸಲ್ಲದು
- 2. ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೊಡ್ಡ ಕಾರುಬಾರಿನ ಕುರಿತು

40. - ಏಕ್ಕಾ ಆಂಬಾಡೆ ವರ್ಶಿಂ ಏಕಿ ಶಾಕ ಅಡತ್ಸೆಕಾ?
= ಒಂದು ಅಮಟೆಕಾಯಿಯಿಂದ ಒಂದು ಮೇಲೋಗರ ಆಗದಿರುತ್ತದೆಯೇ ?
- ಒಬ್ಬನು ಬಾರದೆ ಹೋದರೂ ಹಲವರ ಕೆಲಸ ನಡೆದೇ ತೀರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಅತಿಯಾದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬಾರದು.

35. - उणं देव्नि दुण घेवेचं
= उणे देवून दुणे घेणे
- व्यापारि बुद्धि, लाभदायक दृष्टिकोन

36. - उंत्सावरि मोहूं पिक्कवेचं / बेस्सवेचं
= उंसावरच मधमाशीने मोहोळ केंलें
- अनायासे दुप्पट लाभ मिळणे, लाभावर लाभ

37. - उदक त्सोडूंयेर
= उदक सोडता येईल
- उदक सोडून त्याग करणे, नष्ट पत्करणें
मिळद्याची, होण्याची निरीक्षा नाही

38. - उंदिराचे पोट्टांतु नागिणि उब्जेनायि
= उंदिराचा पोटात नागिण जन्म घेणार नाहीं
- मूलभूत अनुवंशिकते बद्दल (निंदात्मक) वर्णन

39. - उंदिराला लोखंडाचो ठवाठव्यो किल्हा?
= उंदिराला लोखंडाचे उठाठेवी कशाला?
- आपण्याहून न होणारे काम करणे
- लाहान व्येक्तिचा मोठा कारबार

40. - एक्का आंबाड़े वर्ठिं एऽकि शाक अडत्सेका?
= एका आंबाडा वाचून भाजी अडत नाही
- खूब लोग मिळून कराय्च कामात एकाध व्यक्ति न
आलातर काम होतं
- कोणत्याही कस्तु या व्यक्तिला जास्त प्राशस्त्य देऊ नये

41. - ಎಕ್ಕಾ ಕಾನ್ನಿ ಆಯ್ಕುವಂ; ಎಕ್ಕಾ ಕಾನ್ನಿ ತ್ಸೋಡವಂ
= ಒಂದು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು, ಒಂದು ಕಿವಿಯಿಂದ ಬಿಡಬೇಕು
- 1. ಅತಿಯಾದ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸದಿರುವುದು
- 2. ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕ ಅಲಕ್ಷ್ಯ

42. - ಎಕ್ಕಾ ಗೋಠ್ಯೆಚಿ ಗೋರ್ವಂ
= ಒಂದೇ ಹಟ್ಟಿಯ ಜಾನುವಾರು
- ಒಂದೇ ಕೂಟ, ಮನೆಯ, ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಜಗಳಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಪುನಃ ಒಂದಾಗಬಹುದು (ಆದುದರಿಂದ ಅವರೊಳಗಿನ ಜಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬಾರದು). ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೀನಾರ್ಥಕ - ಎಲ್ಲರ ಸ್ವಭಾವ ಒಂದೇ.

43. - ಎಕ್ಕಾ ಡೊಳೆಲಾ ಚುನ್ನೊ, ಎಕ್ಕಾ ಡೋಳೆಲಾ ಲೋಣಿ
= ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಣ್ಣ, ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ

44. - ಎಕ್ಕಾ ಭಾತ್ತಾಂತು ಎಕ್ಕೂಚಿ ತಾಂದುಳು
= ಒಂದು ಭತ್ತದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಅಕ್ಕಿ
- 1. ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರ
2. ಎಷ್ಟು ಮಾತಾಡಿದರೂ ಫಲವಿಲ್ಲ.

45. - ಎಕ್ಕಾ ರಾಗ್ಗಾಲಾ ಬಾವಿಂತು ಉಡ್ಡಾಲಂತೆ ?
= ಒಂದೇ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಬಾವಿಗೆ ಹಾರಿದರೆ?
- ಕ್ಷಣಿಕ ಕೋಪದ ನಿರ್ಧಾರ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಮೂಲ

46. - ಎಕ್ಕಾ ಹಾತ್ಥಾಚಿ ಬೊಟ್ಟಂ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕಿನಾಹಿಂ
= ಕೈಯ ಐದು ಬೆರಳುಗಳು ಏಕರೂಪವಾಗಿಲ್ಲ.

47. - ಎಕ್ಕಾ ಹಾತ್ಥಿನ ಟಾಳಿ ಪಿಟ್ಟೈತಿ ನಾಹಿಂ
= ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟದು
- ಯಾವುದೇ ಜಗಳ ಆಗಲು ಇಬ್ಬರು ಬೇಕು.

41. - एक्का कान्नीं आय्कव्हं एक्का कान्निं त्सोडव्हं
= एका कानानी आय्कावे दूसद्या कानानी सोडावें
- 1. काही विषयावर अनासक्ति
- 2. बुद्धि पूर्वक अलक्ष्य

42. - एक्का गोट्ठेचिं गोर्वं ·
= एका गोठेची गुरें
- सगळ्यांचा स्वभाव एकच (निंदार्थक)
- एक समुदाय कुटुंबांतील भांडणां मधे रस
घेऊ नये, ते केंवाही एक होतील

43. - एक्का डोळेला, चुन्नो एक्का डोळेला लोणीं
= एका डोळ्याला चुना, एका डोळ्याला लोणिं

44. - एक्का भात्तांतु एक्कूचि तांदुळु
= एका धानात एकच तांदूळ
- 1. स्वारस्य रहित विचार
- 2. किती बोललेतर व्यर्थच

45. - एक्का राग्गाला बाविंतु उड्डालंते?
= एका रागाला विहिरीत उडी घेतलीतर?
- क्षणिक रागाचा निर्धार अनर्थाचे मूल

46. - एक्का हात्थाचीं बोट्टं एक सार्खिं नाहीं
= हाथाचीं बोटे एक सारखीं नसतात

47. - एक्का हात्थीन टाळि पिट्टति नाहिं
= एका हाथानी टाळ्या वाजत नहीं
- भांडण करायला दोघ पाहिजेच

48. - ಏಕ್ ಬಾಳಣ್‌ಪಣ ಜಾಲ್ಲಿ ಪಾಂಚ ಬಾಳಣ್‌ಪಣ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಲಾ ಶಿಕ್ಕೈತ್ತೆ !
= ಒಂದು ಹೆರಿಗೆ ಆಡವಳು ಐದು ಹೆರಿಗೆ ಆದವಳಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾಳೆ !

49. - ಏಕಾದಶೀಶಿ ಶಿವರಾತ್ರಿ
= ಏಕಾದಶಿಯ ಬಳಿ ಶಿವರಾತ್ರಿ
- ಬಡವನೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬಡವನು, ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನವನೊಂದಿಗೆ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನವನು ಸಹಾಯ ಕೇಳಿದ ಸ್ಥಿತಿ.

50. - ಔರಾಚಂ ಪಾಣಿ
= ನೆರೆಯ ನೀರು
- ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬಂದ ಆಪತ್ತು / ಸಂಪತ್ತು

51. - ಕಽಯಿ ನ ಪಡೆ ತ ಅಮ್ಸಾ ಪಡೆ
= ಯಾವಾಗಲೂ ಬೀಳದ್ದು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಬಿತ್ತು
- ಎಂದೂ ಆಗದಿರುವವ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಘಟನೆ, ತೀರ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೆ ಆಗಬೇಕೆ?

52. - ಕರವೆಲಾ ದಾದ್ದಾಶಿ, ಖಾಯ್ವಿಲಾ ಬೋಡ್ಯೊ, ಕಾಡ್ಡವೆ ನಾತ್ತುಶಿ
= ಕೂಡಿಡಲು ತಂದೆ, ಉಣ್ಣಲು ಮಗ, ಹಾಳು ಮಾಡಲು ಮೊಮ್ಮಗ

53. - ಕಾಜ್ಜುರೆಲಾ ಫಳ, ದುರ್ಬಳೆಲಾ ಬಾಳ
= ಕಾಸರ್ಕದ ಮರ ತುಂಬಾ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಬಡವನಿಗೆ ಮನೆ ತುಂಬಾ ಮಕ್ಕಳು.

54. - ಕಾಡ್ಯಾಚಿ ಮತ್ತಾ ಲಕ್ಷಾಚಿ
= ಕಡ್ಡಿಯ ಬೆಲೆ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು (ಇರುತ್ತದೆ/ ಇರಬಹುದು)
- ಚಿಕ್ಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವುದು / ಅಲ್ಪ ವಿಷಯವೂ ಮಹತ್ವದ್ದಿರುತ್ತದೆ.

48. - एक् बाळन्पण जाल्लि पांच बाळन्पण जाल्याला शिखैत्से !
= एक बाळणपण झालेली बाई पांच बाळणपण झालेल्या बाईला शिकवते !

49. - एकादशीशि शिवरात्रि
= एकादशिचा चरी शिवरात्री
- गरीबाजवळ गरीबाने सहाय मागीतलें !

50. - औराचं पाणि
= पूराचे पाणी
- तात्कालिक आलेला संकष्ट / संपत्ति

51. - कऽयि न पडे तं अम्सा पडे
= कधी न पडे तें अमावास्येला पडे
- कधी न होणारी घटना, येणारा व्यक्ति इत्यादि - प्रतिकूल संदर्भात घडणे, येणे (- पेचप्रसंग)

52. - करवेला दाद्दाशि, खाय्वेला बोड्यो, काड्डवे नात्तुशि
= करायला वडील, खायला मुलगा, उडवायला नातू

53. - काज्रुरेला फळं, दुर्बळेला बाळं
= (जशीं) काजराला (कुचल्याचे झाड) फळं गरीबाला बाळं

54. - काड्याचि मत्ता लक्षाचि
= कार्डीची कीमत लक्षाचि
- अलप विषय महावाचा असूं शकतो

55. - ಕಾಡ್ಡಿ ಚೋರು ತೋಚಿ ಪಾಡ್ಡಿ ಚೋರು
- ಕಡ್ಡಿ ಕಳ್ಳ ಅವನೇ ಕರು (ಹಸುವಿನ ಹೆಣ್ಣು ಕರು) ಕಳ್ಳ.
- ಚಿಕ್ಕ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿದವನೆ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

56. - ಕಾಡ್ಡಿ ದೇವ್ನಿ ಪಾಡ್ಡಿ ಘೇವೆಚಿ
= ಕಡ್ಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಕರು (ಹಸುವಿನ ಹೆಣ್ಣು ಕರು) ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು
- ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಚಾಣಾಕ್ಷತನ, ಲಾಭದ ವ್ಯವಹಾರ

57. - ಕಾಂಟೊ ಕಾಂಟೇನ ಕಾಡ್ಡಾವ್ಯೊ
= ಮುಳ್ಳನ್ನು ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ತೆಗೆಯಬೇಕು.

58. - ಕಾನ್ ಕಾಢ್ನಿ ಗಾಲು ಸಾಂಧವೆಚೊ
= ಕಿವಿ ತೆಗೆದು ಕೆನ್ನೆಗೆ ತೇಪೆ ಹಾಕುವುದು
- 1. ಒಂದು ನಷ್ಟ ತುಂಬಲು ಇನ್ನೊಂದು ನಷ್ಟ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು
2. ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ವ್ಯವಹಾರ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಲ

59. - ಕಾನು ಖಾಂತೆಲಂ ಭಾಂಗಾರ
= ಕಿವಿ ತಿನ್ನುವ ಚಿನ್ನ
- ದುಬಾರಿ

60. - ಕಾನು ವಿಂಧಿತೇಲೆಳಿನ ವಿಂಧಿತ್ಲೊತೆ ದೂಖಿನಾಹಿಂ
= ಕಿವಿ ಚುಚ್ಚುವವರೇ ಚುಚ್ಚಿದರೆ ನೋವು ಇಲ್ಲ.
- ಸೂಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಅಧಿಕೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಹತ್ವ
(ವ್ಯಕ್ತಿ- ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಬಂಧದ ಬಗೆಗೆ. ಹೇಳುವವನೇ ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ)

61. - ಕಾಮು ಹೈವವತೆ ಕಾವ್ಳೆಚೊ ಪಾಯಿಯೀ ಧರವ್ಯೊ
= ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಕಾಗೆಯ ಕಾಲೂ ಹಿಡಿಯಬೇಕು.

62. - ಕಾಮ್ಮಾ ತಕ್ಕಾ ಮಾಮ್ಮಾ
= ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟೇ ಮಾವ
- ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಗೌರವ, ಪ್ರೀತಿ, ಸಂಬಂಧ ತೋರಿಸುವುದು.

55. - काड्डि चोऽरु तोऽचि पाड्डि चोऽरु
= काडी चोर तो पाडी चोर
- लाहान चोर तोच पुढे मोठा चोर होतो

56. - काड्डि देव्नि पाड्डि घेवेचि
= काडी देवून पाडी घेणे
- शाहाणपणा, चाणाक्ष, लाभाचा व्यवहार

57. - कांटो कांटेन काड्डवो
= काटा काट्याने काढ़ावा

58. - कान् काढ्नि गालु सांधवेचो
= कान काढून गाल जोडणे
- 1. एक नष्ट भरायला दूसरा नष्ट करायच
- 2. विवेक नसलेला व्यवहार

59. - कानु खांतेलं भांगार
= कान खाणारे सोने
- महाग पडणारा व्यवहार

60. - कानु विंधतेलेळिन विंधित्लोते दूखि नाहिं
= कान टोचणार्याने टोचले तर दुखत नाही
- सूक्त या अधिकृत व्यक्तिचा महत्व
(व्यक्ति - व्यक्ति संबंधा बद्दल म्हणायचा म्हण)

61. - काम हैववंते काव्ळेचो पायियी धरवो
= काम व्हावे तर कावळ्याचा पाय सुधां धरावा

62. - काम्मा तक्का माम्मा
= कामा पुरता मामा
- काम साधून घेण्यापुरते गोड गोड बोलणें / आपुलकी दाखविणे

63. - ಕಾಮ್ಮಾ ತಕ್ಕಾ ಮಾಮ್ಮಾ, ತಾಕ್ಕಾ ಪುರ್ತ್ತಂ ರಾಮಾಯಣ
= ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾವ, ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರಾಮಾಯಣ.
- ಕೆಲಸ ಆಗುವ ತನಕ ಸಿಹಿಸಿಹಿಯಾಗಿ / ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡುವುದು.

64. - ಕಾರೆತಂ ಗೋಡ ಜಾಲತರೀ ಕೆತ್ತಿ ಹೈರ ?
= ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಸಿಹಿ ಆದರೂ ಎಷ್ಟು ಆದೀತು?
- 1. ಹುಟ್ಟು ಗುಣ ಬಿಡದು
2. ಸ್ವಭಾವ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಮಿತಿ ಇದೆ.

65. - ಕಾಸು ನತ್ಲೆಲೆನ ಆದ್ದಿ ಹೋಡೆಂತು ಪಾಯಿ ಠೆವ್ವವೊ
= ಕಾಸು ಇಲ್ಲದವನು ಮೊದಲು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಬೇಕು.

66. - ಕಾಳಾಲಾ ಆೈಲ್ಲೊ ಬಡ್ಡು ಬೊಳ್ಳಾಲ್ಯಾ ಯೇತ್ಸೆ (ತುಳು)
= ಕಾಳನಿಗೆ ಬಂದ ಬೆತ್ತ ಬೊಳ್ಳನಿಗೂ ಬರುತ್ತದೆ.
(- ಕಾಳ, ಬೊಳ್ಳ ಇವು ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳಿಗಿರುವ ಹೆಸರುಗಳು.)

67. - ಕೆತ್ತಿ ತ್ಸಲಂತsರೀ ಪಾತ್ರಾ ಇತ್ಲಂಚಿ ಪಾಣೀ ಮಿಳವೆಚಂ
= ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಪಾತ್ರೆ ಇದ್ದಷ್ಟೆ ನೀರು ಸಿಗುವುದು.
- ಅವರವರ ಅದೃಷ್ಟ, ಯೋಗ್ಯತೆಯಷ್ಟೇ ಸಿಗುವುದು.

68. - ಕೆತ್ತಿ ಬೊಲ್ಯೆಲಂತರಿ ಬಾರಾಸೆಂ ಖಾಲ್ತಂ
= ಎಷ್ಟು ಮಾತಾಡಿದರೂ ಅದು ಹನ್ನೆರಡುನೂರರ ಕೆಳಗೆ

69. - ಕೆಲ್ಲೆಲೊ ಉಪಕಾರು ವಿಸ್ರತ್ಸೆ, ಪಣ ಮ್ಹಳೆಲಂ ಬೊಲ್ಲಣಂ ವಿಸ್ರತ್ ನಾಹಿಂ
= ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಮರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಮರೆಯದು

70. - ಕೇರಾ ಸಾರ್ಖಿಂ ಪಳಾವ್ಚೆಚ
= ಕಸದಂತೆ ನೋಡು
- ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣು

63. - काम्मा तक्का माम्मा, ताक्का पुर्तं रामायण
= कामा पुरता मामा ताका पुरतें रामायण
- काम साधून घेण्यापुरतें गोड गोड बोलणें

64. - कारेतं गोड जालतरी केत्ति हैर?
= कारले गोड झालेतर किती होईल?
- ज्याचा जन्म स्वभाव वाईट त्याला सुधारण्याचे सगळे प्रयत्न व्यर्थ होतात

65. - कासु नत्लेलेन आद्दि होडेंतु पायि ठेव्ववो
= पैसा नसणार्यांनी आधींच होडीत पाय ठेवाव

66. - काळाला आय्लो बड्डु बोळ्ळाला येऽल्से (तुळु)
= काळ्याला बसलेला मार बोळ्याला सुधां वसेल
(- काळ - बोळ्ळ हीं तुळु भाषेंत बैलाना नावे असतात)

67. - केत्ति त्सलंतरी पात्रा इत्लंचि पाणी मिळवेचं
= पाणी कितीही असलेतरी पात्रा एवढेच पाणी मिळणार
- त्याचा त्याचा अदृष्ट, योग्यतानुसारच

68. - केत्ति बोल्येलतरि बारासें खाल्तं
= किती बोललेंतरपण बाराशें पेक्षा कमी

69. - केल्लेलो उपकारु विस्रत्से, पण म्हळ्ळेलं बोल्लण विस्रत नाहीं
= केलेले उपकार विसरु शकतो, पण बोललेले बोलणें विसरत नाहीं

70. - केरा सार्खं पळाव्वेचं
= केरा सारखे बघणे
- निकृष्टपणी पाहणे

71. - ಕೊಣ್ಣೇಕ್ಕಾಲಾ ಕೊಣ್ಣ್ಯೇಕ್ ನಾಹಿಂ
= ಯಾರಿಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ

72. - ಕೊಪ್ಪರಾಚಿ ದೂಖಿ, ಸಾಸ್ಸುರೆಂಚಂ ಸೂಖ
= ಮೊಣ ಕೈಯ ನೋವು, ಅತ್ತೆ ಮನೆಯ ಸುಖ

73. - ಖಾದ್ಲೆಲೆ ಘರಾಲಾ ವಿಸ್ತೊವು ಘಾಲ್ಲವೆಚೊ
= ತಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕುವುದು.
- ಉಂಡ ಮನೆಗೆ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲು ಹಾಕುವುದು ಎಂಬಂತೆ.

74. - ಖಾದ್ಲೆಲಂ ಉರತನಾಹೀ ಪಣ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲಂ ಬೊಲ್ಲಣಂ ಉರತ್ಸೆ
= ತಿಂದದ್ದು ಉಳಿಯದು, ಆದರೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಉಳಿಯುತ್ತದ

75. - ಖಾಯ್ತೆಲ್ಲಾ ಖಿವ್ ಖಿವೀ
- ತಿಂದವನಿಗೆ ಬಾಯಿ ತುರಿಕೆ

76. -ಖಾಲ್ಲಂ ತ್ಸಲ್ಲೆ ಇತ್ಲೇಚಿ ಪಾಯಿ ತ್ಸೋಡವೆ
= ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟೆ ಕಾಲು ಚಾಚಬೇಕು.

77. -ಖಾಲ್ಲಾ ಪಾಟ್ಟಾಂತು ಪಾಣಿ ಅಧಿಕ
= ಕೆಳಗಿನ ತೋಡಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಹೆಚ್ಚು
- ವಿನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ಬಾಳುವವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು
ಲಾಭ.

78. -ಖೀರಿಂತ್ಲೊ ಡೋಯಿಲೊ
= ಪಾಯಸದಲ್ಲಿನ ಸೌಟು
- 1. ಸಿಹಿಯ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೆ, ಬಿಸಿಯ ಅನುಭವ ಮಾತ್ರ.
2. ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೂ ಅದರ ಅನುಭವವನ್ನು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ
ಪಡೆಯಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ.

71. - कोण्हेकाला कोण्हेक नाहि
= कोणाला कोणी नाही

72. - कोप्पराचि दूखि, सास्सुरेंचं सूख
= कोपराचे दुःख, सासरचे सूख

73. - खाद्लेले घराला विस्तोवु घाल्लवेचो
= अन्न खाल्लेल्या घरावरच विस्तव ठेवणे
- द्रोह, घात

74. - खाद्लेलं उरतनाहीं, पण म्हळ्ळेलं बोल्लण उरत्से
= खाल्लेले उरतनाही, पण बोललेंलें उरते

75. - खाय्तेला खव्खवी
= खाई त्याला खवखवे
- जो वाईट काम करतो त्याचा पोटांत ते डांचत असते

76. - खाल्लं त्सल्ले इत्लेचि पायि त्सोडवे
= हान्तरुण पाहून पाय पसारावे

77. - खाल्ला पाट्टांतु पाणीं अधिक
= खाल्या पाटात पाणी जास्त
- विनम्रपणात, संधिमार्गात लाभ आहे

78. - खीरिंत्लो डोयिलो
= खीरीतला डाव (चमचा)
- 1. गरमी मात्र, गोडीचा अनुभव नाही
- 2. एका क्षेत्रात असूनही त्याचा अनुभव न घेणाद्यां बद्दल

79. - ಖೋರ ಅಮ್ಚೆಹಾರೀಚಿ ಒಡ್ಡತ್ಸೆ / ಖಿಣತ್ಸೆ
= ಹಾರೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಎಳೆಯುವುದು / ಅಗೆಯುವುದು.

80. - ಗರ್ಭೀಚನಿ ಮಳ್ಬೀಚಂ ಸಾಂಘುವೆ ಹನ್ನಾಹಿ
= ಗರ್ಭದ ಮತ್ತು ಮೋಡದ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಲು ಬಾರದು.
- ಅನಿಶ್ಚಿತ ಭವಿಷ್ಯ.

81. -ಗಾಂಡಿ ಪಳಾವ್ನಿ ಪೀಢಂ ದೇವಪೆ
= ಕುಂಡೆ ನೋಡಿ ಮಣೆ ಕೊಡು
- ಯೋಗ್ಯತೆ ನೋಡಿ ಉಪಚರಿಸು

82. - ಗಾಳೀ ತ್ಯೋ ಮೊತ್ಯಾಂಚಿ ಜಾಳೀ
= ಬೈಗಳು ಮುತ್ತಿನ ಜಾಲಗಳು
- ಹಿರಿಯರ ಬೈಗಳೂ ಬುದ್ಧಿಮಾತೇ ಆಗಿವೆ.

83. -ಗುಬ್ಯಾರ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಕಿಲ್ಹಾ?
= ಗುಬ್ಬಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಯಾಕೆ?

84. - ಗೊಡ್ಡಾಲಾ ಮಾಂಛಾಂಚೊ ಮುತ್ತಿಗೊ
= ಬೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ನೊಣಗಳ ಮುತ್ತಿಗೆ (ಮುತ್ತಿಗೆ - ಕನ್ನಡ)

85. -ಗೋಡ ಘಾಲ್ಲೆಲೆ ಇತ್ಲಿ ರೂಚಿ
= ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕಿದಷ್ಟು ರುಚಿ

86. -ಘಣ ಜಾಲತೆ ಘರ್ವಡಂ, ಪಾತ್ತಳ ಜಾಲಂತೆ ಘಾವನ
= ದಪ್ಪವಾದರೆ ದೋಸೆ, ತೆಳ್ಳಗಾದರೆ ನೀರು ದೋಸೆ
- 1. ಮಾತು ತಿರುಗಿಸುವುದು.
2. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

87. - ಘರ್ ಘರಾ ಮಾತ್ಯಾಚೆ ಗುಪ್ಪೆ
= ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಮಣ್ಣಿನ ಒಲೆ

79. - खोरं आम्चेहारीचि ओड्डित्से / खणत्से

= पावड्याने ओढलेले आमच्याच कडे येते

80. - गर्भीचं नि मळभीचं सांघवे हन्नाहिं

= गर्भाचे आणि पावसाळी ढगाचे काही सांगता येत नाही

- अनिश्चित भविष्य

81. - गांडि पळान्नि पीढ़ं देवव्हं

= गांड पाहून पाट द्यावा

- योग्यतानुसार उपचार करावे

82. - गाळि त्यो मोत्यांचि जाळी

= शिव्या त्या मोत्यांचा हार

- 1. निंदा आलीतर स्वीकारावी

- 2. थोर वडीलांच्या मिळालेल्या शिव्या मोत्यांचा हार मानावें

83. - गुर्ब्याला ब्रह्मास्त्र किल्हा?

= चिमण्यांवर ब्रह्मास्त्र कशाला?

84. - गोड्डाला मांछांचो मुत्तिगो

= गोडाला माशांचा घेराव (मुत्तिगे - कन्नड)

85. - गोऽड घाल्लेले इत्लि रुचि

= गोड घातल्या प्रमाणे रुची

86. - घण जालंते घर्वडं, पात्तळ जालंते घावनं

= घट्ट झाले की दोसा, पातळ झाले की घावन

- 1. बोलणे फिरवणे

- 2. परिस्थिति असेल तसे वागणे

87. - घर् घरा मात्यांचे गुप्पे

= घरो घरी मातीच्याच चुली

88. - ಘುರ್ ಬಾಂಧ್ಯೆಲ್ಲಾ ಗೊಂತು, ವರ್ಡ್ಯಾಡ ಕರ್ಡ್ಯೆಲ್ಲಾ ಗೊಂತು
= ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು

89. -ಘುರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಘಾರಿ ಹನ್ನಾಹಿಂ
= ಘುರ್ ಎಂದಾಗ ಗಾರಿಗೆ ತಯಾರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
-1. ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಯಾವುದೂ ಸುಲಭವಲ್ಲ:
2. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸದ ಹಿಂದೆ ಪರಿಶ್ರಮ ಇದೆ.

90. - ಘುರ್ ಸಾಂಕಡ, ಬಾಯ್ಲ ಮಾಂಕಡ
= ಮನೆ ಚಿಕ್ಕದು, ಹೆಂಡತಿ ಮಂಗಿ

91. - ಘುರಯೀ ಭೋವತ್ಸೆ, ಘುರ್ಚೆ ವಾಸ್ಸೆಯೀ ಭೋವತ್ಸಾತಿ
= ಮನೆಯೂ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಬಿದಿರುಗಳೂ ತಿರುಗುತ್ತವೆ.
- ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಬಂದ ಸಂಕಷ್ಟ ಮನೆ ಮಂದಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಂದಂತೆ.

92. -ಘುರಾಲಾ ಮಾರಿ ವೆಗ್ಗಳೆಂಧಾ ಉಪ್ಕಾರಿ
= ಮನೆಯವರಿಗೆ ಮಾರಿ, ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿ

93. - ಘುರಾ ಸಾರ್ಖೊ ಪಾಹೊಣೊ
- ಮನೆಯಂತೆ ನೆಂಟ

94. - ಘುರಾ ಪಕ್ಷಾ ಪಾವ್ಠಣ ಮೊಟ್ಟಂ
= ಮನೆಗಿಂತ ಮೆಟ್ಟಲು ದೊಡ್ಡದು
- ಅಳತೆ ಮೀರಿದ ಸಂಯೋಜನೆ, ಸರಿಯಿಲ್ಲದ ಜೋಡಿ, ಯೋಗ್ಯತಾ ವಿಲೋಮ

95. - ಘೊಡೋಯಿ ತ್ಸೆ, ಮೈದಾನಯಿ ತ್ಸೆ
= ಕುದುರೆಯೂ ಇದೆ. ಮೈದಾನವೂ ಇದೆ.

96 . - ಚಾಕ್ಕರಾಲಾ ಚಾಕ್ಕೊರು
= ಕೆಲಸದವನಿಗೆ ಕೆಲಸದವನು.
- ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಂದ ಮಾಡಿಸುವುದು.

88. - घर् बांधेय्ल्ला गोंतु, वर्हाड कर्वेल्ला गोंतु

= घर पहावे बांधून आणि लग्न पहावे करून

89. - घर् म्हण्तां घारि हन्नाहि

= घर म्हणताना घारगे होत नाही

- 1. म्हटले इतकें सुलभ नसतं

- 2. कोणत्याही कामा मागे परिश्रम असतो

90. - घर सांकड, बाय्लं मांकड

= घर सांकड बाईल मांकड

91. - घरयि भोवत्से घरचे वास्सेयी भोवत्सति

= घर फिरते, घरचे वासे सुद्धा फिरतात

- कुटुबांतल्या मुख्य पुरुषावर संकष्ट आला म्हणजे त्यांच्या आश्रितानाही संकष्ट येतो

92. - घराला मारी वेग्गळेंधा उप्कारी

= घरचें लोकांना मारी दूसऱ्यांवर उपकारी

93. - घरा सार्खो पाहोणो

= घरा सार्खा पाहुणा

94. - घरा पक्षा पाव्ठणं मोट्ट

= घरा पेक्षा पायऱ्या मोठ्या

- असम जोडी, योग्यता विलोम

95. - घोडोयि त्से मैदानयि त्से

= घोडा पण आहे, मैदान पण आहे

96. - चाक्कराला चाक्कोरु

= चाकराला चाकर

- एकाला सांगीतलेले काम दूसऱ्याला लावणें

97. -ಚಾಕ್ಕರಾಲಾ ಫಡ್ ಚಾಕ್ಕೊರು
= ಕೆಲಸದವನಿಗೊಬ್ಬ ಕೆಲಸದವ (ಉಪಚಾಕರ) - ಮೇಲಿನಂತೆ

98. - ಚಾಂಪ ಫುಲ್ಲತೆ ಸಾಂಘುವಂ ಮ್ಹಣಿ ನಾಹಿ
= ಸಂಪಿಗೆ ಅರಳಿದರೆ, ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ

99. - ಚಾರಿ ಅಕ್ಷರ
= ಸ್ವಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಓದುಬರಹ. (-ಅಗತ್ಯ)

100. - ಚಾರಿ ದಿಸ್ಸಾಂಚೊ ಬಾಳ್ವೊ (ಬಾಳ್ವೊ = ಬಾಳುವೆ - ಕನ್ನಡ)
= ನಾಲ್ಕು ದಿನದ ಬಾಳ್ವೆ

101. - ಚಿಕ್ಕಲಾಂತು ಪಡ್ಲ್ಯೊತ್ಸರಿ ವಜ್ರು ವಜ್ರೂಚಿ
= ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ವಜ್ರವು ವಜ್ರವೇ.

102. - ಚೋರಾಚಿ ವಾಟ ಚೊರಾಲಾಚಿ ಗೊಂತು
= ಕಳ್ಳನ ದಾರಿ ಕಳ್ಳನೇ ಬಲ್ಲ.

103. - ಛಿಬ್ಬೆಂತು ಪಾಣೀ ಗಳವೆಚ ನಾಹಿ
= ಬೋಳು ಹೀರೆ (ತುಪ್ಪೀರೆ)ಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಸೋರಲಾರದು.
- ಒಣ ಬೋಳು ಹೀರೆಯು ಒಂದು ಪಾತ್ರೆ, ಮುಚ್ಚಳ, ಚೀಲದಂತೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ದೃಷ್ಟಾಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರವಾಗಿ ಗುಟ್ಟುರಟ್ಟಾಗದು, ಹಣ ಅಪವ್ಯಯವಾಗದು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ.

104. -ಜಂಸೊ ರಾಜಾ ತಶೀ ಪ್ರಜಾ
= ರಾಜನಂತೆ ಪ್ರಜೆ

105. -ಜಾಗ್ಲೊ ತ್ಸಲ್ಲೆಲಾ ಜಾಗ್ಗವ್ವೆನಾಯಿಂ
= ಎಚ್ಚರ ಇರುವವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ.

97. - चाक्कराला पड् चाक्कोरु
= चाकराला पुनः चाकर

98. - चांप फुल्लंलतें सांघवं म्हणि नाहीं
= चांफा फुलला तर सगळ्यांना सांगायची गरज नाहीं

99. - चारि अक्षर
= चार अक्षरे - थोडीशी विद्या

100. - चारि दिस्सांचो बाळ्वो
= चार दिवसांचा जीवन (बाठळो - कन्नड)

101. - चिक्खलांतु पड्ळोतऽरि वज्रु वज्रुचि
= चिखलांत पड्ळातरी वज्र ते वज्रच

102. - चोराचि वाट चोरालाचि गोंतु
= चोराची वाट चोरालाच ठाऊक

103. - छिब्बेंतु पाणि गळवेच नाहि
= गिलकेत पाणी गळत नाहीं
- (छिब्ब एक फळ त्याची जाळ पात्रा प्रमाणे वापरली जाते)
- भेमकद्यक्ति बहुल

104. - जऽसो राजा तशी प्रजा
= जसा राजा तशी प्रजा

105. - जाग्गो त्सल्लेला जाग्गाव्वेनायिं
= जगे असलेल्यास जागवता येत नाही

106. -ಜಾಣತೆಲೆಚ ಮರ್ಮ, ನೇಣತೆಲೆಚ ಕರ್ಮ
= ತಿಳಿದವನ ಮರ್ಮ, ತಿಳಿಯದವನ ಕರ್ಮ
- 1. ತಿಳಿದವನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ತಿಳಿಯದವನು ಸೋಲುತ್ತಾನೆ.
2. ತಿಳಿದವನ ಮರ್ಮಜ್ಞತೆಯೇ ತಿಳಿಯದವನ ಕರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ
- ಶೋಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

107. - ಜಿಬ್ಬಾಲಾ ಹಾಡ ನಾಹೀಂ
= ನಾಲಗೆಗೆ ಎಲುಬಿಲ್ಲ.

108. - ಜೈಲೆಲೆಘರಾಲಾ ದೋನ್ಹಿ ಲೆಕ್ಖವೆ ನಜೆ
= ಉಂಡ ಮನೆಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯಬಾರದು

109. - ರಘುಗ್ರೆಚೊ ಪಾವೋಸು ಯೆಂತಾಂಥಾ ಧಾಕ್ಕುಟೆಲಾ ಧರ್ಲನ ಖೆ
= ಕೆಂಡದ ಮಳೆ ಬರುವಾಗ ಮಗುವನ್ನು ಅಡ್ಡ ಹಿಡಿದಳಂತೆ

110. -ಟಾಕ್ಕಿತಾಯೀಂ ಮೆಜ್ಜುನಿ ಟಾಕ್ಕವ್ಹಂ
= ಬಿಸಾಡುವಾಗಲೂ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿ ಬಿಸಾಡಬೇಕು

111. - ಟಾಕ್ಯೆಲ್ಲೊ/ ಟಾಕ್ಯೆಲೆಲೊ ಖುಂಟಾರೊಯೀ ಕಾಮ್ಮಾಲಾ ಪಡತ್ಸೆ
= ಬಿಸಾಡಿದ ಹಳೆ ಹಿಡಿಸೂಡಿಯೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ವಸ್ತುಗಳೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ.

112. -ಡೊಗ್ಗರಾ ಪಕ್ಷಾ ಡೊಗ್ಗೊರು ಮೊಟ್ಟೊ
= ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಗುಡ್ಡ ಅಡ್ಡ ಇದೆ.

113. - ಡೊಗ್ಗರಾಲಾ ಡೊಗ್ಗೊರು ಆಡ್ಡವೊ ತ್ಸೆ
= ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಗುಡ್ಡ ಅಡ್ಡ ಇದೆ.

114. - ಡೋಯೀ ತ್ಸಲೀತೆ ಕಠಯೀಯ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಬಾಂಧೊಯೇರ
= ತಲೆ ಇದ್ದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಂಡಾಸು ಕಟ್ಟಬಹುದು.
- 1. ಅರ್ಹತೆ ಮೊದಲುಗಳಿಸು, ಗೌರವ ತಾನಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.
2. ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿ ಅರ್ಹತೆ ಇದ್ದರೆ ವಿಸ್ತಾರ, ವೈಭವ ಮಾಡಬಹುದು.

106. - जाणतेलेच मर्म, नेणतेलेच कर्म
= जाणत्याचे मर्म न जाणत्याचे कर्म

107. - जिभ्भाला हाड नाही
= जिभेला हाडनाहीं

108. - जेयलेलेघराला दोन्हि लेक्खवे नजे
= जेवल्ये घरा बद्दल दोन (द्रोह) मानू नये

109. - झग्रेचो पावोसु येंतांधा धाक्कुटेला धर्लनखे
= निखाराचा पावूस येताना बाळाला आडवे धरलें म्हणे

110. - टाक्कितांयी मेज्जुनि टाक्कवं
= फेकताना पण मोजून फेकावे

111. - टाक्येल्लो खुंटारोयी काम्माला पडत्से
= टाकलेला झाडू पण कामात येतो

112. - डोग्गरा पक्षां डोग्गोरु मोट्टो
= डोंगरा पेक्षा डोंगर मोठा

113. - डोग्गराला डोग्गोरु आड्डवो त्से
= डोंगराला डोंगर आडवा आहे

114. - डोऽयि त्सलिते कऽयीय् मुंडासु बांधोयेर
= डोकें असलेंतर कधीपण मुंडासे बांधता येते
- अर्हता असलीतर गौरव आपोआप येते

115. -ಡೋಳೆಂವಾಡ / ಡೋಳೆಂಆಡ ಮಸಣವಾಡ
-ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಅಡ್ಡ (ದೂರ) ಮಸಣಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗು.
- ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗು.

116. -ತಳೇ ಚಂ ಪಾಣೀ ಕೆತ್ತಿದ್ಯಸ ರಹೇರ ?
= ಕರೆಯ ನೀರು ಎಷ್ಟು ದಿನ ಉಳಿದೀತು?

117. - ತ್ಸತಾಂ ಆವ್ಹಿ, ತ್ಸತಿ, ನತ್ಸಂತಾಂ ಕೊಣ್ಹ್ಯೇಕ್ ನಾಹೀಂ
= ಇರುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲದಾಗ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.
- ಸಂಪತ್ತು ಸ್ಥಾನ, ಮಾನ ಇರುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಾರೆ.
ಇಲ್ಲದಾಗ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

118. -ತ್ಸತಾಂ ತುಪ್ಪಾಶೀಂ ನತ್ಸಂತಾ ಉಪ್ಪಾಶೀಂ
= ಇರುವಾಗ ತುಪ್ಪದೂಟ, ಇಲ್ಲದಾಗ ಉಪವಾಸ
-1. ಉಳಿತಾಯದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದ ವ್ಯವಹಾರ
2. ಮುನ್ನೋಟವಿಲ್ಲದ ಖರ್ಚುವೆಚ್ಚ
3. ಹೇಗೂ ಆಗಬಹುದು/ ಬಡತನ-ಸಿರಿತನವೆರಡಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧ

119. -ತ್ಸಲ್ಲಂ ತ್ಸಲ್ಲೆ ಸಾರ್ಖಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳತೇ ಕೇ ನತ್ಲೆಲೊ ರಾಗು
= ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕೋಪ

120. - ತಾಕ್ಕಾಲಾ ಆಯ್ಲೆಲೆಲಾ ಮ್ಹಶ್ಶಿಚಂ ಕ್ರಯ ಕಿಲ್ಲಾ?
= ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಬಂದವನಿಗೆ ಎಮ್ಮೆಯ ಕ್ರಯ ಯಾಕೆ?

121. - ತಾನ್ನ ಲಾಗ್ಲೆ ಉಪ್ರಾಂತ ನೊಹೆ ಬಾವಿ ಖಣವೆಚಿ
= ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆದ ನಂತರ ಅಲ್ಲ ಬಾವಿ ಅಗೆಯುವುದು.

122. - ತೂಪ, ಪೋಳಿ ಏಕ್ ಜಾಲಿ ದೋಣ್ಹೊ ಗೆಲ್ಲೊ ಫಾಳ್ಯಾಲಾ
= ತುಪ್ಪ- ಹೋಳಿಗೆ ಒಂದಾಯ್ತು ದೊನ್ನೆ ಹೋಯಿತು ಕಸದ ಗುಂಡಿಗೆ

115. - डोळेवंआड / डोळेंवाड मसणपाड
= डोळे आड मसणपाड

116. - तऽळेचं पाणि केत्ति द्यस रहेर?
= तळ्याचें पाणी किती दिवस उरणार?

117. - त्सतां आव्धी त्सति, नत्संतां कोण्ह्येक नाहीं
= असताना सगळे आहेत, नस्ताना कोणीही नस्तात
- संपत्ति, स्थान, मान असताना सग्ळे जवळ येतातं नसताना सगळे दूर

118. - त्सतां तुप्पाशीं नत्संता उप्पाशीं
= असेल तर तुपाशी, नसेल तर उपाशी
- 1. प्रज्ञा नसलेला व्यवहार
- 2. दूर दृष्टि नसलेला आय - व्यय
- 3. कसें असलें तरी चालते

119. - त्सल्लं त्सल्ले सार्खं म्हळ्ळंते कें नत्लेलो रागु
= असलेलें असले सारखे सांगितले तर कुठे नसलेला राग

120. - ताक्काला आय्लेलेला म्हेश्शिचं क्रय किल्हा?
= ताकाला आलेल्याला म्हशीचि कीमत कशाला?

121. - तान्ह लाग्ले उप्रांत नोहे बावि खणवेचि
= तहान लागल्यावर नव्हे विहीर खणायची

122. - तूप पोळि एक् जालि, दोणो गेल्लो घाळ्याला
= तूप पोळी एक झाली द्रोण गेला उकीरडयांत

123. - ತೂಸು ಕಾಂಡ್ಯೆಲೊತೆ ತಾಂದೂಳು ಮಿಳತ್‌ನಾಹಿಂ
= ಉಮಿಯನ್ನು ಕುಟ್ಟಿದರೆ, ಅಕ್ಕಿ ಸಿಗದು.
- ಅಸ್ಥಾನ ಪ್ರಯತ್ನ, ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮ ಮಾಡಬಾರದು.

124. - ತೆತೇಚಿ ಅಚ್ಚತಿ ತೇತೇ ಮಾಗ್ಗಿಂರೀಂ
= ಅವನವನ ನೆರಳು ಅವನವನ ಹಿಂದೆ

125. - ತೆತೇಚಿ ಪಾಠಿ ತೆತೇಲಾ ದಿಸ್ಸತ್ ನಾಹಿಂ
= ಅವರವರ ಬೆನ್ನು ಅವರವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. (ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ತನಗೆ ಕಾಣಿಸದು)

126. - ತೇಚಿ ತೇಚಿ ಪಾಠಿ ತೆಲಾ ತೆಲಾ
=ಅವನವನ ಬೆನ್ನು ಅವನವನಿಗೆ
- 1. ತನ್ನ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಹೊಣೆ
2. ತನ್ನ ಕೆಲಸ ತನಗೆ ದೊಡ್ಡದು.

127. - ತೊಂಡಾ ತಕ್ಕಾ ಉಂಡರೊ
= ಬಾಯಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮೋದಕ
- 1. ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ಪ್ರಾಪ್ತಿ
2. ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಾತು, ಉಪಚಾರ, ವ್ಯವಹಾರ
(ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೀನಾರ್ಥಕ)

128. - ತೋ ಭೂಯಿ ವರಿಕಾ, ಭೂಯಿ ತೇವರಿಕಾ?
= ಅವನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯೋ, ಭೂಮಿ ಅವನ ಮೇಲೆಯೊ
- ಅಹಂಕಾರ.

129. - ತೋಂಡ ತ್ಸಲಂತೆ ವಾಂಚೇರ
= ಬಾಯಿ ಇದ್ದರೆ ಬದುಕಿಯಾನು

130. -ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಾಲಾ ಗರ್ವ್ಹಾರ್ ಜಾಲಿತೆ ಬಾಳಂತಿ ಹೈವೆ ಜಾಗೊನಾಹಿಂ.
= ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಗರ್ಭಿಣಿ ಆದರೆ, ಬಾಳಂತನಕ್ಕೆ ಜಾಗವಿಲ್ಲ.

123. - तूसु कांड्येलोते तांदूळु मिळ्ळत् नाहि
= तूस कांडलेतर तांदूळ मिळत नाही
- अस्थान प्रयत्न, साध्यता नसलेले ठिकाणी प्रयत्न करू नये

124. - तेतेचि अच्छति तेते माग्गिंठीं
= त्याचि सावली त्याचा मागे

125. - तेतेचि पाठि तेतेला दिस्सत् नाहिं
= त्याचि पाठ त्याला दिसत नाहीं

126. - तेचि तेचि पाठि तेला तेला
= त्याचि त्याचि पाठ त्याला त्याला
- 1. आपल्या कर्माला आपणच जवाबदार
- 2. आपले काम आपणास मोठे

127. - तोंडा तक्का उंडरो
= तोंडा प्रमाणे मोदक
- 1. योग्यतानुसार प्राप्ति
2. व्यक्ति प्रमाण बोलणें, उपचार, व्यवहार
(कधी निंदार्थक उपयोग)

128. - तो भूयिवरिका, भूयि तेवरिका ?
= तो भूमिवर की भूमि त्याचावर ?
- अहंकार, मदोन्मत्तता

129. - तोंड त्सलंते वांचेर
= तोंड आहे तो वाचेल

130. - दाक्षिण्याला गर्व्हार जालिते बाळंति हैवे जागो नाहि
= दाक्षिण्या साठी गर्भवती होई तर बाळंत होण्यास जागा नाहीं

131. - ದಾರ ಓಳತ್ಯಾಂಧಾಯೀ ಕಾನ ತ್ಸತ್ಸತಿ !
= ಬಾಗಿಲು, ಗೋಡೆಗಳಿಗೂ ಕಿವಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ !

132. - ದಾಂತ ತ್ಸತಾಂ ಚಣೇನಾಹಿಂ, ಚಣೇತ್ಸತಾಂ ದಾಂತ ನಾಹಿಂ
= ಹಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಇಲ್ಲ. ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಇರುವಾಗ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲ

133. - ದಾಹಾ ಗುಂಡೆ ಟಾಕ್ಕಿತಾಂಧಾ ಏಕ್ ಆಂಬೊ
= ಹತ್ತು ಕಲ್ಲು ಎಸೆದರೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಮಾವು.
-ಒಂದು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

134. - ದಿಸ್ಸಾ ಪಳ್ಯಾಲೆಲೆ ಬಾವೀಂತು ರಾತ್ತಿ ಉಡ್ಡವೆಚಂ
= ಪಗಲು ನೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹಾರುವುದು.

135. - ದೀವೆ ಬುಡಾ ಕಾಳೋಖು
= ದೀಪದ ಕೆಳಗೆ ಕತ್ತಲೆ
- ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದೋಷ ಇರುತ್ತದೆ.

136. - ದುಃಖ್ಖಿಚೀ ಖೂಣ ದೂಖಿ ಖಾಧ್ಲೆಲೆಲಾ ಗೊಂತು
= ನೋವಿನ ಗುರುತು ನೋವುಂಡವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು.

137. -ದುದ್ಧಾಲಾ ಮಾಜ್ಜೆರ್ ಸಾಕ್ಷಿ
= ಹಾಲಿಗೆ ಬೆಕ್ಕು ಸಾಕ್ಷಿ.

138. - ದುರ್ಬಳೆಚಂ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಜಾಯ್ಯ ಭಾಂಗಾರಾಜಾ ವಾರಿ
= ಬಡವನ ಐಶ್ವರ್ಯ ಎರವಲು ತಂದ ಚಿನ್ನದಂತೆ

139. - ದೂರ್ಥಿಂ / ದೂರ್ಸ್ಲಾ ಡೊಗ್ಗೋರು ಸುರೇಖು
= ದೂರದ ಬೆಟ್ಟ ನುಣ್ಣಗೆ (ಚಂದ)

140. - ದೂರ್ಚೆ ಅಂಬೆ ಪಕ್ಷಾ ಗೊಟ್ಟಾತ್ಲೊ ಆಂಬಾಡೊ ಹಯಿರ
= ದೂರದ ಮಾವಿಗಿಂತ ಹತ್ತಿರದ ಅಂಬಟೆಕಾಯಿ ಲೇಸು

31. - दार ओळत्यांधायी कान त्सत्सति

= दार भिंतीना ही कान असतात

32. - दांत त्सतां चणे नाहीं, चणे त्सतां दांत ताहीं

= दात आहेत तर चणे नाहीत, चणे आहेत तर दात नाहींत

33. - दाहा गुंडे टाक्तितांधा एक आंबो

= दाहा दगड फेकलेतर एक आंबा

- एक फला साठी अनेकदा प्रयत्न करावा लागतो

34. - दिस्सा पळाइलेले बावींतु रात्ति उड्डवेचं

= दिवसा पाहिलेल्या विहिरीत रात्री उडी मारायची

35. - दीवे बुडा काळोखु

= दिव्या खाली अंधार

36. - दुःख्खीचि खूण दूखि खाध्लेलेला गोंतु

= दुखीची खूण दुःख भोगलेलाच माहीत

- जो दुःख भोगतो तोच दुःख जाणतो

37. - दुध्धाला माज्रेर साक्षि !

= दुधाला मांजर साक्षी !

38. - दुर्बळेचं ऐश्वर्य, जाय्य भांगाराचा वारि

= गरीव माणसाचे ऐश्वर्य, असनवारीने आणलेल्या सोन्या सारखे असते

39. - दूर्ठि / दूर्ला डोग्गोरु सुरेखु

= दुरून डोंगर साजरे

40. - दूर्चे आंबे पक्षा गोट्टात्सो आंबाडो हैर

= दूरचा आंब्या पेक्षा, जवळचा आंबोडा होयिल (चालेल)

141. -ದೇವಳ ಕಸತೆ ಕಿತಂ, ದೇವು ಮುಖ್ಯ

= ದೇವಾಲಯ ಹೇಗಿದ್ದರೇನು, ದೇವರು ಮುಖ್ಯ

142. - ದೇವಳಾಚಂ ಅಗತ್ಯ ನಾಹಿಂ, ದೇವಾಚಂ ಅಗತ್ಯ

= ದೇವಾಲಯದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ, ದೇವರ ಅಗತ್ಯ

143. - ದೇವಾಚಿ ಕರ್ಣಿ ಶಾಳೆಂತು ಪಾಣಿ

= ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸಿಯಾಳದಲ್ಲಿ ನೀರು

- ಪ್ರಕೃತಿ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ, ದೇವರ ಮಹಿಮೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

144. - ದೇವಾನ ದಿಧ್ಲನತರೀ ಕರ್ಮಾನ ನೇಯ್ಲನಂ

= ದೇವರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕರ್ಮ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿತು

145. - ದೇವಾ ಸಾರ್ಖಿ / ಖಿ/ ಖೋ ಪಳಾವ್ವೆಚಂ

= ದೇವರ ಹಾಗೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು.

146. - ದ್ಯೋಸು ಭಕರಿ ರೆಂಟೀ ದೀವೆನ್ ಕಾಪ್ಪೋಸ್ ವೆಂಟೀ

= ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡು, ರಾತ್ರಿ ದೀಪದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹತ್ತಿ ಕೊಯ

- ಅನವಶ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಅವಶ್ಯವಾದುದನ್ನು ಬಳಿಕ ಮಾಡಿ ಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುವುದು.

147. -ಧರ್ಮಲಾ ಮಿಳ್ಳೆಲಂ ದಾನಾಲಾ ಗೆಲ್ಲಂ

= ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ದಾನಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.

148. - ಧೋವೊನಿ ಧೋವೊನಿ ಚಿಖ್ಲಲಾಂತು ಟಾಕ್ಕವೆಚಂ

= ತೊಳೆದೂ ತೊಳೆದೂ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದು

149. -ನತ್ಲೆಲೆಲಾ ಎಕ್ಕೀಚಿ ಚಿಂತಾ, ತ್ಸಲ್ಲೆಲಾ ನಾನಾ ಚಿಂತಾ

= ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಒಂದೇ ಚಿಂತೆ, ಇದ್ದವನಿಗೆ ನಾನಾ ಚಿಂತೆಗಳು

141. - देवळ कऽसंते कीतं, देवु मुख्य

= देऊळ कसें तर काय, देव मुख्य

142. - देवळाच अगत्यनाहि, देवाचं अगत्य

= देवळाची आवश्यकता नाही, देवाची आहे

143. - देवाचि कर्णि शाळेंतु पाणी

= देवाचि करणी नारळात पाणी

- (शाळं - हिर्वा नारळ)

144. - देवान दिध्लनतरी कर्मान नेय्लन

= दैवाने दिलेंतरी कर्मानें नेले

145. - देवा सार्खं / खिं / र्खो पळाव्वेचं

= देवा सारखा बघणे

146. - द्योसु भऽरिं रेंटी, दीवेन् काप्पोसु वेंटि

= दिवस भर फिरणे, दिव्यानं कापस वेंटणे

- दिवस गेला उठारेटी चांदण्या रात्री कापूस वेची

147. - धर्माला मिळ्ळेलं दानाला गेल्लं

= धर्मात मिळाले ते दानात गेले

148. - धोवोनि धोवोनि चिख्खलांतु टाक्कवेचं

= धुवून धुवून चिखलोन धालणें

149. - नत्लेलेला एक्कीचि चिंता सलेलेला नानाचिंता

150. - ನಾಂಕು ಕಾಪ್ಪಿತೆಲಂ ಭಾಂಗಾರ
= ಮೂಗು ಕತ್ತರಿಸುವ ಬಂಗಾರ
- ಉಪಯುಕ್ತವಾದರೂ ಸಂಬಾಳಿಸಲು, ನಿಭಾಯಿಸಲು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಸೊತ್ತು, ಸಂಬಂಧ, ವ್ಯಕ್ತಿ

151. - ನಾಂಕ ಚೆಪ್ಯೆಲಂತೆ ತೋಂಡ ಉಗ್ಘಡತ್ಸೆ
= ಮೂಗು ಹಿಡಿದರೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯುತ್ತದೆ.

152. -ನಾಚ್ಚವೆ ಕಳೆನ್ಯಾಸಲ್ಲೆಲಾ ಆಂಗಣಂ ವಾಂಕುಡಂ
=ಕುಣಿಯಲು ಬಾರದವನಿಗೆ ಅಂಗಳ ಡೊಂಕು

153. - ನಾಂಗರು ಗೆಲ್ಲತೆ ಗಾಯಿ, ಧಾರ ಕಾಡ್ಡು ಗೆಲ್ಲಂತೆ ಬೈಲು
= ಉಳಲು ಹೋದರೆ ದನ, ಹಾಲು ಕರೆಯಲು ಹೋದರೆ ಎತ್ತು

154. - ನಿಖ್ಖಾರೊ ಕೆತ್ತಿ ಧೋವಿತ್ಲೊತರೀ ಕಾಳೋಚಿ
= ಇದ್ದಿಲನ್ನು ಎಷ್ಟು ತೊಳೆದರೂ ಅದು ಕಪ್ಪಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದ

155. - ನಿದಳಾವರಿ ಲ್ಯಹಿತ್ಲೆಲಂ ಕೊಣ್ಣಾಲಾಯೀ ಕಾಡ್ಡವೆ ಹನ್ನಾಹೀ
= ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಯಾರಿಂದಲೂ ಅಳಿಸಲಾಗದು

156. - ಪಡ್ಡೆಲೊ ಉಟ್ಟಿತ್ಸೇ
= ಬಿದ್ದವನು ಏಳುತ್ತಾನೆ.

157. - ಪದರೀ ಪಡ್ಯಂ ಪವಿತ್ರ ರಝಾಲ
= ಸೆರಗಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದದ್ದು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು.
- ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಪಂಚಾಮೃತ - ಎಂಬಂತೆ

158. - ಪರಸ್ಥಳ್ಯಾ ಸುಬಗಾ ಪಕ್ಷಾ ಗಾವೀಚೊ ಘಟಿಂಗು ಹ್ಯೆರ
= ಪರಸ್ಥಳದ ಸೊಬನಿಗಿಂತ ಊರಿನ ಘಟಿಂಗ ವಾಸಿ

159. - ಪಾಂಚಯೀ ಬೊಟ್ಟ ಏಕ್ ಸಾರ್ಖಿ ನಾಹಿಂ
= ಐದು ಬೆರಳುಗಳು ಒಂದೇ ತರಹವಿಲ್ಲ.

)

50. नांकु कप्पितेलं भांगर

51. - नांक चेप्येलंते, तोंड उघ्घडत्से

152. - नाच्चवे कळेनायिसल्लेला आंगण वांकुडं

153. - नांगरु गेल्लते गायि, घार काड्डु गेल्लंते बैलु

154. - निखबारो केत्ति धोवित्लोतरी काळोचि ।

155. - निदळावरी ल्यहित्लेलं कोण्हालायि काड्डुवे हन्नाहीं

156. - पडलेलो उठ्ठित्से
= पडलेला उठतो

157. - पदरी पडलं पवित्र झालं

158. - परस्थळचा सुबगा पक्षां गावीचो फटिंगु हैर
= चांगल्या परक्या पेक्षा गावचा मूर्ख बरा

159. - पांचयी बोट्टं एक्सार्खि नाहि
= पांची बोटे सारखी नसतात

160. - ಪಾಣ್ಯಾಂತು ಹಗ್ಯೆಲತೆ ವರ್ತ್ತ ಯೆಂತಾನಾಯಿ ರಹಂತ್ಸೆಕಾ?
= ನೀರಲ್ಲಿ ಹೇತರೆ ಮೇಲೆ ಬಾರದಿರುತ್ತದೆಯೇ?
-1. ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಬಹಿರಂಗವಾಗದಿರದು.
2. ಬಹಿರಂಗವಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ
ಗುಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮಾದಗಳೂ ರಟ್ಟಾಗದಿರಲಾರವು.

161. - ಪಾಣಿಂ, ಅಧಿಕ ಪಾಣಿತ್ಸಲ್ಲೆ ವಾಣ್ಣೆಚಿ ಜಾವ್ನಿ ಮಿಳವೆಚಂ
= ನೀರು ಹೋಗಿ ಸೇರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಇದ್ದಲ್ಲೆ
- ಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದವನಲ್ಲೇ, ಸಂಪತ್ತು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

162. - ಪಾಣಿಂ ಖಾಂಡುನಿ ದೋನ್ನಿ ಹನ್ನಾಹಿಂ
= ನೀರು ಕಡಿದು ಎರಡಾಗದು.
- ಸಹೋದರ, ಕುಟುಂಬಿಕರ ಮಧ್ಯೆ ಜಗಳವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ.
(ಆದುದರಿಂದ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬೇಡ)

162.A - ಪಾಣಿ ಜಾವೈಶಿ
= ನೀರು ಅಳಿಯ
- (ಸ್ವರ ಕೇಳಿ ಅಳಿಯನೆಂದು ತಿಳಿದ ಅತ್ತೆ ಹಾಲು ತರುತ್ತಾಳೆ. ಆದ
ಅಳಿಯನಲ್ಲ, ಅಳಿಯನ ತಮ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಹಾಲಿಟ್ಟು ನೀರ
ತರುತ್ತಾಳೆ - ಹೀಗೆ ಅಳಿಯನ ತಮ್ಮ ನೀರು ಅಳಿಯ ಎಂದಾಯಿತು.

163. - ಪಾಣಿಂ ತ್ಸಲ್ಯಾವ್ಹಾಣಿಂ ಚಿಕ್ಸೋಲು
= ನೀರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೆಸರಿದೆ
1. ಒಳ್ಳೆದಿರುವಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದೂ ಇದೆ.
2. ಪ್ರಯೋಜನದೊಂದಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

164. - ಪಾದ್ದಿರಾಲಾ ಆಟ್ಕೇಳಾಚಂ ನೇವನ
= ಹೂಸುವವನಿಗೆ ಹಲಸಿನ ಬೀಜದ ನೆವ.
- ತನ್ನ ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕುಂಟು ನೆಪ ಹೇಳುವುದು.

160. - पाण्यांतु हग्येलते वर्त येंतानायि रहंत्सेका?

= पाण्यात हगलेले केव्हांही तरंगतेच

- वाईट काम बहिरंग होणारच

161. - पाणी अधिक पाणी त्संल्लेव्हाणिचि जान्नि मिळवेचं

= पाणी अधिक पाण्याला जावून मिळते

- संपत्ती असलेल्या कडेच येऊन मिळते

162. - पाणी खांडुनि दोन्हि हन्नाहिं

= पाणी खांडून दोन होत नाही

- कौटुंबिक अथवा भावंडा मध्ये भांडण शाश्वत नसते

- त्याहून कौटुंबिक भांडणात प्रवेश करु नको

162A. - पाणि जावैशि

= पाणी जावय

(- कथा स्वर आयकून जावय म्हणून वाटलेली सासूबाई दूध घेवून आली पण दूरुन जावय नव्हे तेचा भावू आस कळले तेव्हा ती बाई दूध ठेऊन पाणी आणते तस जावया चा भावूला पाणी जावय - असा नाव पडलें)

163. - पाणि त्सल्याव्हाणि चिख्खोलु

= पाणी असलेले जागि चिखल

- 1. चांगल्या बरोबर वाईट पण असतं

- 2. प्रयोजना बरोबर समस्या अमतेच

164. - पाद्दिराला आठ्ठीळाचं नेवन

= पादनाराला आठळीच निमित्त

165. - ಪಾದ್ದೆ ತೋ ನಾಂದೆ, ಹಗೆ ತೋ ತಗೆ
= ಪೂಸುವವ ಬದುಕಿಯಾನು, ಹೇಲುವವ ಬಾಳಿಯಾನು
- ವಾಯು ವಿರೇಚನ, ಶೋಧನೆಗಳು ಆರೋಗ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ

166. - ಪಾನ್ನಾಂತು ಪಡ್ಲೆಲಂ ಪವಿತ್ರ
= ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದದ್ದೆಲ್ಲ ಪವಿತ್ರ
ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಪಂಚಾಮೃತ ಎಂಬಂತೆ

167. - ಪಾಪಿ ಗೆಲ್ಲೆಲೆ ವಾಣ್ಣೀ ಘೋಂಪರ್ ಪಾಣಿಂ
= ಪಾಪಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮೊಣಕಾಲು ನೀರು.

168. - ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಾಲಾ ಗೆಲ್ಲೊತರೀ ಘೋಂಪರ್ ಪಾಣಿ
= ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೊಣಕಾಲು ನೀರು

169. - ಪಾವೋಸು ಉಬ್ಬಾಲೆ ಉಪ್ರಾಂತ ರುಕ್ಕಾಬುಡಾ ರಹೊನಾಕಾ
ಆಯ್ಯೇಶಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಉಪ್ರಾಂತ ಕುರ್ಡ್ಯಾಳಾ ರಹೊನಾಕಾ
- ಮಳೆ ನಿಂತ ನಂತರ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಡ, ತಾಯಿ ತೀರಿದ ನಂತರ ತವರಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಡ

170. - ಪೊಪ್ಪಳ ಚೋರ್ನಿ ಲಿಕ್ಕೆವ್ಯೇರ, ಹತ್ತಿ ಚೋರ್ನಿ ಲಿಕ್ಕವ್ವೆನಾಯಿಂ
= ಅಡಿಕೆ ಕದ್ದು ಅಡಗಿಸಬಹುದು ಆನೆ ಕದ್ದು ಅಡಗಿಸಲಾಗದು.

171. - ಪೊಪ್ಪಳ ತೇ ಒಂಟ್ಯಾಂತು ಠೇಂವ್ಯೆರ, ಪಣ ಪೊಪ್ಪಳಿ ಠೆವ್ವೆನಾಯಿ
= ಅಡಿಕೆಯನ್ನಾದರೆ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಡಬಹುದು, ಆದರೆ ಅಡಿಕೆ ಮರವನ್ನು ಇಡಲಾಗದು.

172. - ಫುಲ್ಲಾ ಸಂವಂ ದೋರುಯಿ ದೇವಾಲಾ ಗೆಲ್ಲೊ
= ಹೂವಿನೊಟ್ಟಿಗೆ ದಾರವೂ ದೇವರನ್ನು ಸೇರಿತು.
- ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಆಶ್ರಿತರಿಗೂ ತನ್ನಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ಲಾಭವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

165. - पाद्दे तो नांदे, हऽगे तो तऽगे
= पादला तो नांदा, हगला तो तगला
- वायु विसर्जन आणी विरेचन उत्तम आरोग्याचे लक्षण आहे

166. - पान्नांतु पड्ळेलं पवित्र
= पानात पडलेले पवित्र

167. - पापि गेल्लेलेव्हाणि ढोंपर पाणीं
= पापी गेलेल्या ठिकाणी ढोंपर (गडग्या) पर्यंत पाणी

168. - पापि सुमुद्राला गेल्लो तऽरि ढोंपर पाणीं
= पापी समुद्रात गेला तरी ढ़ोंपर पाणी

169. - पावोसु उभ्भाले उप्रांत रुक्खाबुडा रहोनाका, आय्येशि
मेल्ले उप्रांत कुर्हाळा रहोनाका
= पाऊस उबल्या नंतर झाडा खाली थांबू नको, आई नसलीतर
माहेरी राहू नको

170. - पोप्फळ चोर्नि लिक्केव्येर, हत्ति चोर्नि लिक्कव्वे नायिं
= सुपारी चोरून लपतां येते, हत्ती चोरून लपतां येत नाही

171. - पोप्फळ तेऽ ओंटयांतु ठेव्येर, पऽण पोप्फळि ठेव्वे नायीं
= सुपारी तर ओंटीत ठेवतायेते, पण सुपारीचे झाड ठेवता
येत नाहीं

172. - फुल्ला संऽव दोरुयी देवाला गेल्लो
= फुलां बरोबर दोरा पण देवाकडे गेला
- मोठया लोकां बरोबर त्यांचा आश्रितांनाही - लाभ अनायासे
घडतो

173. - ಫುಲ್ಲಾ ಸಾಟ್ಟಿ ದೋರು
= ಹೂವಿಗೋಸ್ಕರ ದಾರ
- ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಅನಪೇಕ್ಷಿತರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

174. - ಫೂಲ ನಾಹಿಂ, ಫುಲ್ಲಾಚಿ ಪಾಕ್ಳುಳಿ
= ಹೂ ಇಲ್ಲ, ಹೂವಿನ ಎಸಳು

175. - ಬಗ್ಗಾವತೆಲಾ ಏಕು ಗುದ್ದು ಅಧಿಕು
= ಬಗ್ಗಿದವನಿಗೆ ಒಂದು ಗುದ್ದು ಹೆಚ್ಚು

176. - ಬಯ್ಲಾಲಾ ವಿಚಾರ್ನಿ ನೊಹೆಂ ಗೋಣಿ ಘಾಲ್ಲವೆಚಿ
= ಎತ್ತಿ ನೊಂದಿಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಗೋಣಿ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ.

177. - ಬಯ್ಲಾಲಾ ವಿಚ್ಚಾರ್ನಿ ನೊಹೆ ನಾಂಗೊರು ಠೆವ್ವೆಚೊ
- ಎತ್ತಿ ನೊಂದಿಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೊಗ ಇಡುವುದಿಲ್ಲ

178. - ಬಳೀ ತೋ ಕಾನ್ ಪೀಳೀ
= ಬಲಿಶಾಲಿ ಕಿವಿ ಹಿಂಡಿಯಾನು
- ಬಲವಂತನೆ ನ್ಯಾಯಶಾಲಿ

179. - ಬಾಳಂತಿಚಿ ದೂಖಿ ಬಾಳಂತಿ ಜಾಣೆ
= ಬಾಣಂತಿಯ ನೋವು ಬಾಣಂತಿ ಆದವಳೇ ಬಲ್ಲಳು

180. - ಬೇತಾಳಾಲಾ ಬಾಯ್ಯಾಕೋ ನಾಹೀ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿಲಾ ನವರೊ ನಾಹೀಂ
= ಬೇತಾಳನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಇಲ್ಲ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಗಂಡ ಇಲ್ಲ.

181. - ಭರ್ಲ್ಲಿ ಮೂಠಿ ಸವಾಯಿ ಲಕ್ಷಾಚಿ
= ತುಂಬಿದ ಮುಷ್ಠಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಲು ಲಕ್ಷ ಬೆಲೆ
- ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಾಗದೆ ಇದ್ದಾಗ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ

173. - फुल्ला साठ्रिं दोरु
= फुला साठी दोरा
- अपेक्षित व्यंवती साठी, अनपेक्षित व्यक्तीना सुधा जवळ करून घेव लागत

174. - फूल नाहीं फुल्लाचि पाक्कुळि
= फूल नाहीं फुलाची पाकळी

175. - बग्गावतेला एऽकु गुद्दु अधिकु
= वाकून चालण्याराला एक गुद्दा जास्त

176. - बय्लाला विचार्नि नोहें गोणि घाल्लवेचि
= बैलाला विचारुन नब्हे गोणी घालायचि

177. - बय्लाला विचार्नि नोहें नांगोरु ठेव्वेचो
= नांगर ठेवताना बैलाला विचारत नाहीं

178. - बळी तो कान् पिळि
= बळी तो कान पिळी
- ज्याचा आंगात बळ या जोर असतो तोच न्यायशाली

179. - बाळंतीचि दुखि बाळंति जाणे
= बाळंतीणीच्या वेदना बाळंतीणच जाणे

180. - बेताळाला बाय्याको नाहीं, संक्रांतिला नवरो नाहीं
= वेताळाला बायको नाही, संक्रांतीला नवरा नाहीं

181. - भर्लि मूठि सवाई लक्षाचि
= झांकली मूठ सव्वा लाखाची
- गोप्य असताना विषयाला कीमत असते

182. - ಭರ್ಲ್ಲೆ ಪೊಟ್ಟಾ ಉಂಬರ್ ಕಡು
= ತುಂಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಗಾರಿಗೆ (ಸಿಹಿ ಅಪ್ಪ) ಕಹಿ
- ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದವನಿಗೆ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಯೂ ರುಚಿಸದು.

183. - ಭರ್ಲ್ಲೆಲೊ ಕಳೋಸು ವತ್ತತಾನಾಯಿ ರಹನ್ನಾಹಿಂ
= ತುಂಬಿದ ಕೊಡ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯದಿರದು.

184. - ಭರ್ಲ್ಲೆಲೊ ಕಳ್ಶೊ ವಾಜ್ಜೊತು ನಾಹೀ
= ತುಂಬಿದ ಕೊಡ ಶಬ್ದ ಮಾಡದು (ತುಳುಕದು)

185. - ಭಾಂಗಾರಾಚಿ ಸೂಯಿ ಮ್ಹಣೆ ರುಪ್ಪತಾನಾಯಿ ರಹನ್ನಾಹಿಂ
= ಚಿನ್ನದ ಸೂಜಿ ಎಂದು ಚುಚ್ಚದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

186. - ಭಾಂಗಾರಾಚಿ ಸೂರಿ ಮ್ಹಣೆ ಪೊಟ್ಟಾಲಾ ಘಾಲ್ಲವೆನಾಯಿಂ
= ಚಿನ್ನದ ಚೂರಿ ಎಂದು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

187. -ಭಾತು ಶಿಜ್ಜುಲೋಕಾ ಮ್ಹಣೆ ಪಳಾವ್ವೆ ಪ್ರತೀ ಶಿತ್ಥಕೋಣು ಪಳಾವ್ವಪೊ ಮ್ಹಣೆ ನಾಹಿಂ
= ಅನ್ನ ಬೆಂದಿತೇ ಎಂದು ನೋಡಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಗುಳನ್ನು' ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

188. - ಭಾವಲೆ ಇತ್ಲಂ ಜೆವ್ವೆನಜೆ, ಯೋಜಲ್ಲೆ ಇತ್ಲಂ ಬೊಲ್ಲವೆ ನಜೆ
= ರುಚಿಸಿದಪ್ಪು ತಿನ್ನಬಾರದು, ಯೋಚನೆಗೆ ಬಂದಪ್ಪು ಮಾತನಾಡಬಾರದು.

189. - ಭೊಂಕಿತೆಲಂ ಸೂಣ ಚಾವತನಾಹಿಂ, ಚಾವತೆಲಂ ಸೂಣಂ ಭೊಂಕಿತ್ ನಾಹಿ
= ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚದು, ಕಚ್ಚುವ ನಾಯಿ ಬೊಗಳದು

190. - ಮೊಟ್ಟೆ ಧುವಶಿ ಹೈವವ, ಲಾನ್ಹಿ ಸುನ್ನಶಿ ಹೈವವ
= ಹಿರಿ ಮಗಳಾಗಿರಬೇಕು, ಕಿರಿ ಸೊಸೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

182. - भर्ले पोट्टा उंबर कऽड्डु
= भरले पोट्टा उंबर कऽड्डु
- पोट भरलेले असताना गोड खाण (उंबर) पण रूचत नाही

183. - भर्लेलो कळोसु वत्ततानायि रहन्नाहिं
= भरलेली कळशी उतूं येणारच (सांडणारच)

184. - भर्लेलो कव्सो वाज्रोतु नाहीं
= पूर्ण भरलेली कळशी वाजत नाहीं

185. - भांगाराचि सूयि म्हणि रुप्पतानायिं रहन्नाहिं
= सूई सोन्याचि असली तरी टोचतेच

186. - भांगाराचि सूरि म्हणि पोट्टाला घाल्लवे नार्यीं
= सोन्याची सुरी म्हणून पोटात खुपसू नये

187. - भातु शिज्झलोका म्हाणि पळाव्वे प्रती भात्तकणु पळाव्ववो म्हणिनाहि
= शितावरुन भाताची परीक्षा
- भात शिजलेला बघण्यासाठी प्रत्येक शिताचा परीक्षा नको

188. - भावले इत्लं जेव्वेनजे योजल्ले इत्लं बोल्नवे नऽजे
= आवडल म्हणून जास्त खाऊ नये, योजलेले सगळे बोलू नये

189. - भोंकितेलं सूण चावतनाहिं, चावतेल सूण भोंकित नाहीं
= भोकणारे कुत्रा चावतनाहीं, चावणारे कुत्रा भोंकत नाहीं

190. - मोट्टि धुवशि हय्ववं, लान्हि सुन्हशि हय्ववं
= माहेरी मोठी मुलगी व्हावे, सासरी लाहान सून व्हावें

191. -ಮ್ಹಣತ್‌ನಾಯಿ ಮ್ಹಣೆ ಮ್ಹಣೊಯೇರ, ಪಣ ಆಯ್ಕತ್ ನಾಹಿಂ ಮ್ಹಣೆ ಮ್ಹಣವೆ ಹನ್ನಾಹಿಂ
= ಹೇಳಲಾರೆ ಎಂದು ಎನ್ನಬಹುದು, ಆದರೆ ಕೇಳಲಾರೆ ಎನ್ನಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.
-1. ನಾವು ಟೀಕೆ ಮಾಡದಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಉಳಿದವರ ಮಾತು ಕೇಳದಿರಲು ಅಸಾಧ್ಯ.

192. - ಮಣಾಚೆ ಗುಂಡೆವರಿ ಸೂಣ ಮುತ್ಯೆಲತರೀ, ತೇಚಿ ಜಡಾಯಿ ತೇಲಾ ತ್ಸೇಚಿ
= ತೂಕದ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನಾಯಿ ಮೂತ್ರ ಮಾಡಿದರೂ ಅದರ ತೂಕ ಅದಕ್ಕೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

193. -ಮನ್ ಚಾಂಗ್ಲ್ಯಾ ತ್ಯಾಹಾ ಕಾಥ್ರೊಟ್ಯ್ಯಾಂತು ಗಂಗಾ
= ಮನಶುದ್ಧಿ ಇದ್ದರೆ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ

194. - ಮರ್ಯಾದ್ ನತ್ಲೆಲೊ ಗಾವಾಲಾ ಮೊಟ್ಹೊ
= ಮರ್ಯಾದೆ ಇಲ್ಲದವ ಊರಿಗೆ ದೊಡ್ಡವ

195. -ಮಳ್‌ಮಳೀತ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪಕ್ಷಾ ಖಟ್ ಖಟಿತ ವೈಧವ್ಯ ಬರಂ
= ಅಸ್ಥಿರವಾದ / ಜಾರುದಾರಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಖಡಾಖಂಡಿತವಾದ ವೈಧವ್ಯ ಉತ್ತಮ

196. -ಮ್ಹಾಂತಾರೆ ಬೈಲಾ ಗುಣವಂತಾ, ವೃದ್ಧಾನಾರೀ ಪತಿವ್ರತಾ
= ಮುದಿ ಎತ್ತು ಗುಣವಂತ, ವೃದ್ಧನಾರಿ ಪತಿವ್ರತೆ.

197. - ಮಾತ್ಯಾಚೊ ಪಾಯಿ ಪಾಣ್ಯಾಲಾ ಹನ್ನಾಹಿಂ ; ರುಕ್ಸಾಚೊ ಪಾಯಿ ವಿಸ್ತವಾಲಾ ಹನ್ನಾಹಿಂ
= ಮಣ್ಣಿನ ಕಾಲು ನೀರಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮರದ ಕಾಲು ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

198. - ಮಾತ್ಥೆ ಪಕ್ಷಾ ಮುಂಡಾಸ್ ಮೊಟ್ಹೊ
= ತಲೆಗಿಂತ ಮುಂಡಾಸು ದೊಡ್ಡದು

191. - म्हंणत्नाहि म्हणि म्हणोयेर, पण आयक्त नाहि म्हणि म्हणवे हन्नाहि
= मी म्हणतनाही म्हणू पण मी ऐकतनाहीं असे म्हणता येणार नाहीं (दुसऱ्यांची टीका निंदा इत्यादि)
- 1. दूसर्या विषयीं आम्ही टीका करणार नाही असे व्रत पळू शकूं, पण आमच्याविषयी टीका करताना ऐकावीच लागेल 2. एका व्यक्ति या विषयावर आम्ही गप्प बसूं पण इतरानी त्या बद्दल बोललेंतर आम्ही असहायक

192. - मणाचें गुंडेवरि सूण मुत्येलंतरी तेऽचि जडायि तेला त्सेचि
= वजनावर कुत्रा मुतला तरी त्याचे वजन त्याला अहेच

193. - मन् चांगल्या त्याहां कात्थोट्ळ्यांतु गंगा
= मन चांगल तर काठवडांत गंगा

194. - मर्याद नत्लेलो गावाला मोट्टो
- मर्यादा नसलेला गावाला मोठा

195. - मळ्मळीत सौभाग्या पक्षा खटखटित वैधव्य बरं
= मळ्मळीत सौभाग्या पेक्षा झळझळीत वैधव्य बरे
- अर्धवट स्थिति दुःसह होते असा अर्थ

196. - म्हांतारे बैला गुणवंता, वृद्ध नारी पतिव्रता
= म्हांतारे बैला गुणवंता, वृद्ध नारी पतिव्रता

197. - मात्याचो पायी पाण्याला हन्नाहिं, रुक्खाचो पायी विस्तवाला हन्नाहिं
= मातीचा पाय पाण्यात होत नाहीं, लाकडाचा पाय विस्तवाला होत नाहीं

198. - मात्थे पक्षा मुंडास मोट्टो
= डोक्या पेक्षा पागोटें मोठें

199. - ಮಾತ್ಥೆವಯರಿ ಒತ್ಯೆಲ್ಲಂ ಪಾಣಿ ಪಾಯಿಂಬುಡಾ ಯೆಂತಾಸಾಯ್ ರಹನ್ನಾಹಿಂ
= ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿದ ನೀರು ಕಾಲ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಇರದು.

200. - ಮಿಶ್ಯೊಯೆಂತಾ ದೇಶು ದಿಸ್ಸತ್ನಾಹಿಂ
= ಮೀಸೆ ಬರುವಾಗ ದೇಶ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

201. - ಮಿರ್ಸಾಂಘಾಂತ್ಲೆ ಕೀಡೆಲಾ ಆಫಿ ಕಿತಿ, ಥಂಡಿ ಕಿತಿ?
= ಮೆಣಸಿನೊಳಗಿನ ಹುಳುವಿಗೆ ಉರಿಯೇನು? ತಂಪೇನು?

202. - ಮಿಳ್ಳೊತೆ ಆಂಬೊ, ಗೆಲ್ಲೊತೆ ಗುಂಡೊ
= ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಮಾವಿನಹಣ್ಣು, ಹೋದರೆ ಕಲ್ಲು
- ನಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯತ್ನ.

203. - ಮೀಠ ಖಾದ್ಲೆಲೊ ಪಾಣಿ ಪ್ಯೆತ್ಸೆ
= ಉಪ್ಪು ತಿಂದವನು ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ

204. -ಮುರ್ಕುಟಿ ಖಾವ್ನಿ ಜಾತಿ ಬಾಟ್ಟವೆಚಿ
= ಸೊಳ್ಳೆ ತಿಂದು ಜಾತಿ ಭ್ರಷ್ಟವಾಗುವುದು

205. -ಮುಂಗ್ಯಾಲಾ ಮುತ್ತಾಚೊ ಪ್ರಳಯೊ
= ಇರುವೆಗೆ ಮೂತ್ರದ ಪ್ರಳಯ
- ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಗಾತ್ರ, ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಲಘು-ಗುರು ಭಾವ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

206. - ಮುಂಗಿ ಹವುನ್ನಿ ಸಾಕ್ಕರ್ ಖಾ
= ಇರುವೆಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನು
- ಉಪಾಯದಿಂದ, ಅಬ್ಬರವಿಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬೇಕು.

207. - ಮ್ಹೈಶ್ಯಿಚಿ ಶಿಂಘಂ ಮ್ಹೈಶ್ಯಿಲಾ ಜಡಹ ಹನ್ನಾಹಿಂ
= ಎಮ್ಮೆಯ ಕೊಂಬುಗಳು ಎಮ್ಮೆಗೆ ಭಾರವಲ್ಲ.

208. - ಮೊಗ್ಗರ ಫುಲ್ಲಲತೆಂ ಸಾಂಘುವ ಮ್ಹಣಿ ನಾಹಿಂ
=ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅರಳಿದರೆ ಹೇಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ

99. - मात्थे वऽरि ओत्येल्लं पाणिं पायिंबुडा येंतानाय् रहन्नाहिं
= डोक्यावर घातलेले पाणी पायाखाली येणारच

00. - मिश्यों येंता देशु दिस्सत् नाहि
= मिश्या आला की देश दिसत नाही

01. - मिर्सांघांत्ले कीडेला आधि किति, थंडि किति?
= मिर्चीत असलेल्या किडयाला थंडी काय गर्मी काय?

02. - मिळ्ळोते आंबो, गेल्लोते गुंडो
= मिळाला तर अंबा गेलातर दगड
- नष्ट नसलेला प्रयत्न

203. - मीठ खादलेलो पाणि प्येत्से
= मीठ खाल्लेल्याला पाणी प्यावेच लागते

204. - मुर्कुटि खान्नि जाति बाट्टवेचि
= डास खाऊन जात बाटायची

205. - मुंग्याला मुत्ताचो प्रळयो
= मुंगीला मुत्ताचा प्रळय (पूर)
- समस्यांचा शुरु लघुपणा व्यक्ति सापेक्षा असतो

206. - मुंगि हऽन्नि साख्खर खा
= मुंगो होऊन साखर खा
- नम्रता पूर्वक वागून प्रयोजन घ्यावें

207. - म्हेश्शिचि शिंघं म्होश्शिला जऽड हन्नाहिं
= म्हशीची शिंग म्हशीला जड नसतात

208. - मोग्गरं फुल्ललंते सांघवं म्हणि नाहिं
= मोगरा फुलला तर सांगायला नको

209. -ವೊಟ್ಟೆಡಾ ಪಳಾವ್ವೆ ಜಾವ್ಯೆವ, ದುರ್ಬಳೆಡಾ ಜೆವ್ವೆಲಾ ಜ್ಯಾವ
= ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಹೋಗಬೇಕು, ಬಡವನಲ್ಲಿ ಊ
ಹೋಗಬೇಕು.

210. - ಮೊನ್ನೆಚಿ ಖೂಣ ಮೊನ್ನೊ ಜಾಣೆ
= ಮೂಕನ ಗುರುತು ಮೂಕನೇ ಬಲ್ಲ
- ಮೌನಿಯಾದ, ಉಪಾಯಗಾರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಟ್ಟು ಅಂತಹವನಿಗೆ ಗೊ

211. - ಮೋರು ನಾಚ್ಚತ್ಸೆ ಮ್ಹಣೆ ಕುಂಭ್ಯೆಕುಕ್ಕುಡು ನಾಚ್ಚತ್ಸೆ
= ನವಿಲು ಕುಣಿಯಿತೆಂದು ಕಾಡುಕೋಳಿ ಕುಣಿಯುತ್ತದೆ.

212. -ಮೊವ್ವು ತ್ಸಲ್ಲೆ ವ್ಹಾಣೇಚಿ ಖಣವ್ಹಂ
ಮೆದು ಇದ್ದಲ್ಲೆ ಅಗೆಯಬೇಕು

213. - ಯೇ ಯೇ ಸಾದ್ವೆತ್ ತ್ಸವವಂ ; ಯೇತ್ಸಯೇತ್ಸಂ ಮ್ಹಣತ್ ತ್ಸವ
= ಬಾ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು, ಬರುವೆ ಬರುವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಬೇ

214. - ರಾಜಾಯೇತ್ಸೆ ಮ್ಹಣೆ ಕ್ಯರಿ ಪಿಕ್ಕವ್ವೆ ಸಾಧ್ಯನಾಹಿಂ
= ರಾಜ ಬರುವನೆಂದು ಎಳೆ ಹಲಸನ್ನು ಹಣ್ಣು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿ

215. -ರಾಜಾ ಸಾರ್ಖಿ ಪ್ರಜಾ .
= ರಾಜನಂತೆ ಪ್ರಜೆ

216. - ರಾತ್ರಿ ಪಳ್ಯಾಲ್ಯಾ ಬಾವೀಂತು ದಿಸ್ಸಾ ಉಡ್ಡಸ್ಸಂ
= ರಾತ್ರೆ ನೋಡಿದ ಬಾವಿಗೆ ಹಗಲು ಬಿದ್ದಂತೆ. ಮೂರ್ಖತನ

217. -ರಾತ್ರೀಚಿ ರಹೆನಾಯಿ, ಪಹಂತಾನಾಯಿಂ ತ್ಸಯಿನಾಯಿಂ
= ರಾತ್ರಿಯೇ ನಿಲ್ಲದು, ಬೆಳಗಾಗದಿರದು
- ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿದೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

209. - मोट्टेडा पळाव्वे जाय्ववं, दुर्बळेडा जेव्वेला जाय्ववं
= मोठ्याचे घरी बघायला जावें, गरीबाचा घरी जेवायला जावें

210. - मोन्नेचि खूण मोन्नो जाणे
= मुक्याची खूण मुकाच ज़ाणतो

211. - मोरु नाच्चत्से म्हणि कुंभ्येकुक्कडु नाच्चत्से
= मोर नाचतो म्हणून रान कोंबडी नाचते
- (मोर नाचतो म्हणून लांडोरही नाचते)

212. - मोव्वु त्सल्ले व्हाणीचि खणवं
= मोव असलेले ठिकाणीच खणावं

213. - ये ये साद्देत त्सववं, येत्सं येत्सं म्हणत् त्सववं
= ये ये नेहमी म्हणत जावे येऊ येऊ आपण म्हणावे

214. - राजा येत्से म्हणिं कुय्रि पिक्कव्वे साध्य नाहिं
= राजा येतो म्हणून कच्चा फणस पिकवू शकत नहीं

215. - राजा सार्खि प्रजा
= राजा सारखी प्रजा

216. - रात्रि पळायल्ले बावींतु दिस्सा उड्डुस्सं
= रात्री पाहिलेल्या विहिरीत दिवसा उडी मारायचि

217. - रात्रीचि रहेनायिं, पहंतानायि त्सयि नायिं
= रात्रीच रहाणार नाही, पहाट येणारच
- दौर्भाग्याला अंत आहे, दुःखाचे मागे सुख आहे

218. -ರಾಮಬಾಣ

= ರಾಮಬಾಣ

- ವ್ಯರ್ಥ ಆಗದ, ಮರ್ಮ ತಾಗುವ-ಔಷಧ, ಮಾತು ಇತ್ಯಾದಿ ಬಗ್ಗೆ

219. - ರುಕ್ಕಾಚೆ ಕೀಡೇನ ರುಕ್ಕುಚಿ ಖ್ಯಾವವ್ಹೊ

= ಮರದ ಕೀಟ ಮರವನ್ನೇ ತಿನ್ನಬೇಕು

220. - ರೆಡ್ಡೆಚೆ ಕಾನ್ನಾಂತು ಕಿನ್ನೇರಿ ವಾಜ್ಜವಿಶ್ಶಿ

- ಕೋಣನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರಿ ಬಾರಿಸಿದಂತೆ

221. - ಲಕ್ಷಾಚಿ ಮತ್ತಾ ಕಾಡ್ಯಾಚಿ

= ಲಕ್ಷದ ಬೆಲೆ ಕಡ್ಡಿಯಷ್ಟು

- 1. ಧನಮದ

2. ದೊಡ್ಡ ಅತಿಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು

222. - ಲಾಜ್ಜಾಲಾನಿ ಪೆಜ್ಜಾಲಾ ದೂರಿ

= ಲಜ್ಜೆಗೂ, ಗಂಜಿಗೂ ದೂರ

- ಸಂಕೋಚ ಪಟ್ಟರೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬದು

223. - ಲಾನ್ನು ಹನ್ನಾಹಿಂ ಮೊಟ್ಟೊ ಯೆನ್ನಾಹಿಂ

= ಸಣ್ಣವನು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ದೊಡ್ಡವನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

- ವರಾನ್ವೇಷಣೆ, ಆಸ್ತಿ ಮಾರಾಟ ಮೊದಲಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಸಂಕಟ.

224. - ಲಾಯ್ಯಾಂಚೊ ಫಳಾರು, ಸುಳೇರ್ಯಾಂಚೊ ಆದವರ್ಾನು, ಕಟ್ಟೈವೆಲ್ಲಿಲ ಭಾಂಗಾರ, ಆಗ್ಗೊಟ್ ಚ ನಿಬ್ಬರ

= ಅರಳು ಫಲಾಹಾರ, ಸೂಳೆಯ ಆದರ, ಚಿನ್ನದಂಗಡಿಯ ಚಿನ್ನ, ಮಳೆಗಾಲದ ಬಿಸಿಲು

- (ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಬೇಡ, ತೋರಿಕೆ ಮಾತ್ರ)

218. - राम बाण

= राम बाण

- बोलणे, औषध बद्दल, व्यर्थ न जाणारा, खात्रि

219. - रुक्खाचे कीडेन रुक्खुचि खाय्ववो

= झाडाचा कीडा झाडच खातो

220. - रेड्डुचे कान्नांतु किन्हेरि वाञ्जविश्शि

= रेडयाच्या कानात पिपाणी वाजवल्या सारखी

221. - लक्षाचि मत्ता काड्याचि

= लाखाचि कीमत काडीचि

- 1. पैशाचा अहंकार

- 2. मोठया विषयाला क्षुल्लक मानणे

222. - लाज्ञालानी पेज्ञाला दूरि

= लाजला तो उपाशी (लाजला आणि पेजला दूर)

- संकोच केला तर पोट भरणार नही

223. - लान्हु हन्नाहिं, मोट्टो येन्नाहि

= लाहान होतनाही मोठा येतनाही

- वरान्वेषण, जमीन विकणे - संदर्भात होणारें संकट

224. - लाय्यांचो फळारु, सुळेर्यांचो आदर्मानु, कट्टेवेल्लिल भांगार, आग्गोट्चं निब्बर

= लाह्यांचा फराळ, वेश्येंचा आदर, दुकानचे सोनें, पावसाळ्याचे उन

- (हयाविषयेवर विश्वास ठेऊ नये)

225. - ಲೆಕ್ಷಾಲಾ ದುಃಖನಾಹೀ
= ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ದುಃಖವಿಲ್ಲ
- 1. ಒಳ್ಳೆಯ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ವ್ಯವಹಾರ
2. ಹಣದ ವ್ಯವಹಾರ, ಆತ್ಮೀಯರೊಡನಾದರೂ, ಚೊಕ್ಕವಾಗಿರಬೇ

226. - ವಜ್ರು ಚಿಕ್ಷಲಾಂತು ಘಾಲ್ಲೊತರೀ ತೇಚಿ ಯೋಗ್ಯತಾ ತ್ಸೇಚಿ
= ವಜ್ರವನ್ನು ಕೆಸರಲ್ಲಿ, ಹಾಕಿದರೂ ಅದರ ಯೋಗ್ಯತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇದ್ದೇ ಇ

227. - ವರ್ತ ಪಳಾವ್ನಿ .ಥುಂಕ್ಯೆಲತೆ ಪಡವೆಚಂ ತೊಂಡಾ ವರೀಚಿ
= ಮೇಲೆ ನೋಡಿ ಉಗುಳಿದರೆ ಬೀಳುವುದು ತನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ

228. - ವರ್ಹ್ಡಾಡ ಕೆಲ್ಲಂ ನಾಹಿಂ ತರೀ ಮಾಂಡವಾಂತು ಗೆಲ್ಯತ್ಸಂ/ಗೆಲ್ಲೊತ್ಸ
= ಮದುವೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಚಪ್ಪರದೊಳಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ
- ಸ್ವಾನುಭುವ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಲೋಕಾನುಭವ ಇದೆ ಎಂಬ ಸಮರ್ಥ

229. - ವಾಗ್ಬುಳಾಲಾ ಗುಳಾಚಿ ರೂಚಿ ಕಿತೀ ಗೊಂತು?
- ಬಾವಲಿಗೆ ಬೆಲ್ಲದ ರುಚಿ ಏನು ಗೊತ್ತು?

230. - ವಾಟ್ಟಾ ಜಾಂತಿ ಮಾರಿ ಘರಾಂತು ಒಡ್ಡವೆಚಿ
= ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಮಾರಿಯನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಎಳೆಯುವುದು

231. - ವಾಂಟಿತೆಲೆಲಾ ಖಿಂಟೊ
= ಹಂಚುವವನಿಗೆ ಗೂಟ - (ವೇಗತಿ)
- ಹಂಚುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದ್ದವನಿಗೆ ಕೊನೆಗೆ ಏನೂ ಉಳಿಯದು

232. - ವಾಟ್ಟುನಿ ದೆಂತೆಲೆ ಮಸ್ತ ತ್ಸಲೆ ತsರಿ ಪ್ಯೆಂತೆಲೊ ಎಕ್ಕಲೋಚಿ
= ಅರೆದು ಕೊಡುವವರು ಹಲವರಾದರೂ ಕುಡಿಯುವವನು ಒಬ್ಬನೇ
- ಸಲಹೆ ಕೊಡುವವರು ಹಲವರಿರಬಹುದು, ಮಾಡಬೇಕು ಒಬ್ಬನೆ
ಅಲ್ಲವೇ? (ಪರಿಣಾಮ ಆತನಿಗೆ)

225. - लेक्खाला दुःख नाहीं
= हिशोबाचे दुःख नाही
- 1. चांगला क्रमबद्ध व्यवहार असावा
- 2. पैशांचा हिशोबाला आत्मीयता आड येवूं नये

226. - वज्रु चिक्खलांतु घाल्लोतरीं तेचि योग्यता त्सेचि
= हिरा चिखलांत घातला तरी त्याचे योग्यता कमी होतनाही

227. - वर्तं पळाव्नि थुंक्येलंते पडवेचं तोंडा वरीचि
= वर बघून थुकलातर पड्णार तोंडावरच

228. - वर्हाड केल्ल नाहिं तरी मांडवांतु गेल्यत्सं / गेल्लोत्सं
= विवाह केलेनाही तरी मांडवात गेले आहे / गेलों आहे
- मलासुद्धा परोक्ष अनुभव आहे, - बराच उपदेश नको.
स्वानुभव नसलातर लोकानुभव आहे - असें समर्थन

229. - वाग्घुळाला गुळाचि रुचि किती गोंतु?
= वख्याघुळाला गुळाचि चव कशी कळणार?

230. - वाट्टा जांति मारि घरांतु ओंढ्ढवेचि
= वाटेंतली पीडा घरात ओढायची

231. - वांटितेलेला खुंटो
= वाटतो त्याला खुंटा

232. - वाट्टुनि देंतेलें मस्त त्सले तरि प्यंतेलो एक्कलोचि
= वाटून देणारे खूब असले तरी पिणारा एकटाच
- सलाह देणारे खूब असतात, करायला एकटाच (त्याचा परिणाम त्यालाच)

233. - ವಾಟ್ಟುನಿ ದೇವೆ ಮಸ್ತ ಜಣ ತ್ಸಲೆತರಿ, ಪ್ಯೆಂತೆಲೆಲಾ ಅಕ್ಕಲ್ ಃ
= ಅರೆದು ಕೊಡುವವರು ಹಲವರಿದ್ದರೂ, ಕುಡಿಯುವವ
ಬುದ್ಧಿ ಬೇಕು.

234. - ವಾಡ್ಯಾಂತು ಖಣ, ಘರಾಂತು ಘಡ
= ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅಗೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಗೊನೆಗಳು
- ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರು

235. - ವಾಡ್ಯಾಂತು ಘಡ, ಘರಾಂತು ಖಣ
= ತೋಟದಲ್ಲಿ ಗೊನೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರವಕೆ ಖಣಗಳು
- ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸಮೃದ್ಧಿ ಇದೆ ಎಂಬ ವರ್ಣನೆ

236. - ವಾರೊ ಯೇಸ್ಸೊ ತ್ಸಾತ್ತಂ ಸಾರವೆಚಂ
= ಗಾಳಿ ಬಂದ ಕಡೆ ಛತ್ರ ತಿರುಗಿಸುವುದು
- ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವ್ಯವಹರಿ

237. - ವಾವಾ ಚುಕ್ಕಲ್ಲೊ ಗಾವಾ ಚುಕ್ಕೇರ
= ಮಾರು ತಪ್ಪಿದವನು ಊರು ತಪ್ಪಿಯಾನು
- ಒಂದಿಷ್ಟು ತಪ್ಪು, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾದಕ್ಕೆ ಮೂಲ

238. - ವಾಹಾವತೆಲೆ ಸಂವಂ ವಾಹಾವ್ವೆ ನಂಜೆ
= ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವವನೊಟ್ಟಿಗೆ ನಾವೂ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗಬಾರ
- ನಮ್ಮ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸದೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಾರದು.

239. - ವಿಸ್ತೋವು ತ್ಸಲ್ಯಾವಾಣ್ಥಿ ಉಜ್ಜೋಡು, ಪಾಣಿ ತ್ಸಲ್ಯಾವಾ
ಚಿಕ್ಕೋಲು
= ಬೆಂಕಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು, ನೀರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೆಸರು.

240. - ವಿಸ್ತೋವು ನತ್ಸಂತಾನಾಯಿ ಧುಂಕೋಟು ಯೆನ್ನಾಹಿಂ
- ಬೆಂಕಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೊಗೆ ಬಾರದು.

233. - वाट्टुनि देवे मस्त जण त्सले तऽरि प्येंतेलेला अक्कल हऽवि
= वाटून् देणारे खूब असले तरी, जो पीतो त्याला अक्कल पाहिजे

234. - वाड्यांतु खऽण, घरांतु घऽड
= वाडयात खण घरात घड
- काम केलेतर संपत्ति

235. - वाडयांतु घऽड घरांतु खऽण
= वाडयात घड घरात खण
- समृद्धिआहे असें वर्णन

236. - वारो येत्से तसं त्सात्तं सारवेचं
= वारा पाहून छत्रि धरावी
- देशकालमान पाहून त्या प्रमाणें वागावें

237. - वावा चुक्कल्लो गावा चुक्केऽर
= हाथभर लांब चुकेल तो गाव चुकेल
- एक लहान चुकीवरुन बरीच फजीत होते

238. - वाहावतेले सऽवं वाहाव्वे नऽजे
= वाहात जाणाज्या बरोबर आपण वाहात जाऊ नये
- सहाय करण्यातही आपली भद्रता विसरूं नयें

239. - विस्तोवु त्सल्याव्हाणि उज्जोडु, पाणि त्सल्याव्हाणि चिक्खोलु
= विस्तव असण्यारा ठिकाणी उजेड, पाणी असलेल्या ठिकाणी चिखल

240. - विस्तोवु नत्संतानायिं धुंकोट्टु येन्नाहि
= विस्तव नसलातर धूर येत नाही

241. -ವೇದಾ ಪಕ್ಷಾ ಗಾದೆ ವೊಟ್ಟೆ
= ವೇದಕ್ಕಿಂತ ಗಾದೆ ದೊಡ್ಡದು (ಗಾದೆ - ಕನ್ನಡ)

242. - ಶಂಖಾಂಂತಿಂ ಪಡ್ಲೆಲಚಿ ತೀರ್ಥ
= ಶಂಖದಿಂದ ಬಿದ್ದದ್ದೇ ತೀರ್ಥ
- ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬಂದ ಮಾತಿಗೇ ಬೆಲೆ.

243. -ಶಾಹಾಣೆಲಾ ಶಬ್ದಾಚೊ ಮಾರು
= ಬುದ್ಧಿವಂತನಿಗೆ ಶಬ್ದದ ಪೆಟ್ಟು (- ಸಾಕು)

244. - ಶಿಕ್ಕೈಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ, ಭರ್ಲ್ಲಿ ಶಿದ್ದರಿ ಕೆತ್ತಿ ಯೇರ?
= ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ, ತುಂಬಿದ ಬುತ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಕು?

245. -ಶಿಜ್ಜುವೆ ಲಾಗ್ಲೆಲೊ ವೇಳು ವಾಳವೆ ನಾಕಾ
= ಬೇಯಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಷ್ಟು ಸಮಯ ಬಸಿಯಲು ಬೇಡ

246. - ಶೇರ್ ತಾಂದುಳ ಕಾಢ್ಲೆಲೊ ಮುಡೊ
= ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ ತೆಗೆದ ಮುಡಿ
- ಮೊದಲಿನ ಗಡಸುತನ ಇಲ್ಲದ
1. ಒಂದು ಹೆತ್ತ ನಂತರ ಹೆಂಗಸು ಅಕ್ಕಿ ತೆಗೆದ ಮುಡಿಯಂತೆ
2. ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಡಿಲಾದ ವಸ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸ್ಥಿತಿ

247. -ಶೇರಾಲಾ ಸವ್ವಾಶೇರು
= ಸೇರಿಗೆ ಸವ್ವಾಸೇರು

248. -ಸತ್ತಾಪುಡಂ ಶಹಾಣ್ ಪಣ ನಾಹೀಂ
= ಅಧಿಕಾರದೆದುರು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಇಲ್ಲ. (ನಡೆಯದು)

249. - ಸಮುದ್ರಾಂತು ಮಸ್ತ ಪಾಣಿ ತ್ಸಲಂತರೀ ಪಾತ್ರಾ ಇತ್ಲಂ ಚಿ ಪಾಣಿ ಮಿಳವೆಚಂ
= ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ನೀರಿದ್ದರೂ ಪಾತ್ರೆ ಇದ್ದಷ್ಟೇ ನೀರು ಸಿಗುವುದು.

241. - वेदा पक्षा गादे मोट्टे
= वेदा पेक्षा म्हण मोठी (गादे - कन्नड)

242. - शंखांठि पडलेलंचि तीर्थ
= शंखांतून पडलें तेच तीर्थ

243. - शहाणेला शब्दाचो मारु
= शहाण्याला शब्दाचा मार (-पुरे)

244. - शिक्खैलि बुद्धि, भर्लेलि शिद्धरि केत्ति येर?
= शिकविलेली बुद्धि, भरलेली शिदोरी किती येईल?

245. - शिज्झवे लाग्लेलो वेळु वाळवेनाका
= शिजायला लागलेला वेळ वाळवायला नको

246. - शेर तांदूळ काढळेलो मुडो
= शेर तादूळ काढ़लेला मुडा
- पोकळ झालेली वस्तु
- (एक बाळंतपण झालेली बाई शेरभर तांदूळ काढलेल्या मुड्या सारखी)

247. - शेराला सव्वाशेर
= शेरास सव्वाशेर

248. - सत्ता पुडं शहाण्पण नाहीं
= सत्ते पुढ़े शहाणपण नाहीं
- अधिकारा पुढें बुद्धिबळ चालत नाहीं

249 - समुद्रांतु मस्त पाणिं त्सलंतरी पात्रा इत्लंचि पाणि मिळवेचं
= समुद्रांत पुष्कळ पाणी असले तरी पात्रा एवढेच पाणी मिळणार

250. - ಸಹಜೀಂ ಹಯಿರ ತ್ಯಾಹಾಂ ಸಾಹಸಿ ಹಯ್ ನಾಯಿ
- ಸಹಜವಾಗಿ ಆಗುವಂತಹದು ಸಾಹಸದಿಂದ ಆಗದು

251. - ಸಾಂರ್ಝಾ ಆಯ್ಲೊ ಪಾವೋಸು ಥಾಂಬತ್‌ನಾಹಿಂ, ಸಾಂರ್ಝಾ ಆಯ್ಲೊ ಪಾಹೆಣೊ ಜಾನ್ನಾಹಿಂ
= ಸಂಜೆ ಬಂದ ಮಳೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಜೆ ಬಂದ ನೆಂಟ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

252. - ಸಾಪ್ಪಾಚಂ ಪೋರ ಸಾಪುಚಿ ಹಯ್‌ರ ವಿನಾಃ ಆಧ್ಯೆಲೊ ಹಯ್‌ನಾಯಿ
= ನಾಗರ ಹಾವಿನ ಮರಿ ನಾಗರ ಹಾವಾದೀತೇ ವಿನಹ ಕೇರೆ ಹಾವು ಆಗಲಾರದು.

253. - ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯ, ಸ್ವಕಾರ್ಯ
= ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯದೊಡನೆ ಸ್ವಕಾರ್ಯ

254. - ಸುಕ್ಕೆಸಣವಂ ಒಲ್ಲಂಯೀ ಪೆಟ್ಟತ್ಸೆ
= ಒಣಗಿದುದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಸಿಯೂ ಸುಡುತ್ತದೆ.
- ಅಪರಾಧಿಯ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಿರಪರಾಧಿಯೂ ಸಿಲುಕುತ್ತಾನೆ.

255. - ಸೂಣೆಚಿ ತ್ಸೇಪ ಆಂಡೆಂತು ಭರಿಶ್ಶಿ
= ನಾಯಿಯ ಬಾಲ ಕೊಳವೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿದಂತೆ

256. - ಸೂಣೆಲಾ ಸೋವೆಳಂ ನೆಸ್ಸವ್ವೆಚಂ ಕಿಲ್ಲಾ?
= ನಾಯಿಗೆ ಮಡಿಬಟ್ಟೆ ಉಡಿಸುವುದೇಕೆ?

257. - ಸೂಂಭ ಜಳ್ಳತರೀ ಪೀಳು ಜಾನ್ನಾಹಿ
= ತೆಂಗಿನ ನಾರಿನ ಹುರಿಹಗ್ಗ ಉರಿದರೂ ಅದರ ಸುರುಳಿ ಹೋಗದು
- ಹುಟ್ಟುಗುಣ ಬಿಡದು

258. - ಸೂಯಿಣೆ ಪುಡ ಲಿಕ್ಕವ್ವೆಚಂ ಕಸಲಂ?
= ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಅಡಗಿಸುವುದೇನನ್ನು?

250. - सहजि हय्र त्याहां साहसि हय्नायिं
= सहज होणारे काम साहसाने होत नाही

251. - सांझा आय्लो पावोसु थांबतनाहि, सांझा आय्लो पाहोणो जान्नाहि
= संध्याकाळी येणारा पाऊस थांबत नाही तसा संध्याकाळी येणारा पाहुणा जात नाही

252. - साप्पाचं पोर सापुचिं हय्र विनाः आध्येलो हय्नायिं
= नागाच्चा पोटी नागच येणार साप (उंदीर धरणारा) होणार नाही

253. - स्वामि कार्य स्वकार्य
= स्वामी कार्या बरोबर स्वकार्य (करणे)

254. - सुक्खेसवं ओल्लंयी पेट्टसे
= कोरड्या बरोबर ओलें जळते
- अपराध्या बरोबर निरपराधी मनुष्य ही चिरडला जातो

255. - सूणेचि त्सेप आंडेंतु भरिश्शि
= कुत्र्याचे शेंपूट नळींत घातला सारखें

256. - सूणेला सोवेळं नेस्सव्वेच किल्हा?
= कुत्र्याला सोवळे नेसवायचें कशाला?

257. - सूंभ जळ्ळतरी पीळु जान्नाहीं
= सुंब जळेल पण पीळ जाणार नाहीं
- जन्म स्वभाव जाणार नाही

258. - सूयिणि पुडं लिक्कव्वेचं कसलं?
= सुईणी पुढे काय लपवायचं?

259. - ಸೂರ್ ಮಾಡ್ಡಾ ಬುಡಾ ದೂಧ ಪ್ಯಸ್ಸಂ
= ತಾಳೆ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದಂತೆ

260. - ಸೊನ್ನಾರಾನ ಕಾನು ವಿಂಧ್ಯೆಲೊತೆ ದೂಖಿ ನಾಹಿಂ
= ಸೊನೆಗಾರ ಕಿವಿ ಚುಚ್ಚಿದರೆ ನೋವಿಲ್ಲ.

261 - ಹತ್ತಿ ಕೆತ್ತಿ ಸುಕ್ಕಲೋತsರಿ ಕಂಚಿಲಾಂತು ರಿಗೇನಾಯಿಂ
= ಆನೆ ಎಷ್ಟು ಕ್ಷೀಣವಾದರೂ ಕರುಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಹೋಗಲಾರದು
(ಕರುಹಟ್ಟಿ = ಹಟ್ಟಿಯೊಳಗಿರುವ ಕರುಗಳ ಹಟ್ಟಿ (ಕಂಚಿಲ್- ತುಳು)

262. - ಹತ್ತೀದಾನ ಮಿಳ್ಳೊತರೀ ಘೆಂತೆಲೇನ ಆಲೋಚನ ಕರವಿ
= ಆನೆ ದಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು.

263. - ಹಶೀಂದ್ಲೆಲೆಚೆ ದಾಂತ ವಾಂಕುಡೆ
= ನಗಾಡಿದವನ (ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದವನ) ಹಲ್ಲುಗಳು ಓರೆ ಕೋರೆ.
- ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ಹುಳುಕು ಹೊರ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

263.A - ಹಸತೆಲೆಂಚೆ ದಾಂತ ದಿಸ್ಸತ್ಸತಿ
= ಬೇರೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಗುವವರ ಹಲ್ಲುಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ
- ಇತರರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿಸುವವನು ತಾನೇ ಕೀಳಾಗುತ್ತಾನೆ.

264. - ಹಸ್ತ್ಯಾಯಿ ಪಾಹೊಣೊ, ರಡ್ತ್ಯಾಯಿ ಪಾಹೊಣೊ, ಹಸ್ತ್ಯಾಯಿ ಯೇಂತು
= ನಗುವಾಗಲೂ ನೆಂಟರು ಅಳುವಾಗಲೂ ನೆಂಟರು, ನಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಬರಲಿ.

265. - ಹಸ್ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ಯಾಕಾಲಾ ಅsನಿ ರಡ್ಟೆ ಪುರುಷಾಲಾ ಪಾತ್ಯವೆ ನsಜೆ
= ನಗುವ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಮತ್ತು ಅಳುವ ಗಂಡಸನ್ನು ನಂಬಬಾರದು.

266. -ಹಾತ್ಥಾಚಿ ಪಾಂಚಯಿ ಬೊಟ್ಟ ಏಕ ಸಾರ್ಖಿಂ ನಾಹಿಂ
= ಕೈಯ ಐದು ಬೆರಳುಗಳೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇಲ್ಲ.

259. - सूर माड्डा बूडा दूध प्येस्सं
= ताडाचा झाडा खाली दूध पिल्या सारखें

260. - सोन्नारान कानु विंध्येलोते दूखि नाहि
= सोनारानी कान टोचलेतर दुःखत नाही

261. - हत्ति केत्ति सुक्खलो तऽरि कंचिलांतु रीगेनायि (कंचिल - तुळु)
= हत्ति किती ही सुकला तरी कसराच्या गोम्यात
- जाऊ शकणार नाही

262. - हत्तिदान मिळ्ळोतरी घेंतेलेन आलोचन करवि
= हत्ति दानात मिळालातरी घेताना विचार करावा

263. - हश्शिंध्लेलेचे दांत वांकुडे
= हसतील त्याचे दांत वाकडे
- दुसर्यांची खिल्ली उडविणारा आपला दोषच दाखवतो

263A.- हसतेलेंचे दांत दिस्सत्सति
= हसतील त्यांचे दांत दिसतान
- इतरांची खिली उडवणारा, आपणच हलका होतो

264. - हस्त्यायि पाहोणो, रड्ल्यायि पाहोणो, हस्त्यायि हंऽतु
= हसताना ही पाहोणे, रडतांताही पाहोणे येतात तर
हसता हसता पाहोणे येऊ दे

265. - हस्त्या बाय्याकाला अनि रड्वे पुरुषाला पात्यवे नऽजे
= हसणाज्या बाईचा आणि रडणारा पुरुषाचा विश्वास करुं नये

266. - हात्थांचि पांचयी बोट्टं एक सार्खि नाहि
= हात्थाचि पांची बोटे सारखी नसतात
- विषमता ही वस्तुमात्रांत आहेत, एक वस्तु दूसर्या सारखी कधी नसते

267. - ಹಾತ್ಫಾಂತು ಲೋಣಿ ಘೇವ್ನಿ ತೂಪ ಸೊಧ್ಧಿಸ್ಸಂ
= ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತುಪ್ಪ ಹುಡುಕಿದಂತೆ

268. -ಹಾತ್ಫಾಲಾ ಹಾಥು ಪಾತ್ಯತ ನಾಹಿಂ
= ಒಂದು ಕೈ ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ.

269. - ಹಾಶಿಗಾ ಇತ್ಲೆಚಿ ಪಾಯಿ ತ್ಸೋಡವೆ
= ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟೆ ಕಾಲು ಚಾಚಬೇಕು.

270. - ಹಾಸ್ಯಗಾರಾಚೊ ಡೋಳೊ ದೀವ್ಟಿಗಾರಾ ವರಿ
= ಹಾಸ್ಯಗಾರನ ಕಣ್ಣು (ದೃಷ್ಟಿ) ದೀವಟಿಗೆ ಹಿಡಿದವನ ಮೇಲೆ

271. - ಹೇ ಕಾನ್ನಿ ಆಯ್ಕುವೆಚ ತೇ ಕಾನ್ನಿ ತ್ಸೋಡವೆಚಂ
= ಈ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳುವುದು, ಆ ಕಿವಿಯಿಂದ ಬಿಡುವುದು.

267. - हात्थांतु लोणि घेव्नि तूप सोध्धिस्स
= हातात लोणी घेवून तूप शोधण्या सारखें

268. - हात्थाला हाथु पात्यत नाहिं
= हाताचा हाताला विश्वास नाहीं

269. - हाशिगा इत्लेचि पायि त्सोडवे
= गादी पाहून पाय पसरावे

270. - हास्यगाराचो डोळो दीव्टिगारा वरि
= विनोदी पात्राचे लक्ष नेहमी मशालीवर

271. - हे कान्नि आय्कवेचं ते कान्नि त्सोडवेचं
= हया कानानी ऐकायचे त्या कानानी सोडायचे

ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು

1. - ಅಚ್ಛತೀ ರಹಂಸಾಯಿ

= ನೆರಳಲ್ಲಿ ನೆರಳು ನಿಲ್ಲಲಾರದು.

- ಸಾಂಗತ್ಯವನ್ನು ಬಯಸದೆ ಇರು. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ವರ್ಜ್ಯಭಾವ
ತಿರಸ್ಕಾರ, ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ತೀರ ಅನರ್ಹನ ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತ

2. - ಅಂತೂ ಪಳಾವ್ವೆಚೊ

= ಕೊನೆಯನ್ನು ನೋಡು

1. ಇತರರ ನಾಶ / ಸಾವನ್ನು ಬಯಸು

2. ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸತಾಯಿಸುವುದು.

3. -ಅಮ್ಮೃತ ಜಾಲಂ

= ಅಮೃತ ವಾಯಿತು

1. ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಯಿತು   2. ರುಚಿಕರವಾಯಿತು

4. - ಅಳ್‌ವಾಲಾ ಗೋವ್ರೋರು ಫಾಲ್ಲವೆಚೊ

= ಕೆಸುವಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕುವುದು

- ಪ್ರೊತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವುದು (ವಿಶೇಷತಃ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ)

5. -ಆಕಾಶು ಕೊಸ್ಸಳವೆಚೊ

= ಆಕಾಶ ಕುಸಿಯುವುದು

- ಆಘಾತವಾಗುವುದು.

6. - ಆಕಾಶು ಪಾತಾಳು ಏಕು ಕರವೆಚೊ

= ಆಕಾಶ ಪಾತಾಳ ಒಂದು ಮಾಡುವುದು

-1. ಶತಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು. 2. ಕೋಲಾಹಲ ಮಾಡು

7. - ಆಡ್ಡ ಕೊಯ್ತೆಂತು ಧರವೆಚಂ

= ಅಡ ಕೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವುದು.

- ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸು / ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒತ್ತಡ ಹಾಕುವು

वाक्प्रचार

1. - अच्छति रहं नायिं
= सावलीला सुध्दा उभे राहणार नाहीं
- सहवासाला अत्यंत अयोग्य व्यक्ति बद्दल

2. - अंत्यु पळाव्वेचो
= अंत पाहणे
- 1. दूसर्यांचा नाश / मृत्यु अपेक्षिणे
- 2. पाठीलागणे / सतावणे

3. - अमृत जालं
= अमृत झालें
- बरोबर झालें, सार्थक झालें

4. - अळ्वाला गोवोरु घाल्लवेचो
= अळूचा झाडाला खत घालणें
- प्रोत्साह देणे (विशेषतः वाईट कामाला)

5. - आकाशु कोस्सळवेचो
= आकाश कोसळून पडणे
- पराकाष्टेचा अनर्थ गुदरणें

6. - आकाशु पाताळु एकु करवेचो
= आकाश पाताळ एक करणे
- 1. शत प्रयत्न करणे 2. कोलाहल / प्रकरण माजणे

7. - आड्डुकोय्तेंतु धरवेचं
= अडकित्त्यांत धरणे
- अडचणींत धरणे / घालणें

8. - ಆಂಡ ಪಿಲ್ಲ ಪೂರಾ ಹವಂ
= ಮೊಟ್ಟೆ ಮರಿ ಎಲ್ಲಾ ಬೇಕು
- ಅತಿಯಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸು.

9. ಆಯ್‌ಕೊನಿ ಆಯ್‌ಕೊನಿ ಕಾನ ಕೆಪ್ಪೆ ಜಾಲೆ
= ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಕಿವಿ ಕೆಪ್ಪಾಯಿತು.
- 1. ಒಂದೇ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಸಾಕಾಯಿತು
2. ಒಂದೇ ಆಕ್ಷೇಪ, ಅಪವಾದ ಕೇಳಿ ಸಾಕಾಯಿತು.

10. -ಆಯ್‌ಕೊನಿ ಆಯ್‌ಕೊನಿ ಕಾನ ಹರ್ಲೆ
= ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಕಿವಿ ಹರಣವಾಯಿತು.

11. - ಆಗತಿ ನಿರ್ಗತಿ ಕರವೆಚಿ
= ಆಗತಿ ನಿರ್ಗತಿ ಮಾಡುವುದು
- ಮಾತು, ಕೃತಿ ವಿಷಯಗಳ ನಿರ್ಣಯ

12. - ಆಂಗಾವಽರಿ ಯೇಸ್ಸಂ
= ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಂತೆ
- ಆವೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ (ಭೂತಕ್ಕೆ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಂತೆ - ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ)

13. - ಆತ್ಸುಡ್ಪೈಲಽಚಿ ಆಚ್ಛುಡವೆಚಂ
-ಗೇರಿದ್ದನ್ನೆ ಗೇರುವುದು.
- ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆ ಹೇಳುವುದು, ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದನ್ನೆ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದು
(= ಅತಿಯಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದು)

14. - ಆಡ್ಡವಂ ಘಾಲ್ಲತೆ ಪಾಣಿ ಫುಗ್ಗೆನಾಯಿಂ
= ಅಡ್ಡ ಹಾಕಿದರೆ ನೀರು ನಿಲ್ಲದು
- ನಿರುಪಯುಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಾರದ ವ್ಯಕ್ತಿ.

8. - आंड पिल्लं पूरा हवं
= अंडीं पिल्लीं पूरा हवें
- अतिशय आसक्ति घेणें

9. - आय्कोनि आय्कोनि कान केप्पे जाले
= अैकून अैकून कान भकले
- 1. एकय आक्षेप ऐकून यकून गेलें
- 2. एकय विचार ऐकून पुरे झालें

10. - आय्कोनि आय्कोनि कान हर्ले
= औकून औकून कान हरले

11. - आगति निर्गति करवेचि
= सोक्ष मोक्ष करणे
- बोलणे, कृति, विषयां बद्दल निर्णय घेणे

12. - आंगावऽरि येस्सं
= अंगात आल्या सारखे
- अंगात येणे, संचार झाल्या प्रमाणें

13. - आत्सुड्ळेलऽचि आत्सुडवेचं
= पाखडलेलेच (पुनः) पाखडणे
- निरर्थक बडबड करणें

14. -आड्डवं घाल्लंते पाणीं फुग्गे नायिं
=आडवं घातले तरी पाणी सुद्धा अडनार नाही
- निरुपयुक्त व्यक्ति, काहीं कामाला न होणारा

15. - ಆಡ್ಡಾವಿ ಕಾಡ್ಡಿ ಉಬ್ಬೀ ಕರೀನಾಯ್‌ಸಲ್ಲೊ
= ಅಡ್ಡ ಇದ್ದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡದವನು.
-1. ಸೋಮಾರಿ 2. ಬೇಕೆಂದೇ ಅಸಹಕಾರ ಮಾಡುವವನು.

16. - ಆಡ್ಡಿಂ ಮೆಜ್ಜಿತೆಲೊ
= ಅಡ್ಡ ತೋಳು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುವವ
-1. ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿ 2. ಧೂರ್ತ, ದ್ರೋಹ ಚಿಂತಕ

17. - ಆಡ್ಡೆ, ತೋಳೆ, ಜಂತ್ಯಾಂಧಾ ಸುಧಾ ಯೆಂತಂ ಜಾಲಂತ್ಸೆ
= ಅಡ್ಡ ತೋಳು ಜಂತಿಗಳಿಗೂ ಬಾಯಿಪಾಠವಾಗಿದೆ.
- ಒಂದು ಪ್ರಕರಣ, ವಿವಾದ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟನೆಗಳು ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲ
ಬಾರಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಹೇಳುವ ಮಾತು/ (ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಿಂದಾರ್ಥಕ)

18. - ಆಂತುಕಾಂತ್ಯೊ
= ಒಳ ಬಗ್ಗಿದ ಅಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯಂತಿರುವವನು
- 1. ಆಸೆ ಬುರುಕ 2. ಮಿತವ್ಯಯಿ, ಲಾಭದೃಷ್ಟಿಯವನು 3. ಧೂರ್ತ

19. - ಆಂತುಗಾಂತ್ಯೊ
= ಒಳ ಗಂಟಿನವನು
- ಲಾಭ ದೃಷ್ಟಿ ಉಳ್ಳವನು.

20. - ಆನ್‌ಮಾನ್ ಚೊರಾಚೊ ೯ಚ್ ಕಾನ್
= ಮರ್ಯಾದೆ, ಮಾನ, ಕಳ್ಳನದೇ ಕಿವಿ
- ಯಾರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಾರದ ಹಾಗೆ, ಸಹಜವಾಗಿ ಲಪಟಾಯಿಸುವಿಕೆ
ಎಲ್ಲರೊಳಗಿದ್ದು ಗೌರವಾರ್ಹನೆನಿಸಿ ಒಳಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.

21. - ಆಯ್‌ತೇ ಪಂರಿ ಕ್ರ್ಯೊತೊ
= ಸಿದ್ಧತೆಯ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿ
- 1. ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಎರಡು ಹಣ್ಣು ಹೊಡೆ
2. ಒಂದು ಕೆಲಸದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡು.

15. - आड्डुवि काड्डि उब्भी करी नाय्सल्लो
= आडवी काडी उभी पण न करणारा
- काम न करणारा, उद्देशपूर्वक असहकारी, आळशी

16. -आड्डिं मेज्ञितेलो
= बासे (आढे) मोजणारा
- 1. सूक्ष्म बुद्धीचा 2. धूर्त, द्रोही

17. - आड्डे तोळे जंत्यांधा येंतं जालत्से
= आढ़े तोळे जंत्यना सुधा कंठपाठ झाला
- एक प्रकरण / विवाद / घटना अनेकदा बोलताना करायचें वर्णन (कधी निंदार्थक)

18. - आंतु कांठयो
= आतल्या काठाच्या
-1. लालची 2. मित व्ययी, लाभ दृष्टीचा 3. धूर्त

19. -आंतु गांट्यो
= आतल्या गाठीचा
- लाभ दृष्टीचा

20. - आन मान् चोराचोच कान
= मर्यादा मान, चोराचाच कान
- सहज लेपटावणें, गौरवाई असून चोरि करणें

21. - आय्ते वऽरि कोय्तो
= आयत्या वर कोयता
- एक कामाबरोबर दुसरे काम करणे । जोडणे

22. - ಆಪ್ಪಶಾಂ ಕಾಪ್ಪೊಸ್ ಫುಟ್ಟವೆಚೊ
= ತಾನಾಗಿ ಹತ್ತಿಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಹತ್ತಿಯು ಹೊರ ಬರುವುದು.
- ತನ್ನಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವುದು. ಅಪ್ರಯತ್ನ ಲಾಭ

23. - ಆಪ್ಲೆಚೆ ಪಾಯಿವರಿ ಗುಂಡೊ ಘಾಲ್ನಿ, ಘೇವೆಚೊ
= ತನ್ನ ಕಾಲಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು.

24. - ಆಂಬ ಮೀಠ ಲಾವ್ವೆಚಂ
= ಉಪ್ಪು ಹುಳಿ ಹಚ್ಚುವುದು
- 1. ಕೂಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದು, ವರ್ಣಿಸುವುದು
2. ಚಾಡಿ ಹೇಳುವುದು.

25. - ಆರತಿ ಘೆತ್ಲಿತೆ ಉಷ್ಣ, ತೀರ್ಥ ಘೆತ್ಲಂತೆ ಶೀತ
= ಆರತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಉಷ್ಣ, ತೀರ್ಥ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಶೀತ
1. ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅತಿಯಾದ ಕಾಳಜಿ
2. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೋಮಲ ಪ್ರಕೃತಿ 3. ನಾಜೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ವ್ಯಕ್ತಿ

26. - ಆವಗಲೊತೆ ಈಶ್ವೊರು, ನಾಹಿತೆ ಶನೀಶ್ವೊರು
= ಒಲಿದರೆ ಈಶ್ವರ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಶನೀಶ್ವರ
- ಮನಸ್ಸಿ. ಅನುಗ್ರಹ, ನಿಗ್ರಹ ಎರಡರಲ್ಲೂ ವಿಚಿತ್ರ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಸ್ವಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿ.

27. -ಇಂಧೇಂತು ವಾಘು ವ್ಯಾಲೆತ್ಸತಿ
= ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಮರಿ ಹಾಕಿದೆ
- ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು, ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಏನೂ ಆದರ ಆತಿಥ್ಯ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿ. ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಮರಿ ಎಂದರೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಆತಂಕವಿದೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

28. - ಉಕ್ಕಿಡ್ಡೊ /ಡ್ಡಿ/ಡ್ಡ
= ಕುಕ್ಕರ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ
- 1. ಅವಸರದ 2. ಸ್ಥಿರತೆ ಇಲ್ಲದ 3. ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅನರ್ಹ.

22. -आप्पशा काप्पोस् फुट्टवेचो
= आपोआप कापूस फुटणे
- अनायासे, अप्रयत्नाने लाभ होणे

23. - आप्लेच्चि पायीवरि गुंडो घाल्नि घेवेचो
= आपल्याच पायावर दगड घालून घेणें

24. - आंब मीठ लाव्वेचं
= आंब मीठ लावणें
=रंगवून सांगणें, अतिरंजित करणें, मिळवून बोलणें

25. - आरति घेत्तिते उष्ण, तीर्थ घेत्लते शीत
= आरती घेतली की उष्ण, तीर्थ घेतले की शैत्य

26. - आवगलोते ईश्वोरु, नाहिते शनीश्वोरु
= आवगला तर ईश्वर, नाही तर शनीश्वर
- मनस्वी

27. -इंघेंतु वाघ व्यालेत्सति
=चूलीत् वाघिण व्यायली
- आदराने घरी बोलवायचे अणी आदरातिथ्य मात्र काहीं नाहीं

28. - उक्किडवो / ड्वी / ड्वं
= उक्किडवे / वी / वा
- नेहमी घायीत असणारा, सरळ बसण्यासाठी वेळ नसलेला ।

29. - ಉಚ್ಚಿಟೆ ಹಾತ್ಥಾ ಕಾವ್ಳೊ ಆಂಬಡಿನಾಯಿಸ್ಸಲ್ಲೊ
= ಎಂಜಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಓಡಿಸದವ
- ಅನಾಯಾಸದಿಂದಾಗುವ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡದವ. ಸ್ವಾಥಿ

30. - ಉತ್ತಾಣ ಉಳಸ್ಟರ
= ಎದೆ ಉಬ್ಬಿದ (ಹೀನಾರ್ಥಕ)
- 1. ಅಹಂಕಾರ, ವಿಲಕ್ಷಣತೆ (ತುಸು ಅನೈತಿಕತೆಯ ನಡೆನುಡಿ)
2. ಸಂಕೋಚ / ಹೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ನಡೆನುಡಿ

31. - ಉನ್ಹಿನ್ ತುಪ್ಪಾಚೊ ಘೋಟು
= ಬಿಸಿ ತುಪ್ಪದ ಗುಟುಕು

32. - ಉನ್ಹವ್ಹಿ ಒತ್ತಿಸ್ಸ ಜಾಲಂ
= ಬಿಸಿ ನೀರು ಸುರಿದಂತಾಯಿತು.
- ವಿರಳವಾಗಿ ಕಾಣ ಸಿಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿ

33. - ಉಪ್ಪಿಡಾವ್ಚೆಚಂ
= ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡು, ಮಗುಚಿ ಹಾಕು
- ಹಾಳು ಮಾಡು, ನಾಶಮಾಡು, ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಯಿಸಿ ಮುಗಿ

34. - ಉಂಬರಾಚಂ ಫೂಲ .
= ಅತ್ತಿಯ ಹೂ
- ಉಳಸ್ಥರ ವಾಢ್ಳೆಲೊ / ಲಿ

35. - ಉಳಸ್ಥರ ವಾಢ್ಳೆಲೊ / ಲಿ
= ಎದೆ ಬೆಳೆದವನು /ಳು
- ಸೊಕ್ಕಿದ, ಉದ್ಧಟ, ಪರಿಶ್ರಮ ಶೀಲನಲ್ಲದವನು / ಳು

36. - ಉಳಸ್ಥರಾ ವಕರಿ ದಡಡ್ಡಿಂ ಫೋಡುಂಯೆಂತಿರ
= ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದ ಸೀಯಾಳ ಒಡೆಯಬಹುದು
- 1. ದೃಢಕಾಯ 2. ಸೊಕ್ಕಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ

29. -उच्छिटे हात्या काव्ळो आंबडिनायिस्सल्लो
= उष्टया हाताने कावळा न मारणारा
- श्रम नसलेला उपकार पण न करणारा व्यक्ति, आळसी, लोभी

30. -उत्ताण उळस्थर
= छाती पुढ़े काढ़ून ताठयाने चालणारा / री
1. निस्संकोचने / निर्लज्ञपणे वागणारा / री (निंदार्थक)
2. अहंकारी

31. -उन्हन् तुप्पाचो घोटु
= गरम तुपाचा घोट

32. - उन्हव्णि ओत्तिस्सं जालं
= ऊन पाणी अंगावर एक दम टाकल्या सारखे होणे
- अनिरीक्षित दुःख /आघात / अपवाद

33. -उप्पिडाव्वेचं
= उपडेकरणे
- रवराब करणे, नाश करणे, वित्ताचा नाईनाट करणें

34. - उंबराचं फूलं
=उंबराचे फुल
- कधीतरी दिसणारा, अलभ्य

35. - उळस्थर बाढ्ळेलो / लि
= छाती गर्वाने वाढ़लेला / ली/ ल्या
- उद्धट व्यक्ति

36. - उळस्थरा वऽरि दऽड्डि फोडु येंतिर
= छाती वर दड्डि (शहाळे आणि नारळ यांच्या मधली स्थिती) फोडता येईल
- निडर छातीचा

37. - ಉಳಸ್ಥರಾವಽರಿ ಸೋಂಟೆ ಫೋಡುಯೆಂತಿರ
= ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಸೋಂಟೆ (ಕಟ್ಟಿಗೆ) ಒಡೆಯಬಹುದು.
- 1. ದೃಢಕಾಯ 2. ಸೊಕ್ಕಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ

38. - ಎಕ್ಕ್ಯಾಚಂ ಎಕ್ವೀಸ
- ಒಂದರ (ಒಂದರ ಬದಲು) ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು
- 1. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು 2. ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಸಂಬದ್ಧ ವ್ಯವಹಾರ
3. ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡುವುದು.

39. - ಎಕ್ಕ್ಯಾ ಪಾಯಿವರಿ ಉಬ್ಬಂ ಕರವೆಚಂ
= ಒಂಟಿ ಕಾಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.
- 1. ಉಗ್ರವಾಗಿ ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು
2. ಅಧಿಕಾರ ಬಲದಿಂದ ಶೀಘ್ರ ತೀರ್ಮಾನ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಹೇರು.

40. - ಎಕ್ಕ್ಯಾ ಮಾಳಾಚೇಚಿ ಮಽಣಿ
= ಒಂದೇ ಮಾಲೆಯ ಮಣಿಗಳು
- ಒಂದೇ ಸ್ವಭಾವದ, ಗುಣದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯುಳ್ಳವರು (ನಿಂದಾರ್ಥಕ)

41. - ಎಕ್ಕಿ ಊದುಬತ್ತ್ಯಾಚೆ ಕುಡ್ಕೆ
= ಒಂದು ಊದುಬತ್ತಿಯ ತುಂಡುಗಳು
- ಒಂದೇ ಸ್ವಭಾವದ ವಸ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ (ವಿಶೇಷತಃ ಸೋದರರು, ಒಂದು ಪಕ್ಷ, ಗುಂಪು, ಮನೆತನದವರ ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತು)

42. - ಏಕ್ ಒಕ್ಕಾಚೆ ದೋನ್ ಕೆಲ್ಲೆನ್ ನಾಹಿಂ
= ಒಂದು ತುಟಿಯನ್ನು ಎರಡು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.
-1. ಪ್ರಚೋದನಾತ್ಮಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದರೂ ಉತ್ತರಿಸದೆ ಇರು.
2. ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸದೆ ಇರು.

37. - उळस्थारा वऽरि सोंऽटे फोडुं येंतिर
=छाती वर लाकडे फोड् येईल असा

38. -एक्काचं एक्वीस
=एकाच एकवीस होणे
- अव्यवस्थित, असंबद्ध व्यवहार

39. - एक्का पायिवरि उब्भ करवेचं
= एका पायावर उभें करणे
- ताबडतोब निर्णय. आपलें अधिकार बलानें
दबाव आणणें शीघ्र उत्तराला आग्रह करणे

40. एक्का माळाचेचि मऽणि
= एका माळेचे मणी
- एका रंग, रूप, आकाराचे, स्वभावाचे व्यक्ति वस्तुंसाठीं (निंदावाचक)

41. - एक्कि ऊदुबत्याचे कुड्के
= एका ऊदबत्तीचे तुकडे
- एका स्वभावाचे वस्तु, गट, घराणे (विशेषतः भावंड) बद्दल

42. -एक ओठ्ठाचे दोन् केल्लेन नाहीं
= एका ओठाचे दोन केले नाही
1. तोडं बंद ठेवाले, मौन
2. आपले मत प्रकट न करणे

43. - ಏಕ್ ಬೊಲ್ಯೆಲ್‌ತೆ ಉಣಂ, ದೋನ್ನಿ ಬೊಲ್ಲಣೇಂ ಅಧೀಕ
= ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ ಕಡಿಮೆ, ಎರಡು ಮಾತು ಹೆಚ್ಚು
- ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸಲಹೆಗಳ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹದ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಲಾಗ
ಸ್ಥಿತಿ (ವಿಶೇಷತಃ ಮೊದಲೇ ಸೌಹಾರ್ದ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ)

44. - ಏಕು ಓಳು ದೇವರವೆಚೊ
- ಒಂದು ಧಾರೆ ನೀರು ಇಳಿಸುವುದು
- 1. ಅಪಮಾನ ಮಾಡು
2. ಒಂದು ಹೊರೆ ಇಳಿಸು

45. - ಐಶೀ ತ್ಯಾಹಾಂ ಪಂಚ್ಯಾಶೀಂ
= ಎಂಭತ್ತು ಆಗುವಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತೈದು
1. ಹತ್ತರ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಎಂಬಂತೆ
2. ಈಗಾಗಲೇ ದೊಡ್ಡ ಹೊಣೆ ಅಥವಾ ಖರ್ಚು ನಿರ್ಣೀತವಾಗಿದ್ದು
ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾದಾಗ 'ಅದು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ
ಹೇಳುವ ಮಾತು.

46. - ಒಕ್ಕಿತಾಂಯಿೀ ಜಡ, ಗೀಳತಾಂಯಿೀ, ಜಡ
= ಒಕ್ಕುವಾಗಲೂ (ಕಾರುವಾಗಲೂ) ಭಾರ, ನುಂಗುವಾಗಲೂ ಭಾರ
- 1. ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ ಕಷ್ಟ, ಬಿಟ್ಟರೂ ಕಷ್ಟ
2. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆದರೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು
ಕಠಿಣವಾದ ವಿಷಯ / ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ / ಸಹವಾಸ

47. - ಒಜ್ಜೆವಡರಿ ಬಿಜ್ಜುಂ
= ಹೊರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರೆ
- 1. ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಹೊರೆ / ಅನಪೇಕ್ಷಿತ, ಹೆಚ್ಚುವರಿ
- 2. ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಕಷ್ಟ.

43. -एक् बोल्येलंते उणं, दोन्हि बोल्लणिं अधिकं
= एकदा सांगितले तर उणे दोनदा सांगीतले जास्त
- आभिप्राय, सल्ला देण्या विषयाचे संकट (विशेषतः आधीच सौहार्द नसले तर)

44. - एऽकु ओळु डेवरवेचो
= एक करवटी पाणी घालणे
1. अपमान करणे
2. एक जवाबदारी कमी करणे

45. ऐशी त्याहां पंचाय्शी
= ऐंशी तिथें पंचाऐशी
-खर्चात खर्च करून टाकणे
- इतका खर्च झाला मग थोड्यांत काय?

46. -ओक्कितायीं जऽड गीळतांयी जऽड
= भुंकायलाही जड गीळायलाही जड
- केले तरी कष्ट नही केले तरी कष्ट

47. -ओज्झेवऽरि बिज्झं
= ओझावर ओझे
- कष्टावर कष्ट, अनपेक्षित अधिक जबावदारी

48. - ಒಂಟ್ಯಾಂರಿ ಕಾಣ್ಹಿ ಖಾಲ್ತಂ ಠೆವ್ವೆಚಂ
= ಉಡಿಯಿಂದ (ಮಡಿಲಿಂದ) ತೆಗೆದು ಕೆಳಗಿಡು
- 1. ಬಹಿರಂಗ ಗೊಳಿಸು
2. ಬುದ್ಧಿಹೀನ ನಡವಳಿಕೆ

49. - ಒಠ್ಠಾಂಚೊ ಏಕು ಓಠು ಕರವೆಚೊ
= ತುಟಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ತುಟಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದು, ಮೌನವಾಗಿರುವುದು.

50. - ಒಲ್ಲ್ಯಾ ಓಳತೀವರಿ ಗುಂಡೊ ಟಾಕ್ಕಿಸ್ಸೊ
= ಒದ್ದೆ ಗೋಡೆಗೆ ಕಲ್ಲು ಎಸೆದಂತೆ
- ಸೂಕ್ತ, ಕ್ಲುಪ್ತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ

51. - ಓ ಮ್ಹಣ್ಣಾ ಠೋ ನಾಹಿಂ
= ಓ ಅನ್ನುವಾಗ ಠೋ ಇಲ್ಲ
- ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲದ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದ (ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು - ಅಸಮಾಧಾನದ ನುಡಿ)

52. - ಓಂ ಫಿಶ್ಶಿ ಕರವೆಚ
= ಓಂ ಪಿಶ್ಶಿ ಮಾಡುವುದು
- ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸು. ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಹಾರಿಸಿ ಬಿಡುವುದು, ಲಘು ಗೊಳಿಸುವುದು.

53. - ಓಳು ಡೇವರವೆಚೊ
= ಧಾರೆ ಇಳಿಸುವುದು
- ಕೊಳೆ ಇಳಿಸು, ಮಾನತೆಗೆ, ಮರ್ಯಾದೆ ತೆಗೆ

48. -ओंट्यांठिं काण्हि खाल्तं ठोव्वेचं
= ओट्यांतून काढून खाली ठेवणे
1. रंगाचा बेरंग करणे, बहिरंग करणे
2. मर्यादेला कमी अशी वागणूक

49. -ओठ्ठांचो एकु ओठु करवेच्चो
= दोन ओठोंचा एकच ओठ करणे
- गप्प बसणे

50. - ओल्ल्या ओळतीवरि गुंडो टाक्किस्सो
= ओल्या भिंतीवर दगड टाकल्या सारखा
1. सूक्त काम
2. समय सूचकतेने काम करणे / अगदी योग्य उत्तर, प्रतिक्रिया

51. - ओ म्हण्ता ठो नाहीं
= र म्हणता ठ नाही
- प्रतिक्रिया नसणे

52. - ओं फिश्शि करवेचं
=ओंम फस् करणे
- निर्लक्ष करणे / विषय लहान करुन सोडणे

53. -ओळु डेवरवेचो
= पाणीउतारा करणे
- अपमान करणे

54. - ಕಣ್ಣೀಚಿ ವಿದ್ಯಾ
= ಕಣ್ ಕಟ್ಟಿನ (ಜಾದೂ) ವಿದ್ಯೆ
- ನಯವಂಚಕತನ, ಗೋಲ್‌ಮಾಲ್

55. - ಕರ್ಡಾಂತು ಪಣ್ಸೋಸು ಕೊಚ್ಚುವೆಚೊ
= ಮುಳಿಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹಲಸನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವುದು
- 1. ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವ್ಯವಹಾರ
2. ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ವ್ಯವಹಾರ

56. - ಕಪಾಳ ಫುಟ್ಟವೆಚಂ
= ತಲೆ ಬರುಡೆ ಒಡೆಯುವುದು
- ಕೇಳಿ ಸಹಿಸಿ ತಲೆ ಒಡೆದಂತಾಗು, ತಲೆ ಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿ

57. - ಕವ್ಳಾಸವೆಚಂ
= ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು
- 1. ಆಸೆ ಬಿಡು 2. ಹಾಳು ಮಾಡು

58. - ಕಳಾಂಗುಠಿ ಸುಜ್ಜೋನಿ ಕೆತ್ತಿ ಸುಜ್ಜೇರ ?
= ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಉಬ್ಬಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಉಬ್ಬೀತು?

59. - ಕಾಟ್ಯಾಂತು ಡೇವ್ರೋತು
= ಕಾಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಲಿ
- ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ, ಏನಾದರೆ ನಮಗೇನು?
ಕಾಟ = ಅಡಕೆ ಬೇಯಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ದ್ರಾವಣ ಕಾಷ್ಠ?

60. - ಕಾಂಟೇಳ್ಯಾವಠಿ ಪಡ್ಡೆಲಂ ಚಿಕುರ್ಟಾ
= ಮುಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆ (ಹರಿದು ಹೋಗುವುದು ಖಂಡಿತ
- 1. ಎಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸಿ ಸರಿಪಡಿಸಿದರೂ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಾರದಂತಹದು.
2. ಲಾಂಛನ/ಅಪವಾದ / ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಉಳಿದು ಬಿಡುವಂತಹ
ತೊಂದರೆ / ಸ್ಥಿತಿ / ವ್ಯಕ್ತಿ.

54. - कण्णिचि विद्या

= जादू विद्या

- वंचना करणे, गोलमाल

55. - कर्डांतु पणोसु कोच्चवेचो

= चार्यावर फणस कापणे

1. जास्त गोंधळात टाकणारा व्यवहार

2. अव्यवस्थित व्यवहार

56. - कपाळ फुट्टवेचं

= कपाळ फुटणे

- ऐकून / सहन करून डोके दुखा येणे, पुरे पुरे होणे

57. -कव्ळासवेचं

= पाण्यांत विसर्जन करणे

-1. आशा सोडून देणे 2. नष्ट करणे

58. - कळांगुठि सुज्ञोनि केत्ति सुज्ञेर ?

= करंगळी सुजली तर किति सुजेल?

59. - काट्टांतु डेवोतु

= काटात पडो

- काट = सुपारी शिजविण्याचे द्रावक काष्ट?

60. -कांटेळि वऽरि पडळेलं चिर्क्ट

= कांटेळी वर पडलेले वस्त्र

- लांछन / अपवाद आलेला व्यक्ति

61. - ಕಾಂಟೇಳೊ ಪಾಂಗಾರೊ ವೆಂಗಾ ಘೇವೆಚೊ

= ಮುಳ್ಳು ಹೊಂಗಾರಕವನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು

- 1. ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡದೆ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ

2. ಆಪತ್ತನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

(ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಮುಳ್ಳು ಇಲ್ಲದ ಹೊಂಗಾರಕವೂ ಇದೆ)

62. - ಕಾಡ ಪಡವೆಚಂ

= ಎರೆಹುಳದಂತೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದು.

- ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರು, ಅರೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದಿರು (ಹೆಚ್ಚು ಜ್ವರ ಬಂದಾಗಿನ ಸ್ಥಿ

63. - ಕಾಡುವಾನ ಫಡಾ ಕಾಡ್ಡವೆಚಿ

= ಎರೆಹುಳ ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚುವುದು

- 1. ಅಸಂಭವ

2. ಸಾಧು ಸ್ವಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದು

3. ನಿಷ್ಫಲ ಕ್ರೋಧ

64. - ಕಾತ್ತಳಾಂತಿಂ ನಾರು ಕಾಡ್ಡವೆಚೊ

= ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಾರು ತೆಗೆಯುವುದು

- 1. ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ / ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ

2. ಅಸಂಭವ ಕಾರ್ಯ.

65. - ಕಾನ್ ಡೋಳೆ ಬಾಂಧವೆಚೆ

= ಕಿವಿ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟುವುದು (ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುವುದು)

- ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಯಾಗು, ಬೆರಗಾಗು / ಮೋಸಹೋಗು

66. -ಕಾನ್ ದೇವೆಚೊ

= ಕಿವಿ ಕೊಡುವುದು

- 1. ಕೇಳು. ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವುದು / ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು

61. -कांटेळो पांगारो वेंगा घेवेचो
= कांटेळी कांचन (झाड) कमरे वर घेणे
1. विचार न करता केलेले काम
2. आपत्ति ओढून घ्यायची
(कांटे नसलेला कांचन पण आहे)

62. - काड पडवेचं
= काडू सारखे पडून असणें
- निश्चल पडून राहणे, जास्त तापाने आलेली अर्ध प्रज्ञा स्थिति

63. - काडुवान फडा काड्डवेचि
= काडूवे फणा काढ़णे
1. असंभव
2. साधु स्वभावाचा व्यक्तीला राग येणे
3. निष्फल क्रोध

64. - कात्तळांठी नारु काड्डवेचो
- कातळाचे पापुद्रे काढणे
1. कठिण काम श्रमाचे काम
2. असंभव काम

65. - कान् डोळे बांधवेचे
= कान डोळे बांधल्या सारखे होणें
1. दिग्भ्रांत होणे 2. वंचित होणे

66. - कान देवेचो
= कान देणे
- ऐकणें, मान्य करणे

67. - ಕಾನ್ ಪುಂಕವೆಚೆ
= ಕಿವಿ ಊದು
- ಚಾಡಿ ಹೇಳು

68. - ಕಾನ್ ಭರವೆಚೆ
= ಕಿವಿ ತುಂಬಿಸು
- 1. ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು, ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡು
2. ಚಾಡಿ ಹೇಳು

69. - ಕಾನ್ನಾ ಕೊನ್ನಾ
= ಕಿವಿಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ
- 1. ಯಾರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಾರದೆ 2. ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ

70. - ಕಾನ್ನಾ ಡೋಳ್ಯೆಂ
= ಕಿವಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ
- ಕಿವಿ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸಿ, ಏಕಧ್ಯಾನದಿಂದ, ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ
(-ಕೇಳುವುದು, ನೋಡುವುದು)

71. - ಕಾನ್ನಾಂತು ಘಾಲ್ಲವೆಚಂ
= ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕು
- ಸೂಚನೆ ಕೊಡು, ಅರುಹು

72. - ಕಾನ್ನಾವಯರಿ ಘೇವೆಚಂ
= ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು
-1. ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು
2. ಗಮನ ಕೊಡುವುದು.

73. - ಕಾನ್ನಿ ಪಡ್ಲೈಲೊ ಶಬ್ದು ಆಯ್ಕೊಂಯೆನ್ನಾಹಿ
= ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಶಬ್ದ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ
- ತುಂಬ ಗಲಾಟೆ

67. - कान फुंकवेचें
- कान फुंकणे
- दुर्बोधना देणें

68. - कान भरवेचे
= कान भरणे
1. गुप्तपणे कांही सांगून मन वळविणे 2. दुर्बो धना देणें

69. - कान्ना कोन्ना
= काना खाली
- गुप्तपणानें

70. -कान्ना डोळैं
= काना डोळ्यांनी
- लक्ष पूर्वक करणें / लक्ष देणे

71. - कान्नांतु घाल्लवेचं
= कानांत घालणे (कानावर घालणे)
- सूचना देणे

72. - कान्ना वऽरि घेवेचं
= कानावर घेणे
- मनावर घेणे

73. - कान्नि पड्ळेलो शब्दु आय्को येन्नाहिं
= काना वर पडलेला शब्द आय्कू न येणे
- पुष्कळ गोंधळ असणे

74. - ಕಾನ್ನಿೀಟಿ ಲಾಗ್ಗಸ್ಸಂ
= ಜಿಗಣೆ ಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದಂತೆ (ಅಂಟಿ ಕೊಳ್ಳುವ)

75. -ಕಾವ್ಳೆಚಿ ಸಽರಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾವ್ಹಾಣಿ ಜಾಂತೆಲೊ
= ಕಾಗೆಯ ಷಷ್ಠಿ (ಹುಟ್ಟಿ ಆರನೇ ದಿನದ ಆಚರಣೆ)
ಆದಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವವನು
- 1. ಕಾರಣ ಕಲ್ಪಿಸಿ ತಿರುಗುವವನು
2. ತಿರುಕೂಳಿ 3. ಸಮಾರಂಭ ಪ್ರಿಯ

76. - ಕಾವ್ಳೆಚೊ ಡೋಳೊ
= ಕಾಗೆಯ ಕಣ್ಣು
- ಬಿಳುಪಿಲ್ಲದ (ಸಂದರ್ಭ; ಚಾ, ಕಾಫಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಹಾಲು ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ತುಂಬಾ ನೀರು ಬೆರೆಸಿದ್ದರೆ ಹೇಳುವ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ನುಡಿ).

77. - ಕಾವ್ಳೆ ಪಡಸ್ಸೆ ಪಡವೆಚಂ
= ಕಾಗೆಗಳು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಂತೆ ಬೀಳುವುದು.
- ಮಾನ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಘನತೆಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಶಿಸ್ತು ಇಲ್ಲದೆ (ಊಟ ತಿಂಡಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ) ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದು

78. - ಕಾವ್ಳೊ ಐರೊ ಗಾಳ್‌ತ್ಸೆ
= ಕಾಗೆ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಗಾಳಿಸುತ್ತಿದೆ.
- ಕಾಗೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು 'ಅಕ್ಕಿ ಗಾಳಿಸುವುದು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ನೆಂಟರು ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ)

79. - ಕಾಶಾಂರಿ ಆಯ್ಲೆಂಚಾವಾರಿ ಖಬ್ರ್ಯೋ
= ಕಾಶಿಯಿಂದ ಬಂದ ನಂತರ ಮಾಡುವಂತಹ ಪಟ್ಟಾಂಗ
- ದೊಡ್ಡಮಾತು. ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಸಾಧನೆ ಇಲ್ಲದ ಬಡಾಯಿ

74. - कान्नीट लाग्गस्सं
- जळवा सारखा चिपकून बसणे

75. - काव्ळेचि सऽठि जाल्याव्हाणि जांतेलो
= कावळ्याचा सठीला (सटवीला) सुद्धा जाणारा
1. कारण करुन जिथे तिथे जाणारा / भोवणारा.
2. समारंभप्रिय

76. - काव्ळेचो डोळो
= कावळ्याचा डोळा (गोरेपण जसलेला)
- संदर्भः खूब पातळ दूध, ताक इत्यादि बद्दल
सांगताना म्हणायची म्हणी

77. - काव्ळे पडस्से पडवेचं
= कावळ्या सारखे तुटून पडणे

78. - काव्ळो ऐरो गाळ्त्से
= कावळा ओरडणे
- (पाहोणे यायची सूचना देणारा आवाज)

79. - काशांठि आय्लेंचावारि खब्र्यो
= काशी करुन आल्या नंतर मारलेल्या गप्पं
-बरच वेळ गप्पा मारणे, साधना नसता मोठेपण बोलणें

80. - ಕಾಹೆಲ್ಯಾಚೊ ಲುಹಿಂಡೊ
= ಕಾವಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸವರಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನ
-1. ಪ್ರತಿಫಲ, ಗೌರವ ಇಲ್ಲದೆ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ
2. ಶೋಷಿಸಲ್ಪಡುವ

81. - ಕುರ್ಕಿಲಾಂತು ಪಾಣಿ ಭರವೆಚ
= ತರಗೆಲೆ ತುಂಬಿಸುವ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಸುವುದು
- 1. ವ್ಯರ್ಥ ಯತ್ನ 2. ಮೂರ್ಖತನದ ಕೆಲಸ ಕುರ್ಕಿಲ್ (ತುಳು)

82. - ಕೆತ್ತಿ ಅಧ್ರ್ಯವೆಚ್ಚ? (ಅಧ್ರ್ಯ-ತುಳು)
= ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬುಟ್ಟಿ
= ಎಷ್ಟು ಒಗೆಯುವುದು (ತಿಕ್ಕುವುದು) ?
- ಎಷ್ಟು ಆಕ್ಷೇಪ, ಅರೆತ ? (ಇನ್ನು ಸಾಕು)

83. -ಕೆತ್ತಿ ಕೊಚ್ಚವೆಚಂ ?
= ಎಷ್ಟು ಕೊಚ್ಚುವುದು ?
- ಎಷ್ಟು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ?

84. - ಕೆತ್ತಿ ಪಾಜ್ಜವ್ವೆಚಂ?
=ಎಷ್ಟು ಮಸೆಯುವುದು?
-1. ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆ ಎಷ್ಟು ಹೇಳುವುದು? 2. ಎಷ್ಟು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು?

85. - ಕೆಲ್ಲೆಲಂ ಕರ್ಮ ಭೊಗ್ಗವಂ
= ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು.

86. -ಕೆಲ್ಲೆಲಂಽಚಿ ಕಾಮು, ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೋಚಿ ನ್ಯಾಯಿ
= ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲಾ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ, ಆಡಿದುದೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯ
- ಅಧಿಕಾರ, ವರ್ಚಸ್ಸಿನಿಂದ ಅನರ್ಹನು ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುವಿಕೆ

87. - ಕೆಲ್ಲೆಲಿಚಿ ಪೂರ್ವದಿಶಾ
= ಮಾಡಿದ್ದೆ ಪೂರ್ವದೆಸೆ

80. -काहेल्याचो लुहिंडो

= तव्याला तेल लावण्या साठी वापरायची वस्तु / सारखा

1. प्रतिफल, गौरव नसतां वापरला जाणे

2. शोषित होणे

81. - कुर्किलांतु पाणिं भरवेचं

= टोपल्यात पाणी भरणे

- व्यर्थ काम करणे, निरर्थक काम

82. - केत्ति अर्दवेचं ?

= किती आर्जव करणे?

(आक्षेप आति झाला आतां पुरे)

83. - केत्ति कोञ्चवेचं ?

= किती चोचवणे?

- निरर्थक बडबड

84. -केत्ति पाज्ञव्वेचं ?

- किती पाजणें ?

- म्हणलेलेच कितीदा म्हणायचं ?

85. - केल्लेलं कर्म भोग्गवं

= केलेले कर्म भोगावें

86. - केल्लेलचि काम म्हळलेलचि न्यायि

= केलेले सगळे महत्कार्य, बोलेले सगळे न्याय

- अधिकार, वर्चस्याने अनर्ह महत्व मिळविणे

87. -केल्लेलिचि पूर्वदिशा

= करील ती पूर्वदिशा

- एकादा मनुष्य काहीं म्हणेल, ते लोकानी कबूल करणें

88. - ಕೆಲ್ಲೆಲೊ ಖಾತ್ಸೆ
= ಮಾಡಿದವನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.

89. - ಕೆಲ್ಲೊತೆ ಮಹಾರುದ್ರು, ನಾಹಿತೆ ಎಕ್ಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಲಾಯಿ ಜೇವಣ ನಾಹಿಂ
= ಮಾಡಿದರೆ ಮಹಾರುದ್ರ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಊಟವಿಲ್ಲ.
- ಒಂದೋ ಮಹಾ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ (ಸ್ವಭಾವ ವಿಮರ್ಶೆ)

90. - ಕೇರಾ ಸಾರ್ಖಿಂ ಪಳಾವ್ವೆಚಂ
= ಕಸದಂತೆ ಕಾಣು

91. - ಕೊಣ್ತೆ ತೊಂಡಾಂತು ವಿಚಾರವೆಚಂ?
= ಯಾವ ಮುಖದೊಂದಿಗೆ ಕೇಳುವುದು?
- ಮುಖ ಇಲ್ಲದ, ಧೈರ್ಯ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿ

92. - ಕೊನ್ನಾ ಪಡವೆಚಂ
= ಮೂಲೆಗೆ ಬೀಳು
- ಮೂಲೆ ಪಾಲಾಗು / ಮೂಲೆ ಗುಂಪಾಗು

93. - ಕೊಪ್ಪರಾಂರಿ ನಮಸ್ಕಾರು
= ಮೊಣಕೈಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ
- ನಮೋ ನಮಃ. ಸಹವಾಸ ಬೇಡ

94. - ಕೊಪ್ಪರಾಲಾ ಮಧು ಲಾವ್ವೆಚೊ
= ಮೊಣಕೈಗೆ ಜೇನು ಹಚ್ಚುವುದು
- 1. ಆಸೆ ತೋರಿಸುವುದು
2. ಆಗದ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು.

88. -केल्लेलो खात्से
=केलेला खातो

89. -केल्लोते महारुद्रु, नाहिते एक्का ब्राहमणालायि जेवण नहीं
= केला तर महारुद्र, नाहीतर एका ब्राहमणाला पण जेवण नाहीं
- (स्वभाव विमर्शा)

90. - केरा सार्ख पळाव्वेचं
= केरा सारखें बघायचें

91. - कोण्ते तोंडांतु विचारवेचं?
= कोणत्या तोंडाने विचारायचे?
- तोंड नाहीं, धैर्य नाहीं

92. - कोन्ना पडवेचं
= कोना पडायचें
1. अलक्षित, अप्रधान होणे 2.अनारोग्याने कोना पडायचे

93. - कोप्परांठि नमस्कारु
= कोंपरापासून नमस्कार करणें
- संबंध न यावा अशी इच्छा करणें

94. - कोप्पराला मऽधु लाव्वेचो
=कोंपराला मध लावणें
- 1. आस दाखवायची
2. न होणारे कामा बद्दल आशा उत्पन्न करायची

95. - ಕೋಂಬು ವಾಡ್ಡಸ್ಸೊ ವಾಢ್ಪೊತ್ತೆ/ ವಾಢ್ಪಿತ್ತೆ
= ಕಳಲೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ. / ಬೆಳೆದಿದ್ದಾಳೆ
- 1. ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಪೂರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ./ಳೆ
2. ಬಲು ಬೇಗ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ / ಳೆ

96. - ಕೌಡ್ಯಾ ಇತ್ಲಯಿ ಮಿಳೆನಾಯಿ
= ಕವಡೆಯಷ್ಟೂ ಸಿಗಲಾರದು

97. - ಖರ್ಜೂಲಾ ಖಾಜ್ಜ ಕೊಲ್ಲೆಂತಿ ಲಾಗ್ಗಶ್ಶಿ
= ಕಜ್ಜಿಗೆ ಪಚ್ಚರೆ ಗಿಡ ತಾಗಿದಂತೆ
1. ಕಷ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟ ಬರುವುದು
2. ಸಮ ಸ್ವಭಾವಿಗಳ ಮಿಲನ

98. - ಖಾಡ್ಡಾಲಾ ವಿಸ್ಸೋವು ಲಾಗ್ಲೊತsರೀ ಕಳೆನಾಯಿಂ
= ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ತಾಗಿದರೂ ತಿಳಿಯದು
-1. ತಲ್ಲೀನತೆ 2. ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆ 3. ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ

99. - ಖಾಡ್ಡಿಂ ತsಳೀ
= ಗಡ್ಡದಿಂದ ಕೆರೆ ಅಗೆಯುವುದು
1. ಸೊಮಾರಿಯ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳು
2. ಆಗದ ಹೋಗದ ಯೋಜನೆಗಳು

100. - ಖಾಂಡಿಸ್ಸಂ ಬೊಲ್ಲವೆಚಂ
= ತುಂಡರಿಸಿದಂತೆ ಮಾತಾಡುವುದು
- 1. ನಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ
2. ಮುಂದೆ ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡುವುದು.

101. - ಖಾಂಡಿತಾಂ ಅಧಿಕ ಠೇವ್ನಿ ಖಾಂಡವಂ
= ತುಂಡರಿಸುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಇಟ್ಟು ತುಂಡರಿಸಬೇಕು.
1. ದೂರದರ್ಶಿತ್ವದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.
2. ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

95. -कोंबु बाड्डस्सो वाढ्ळोत्से / वाढ्ळित्से
वेतवाचा कोंब प्रमाणे वाढ़णे (वेळवाचा कोंब (= आंकुरि) झपाट्याने वाढ़ते

96. - कौड्या इत्लंयि मिळेनायिं
= कवडी इतके ही मिळणार नाही

97. खर्जूला खाज्जुकोल्होति लाग्गश्शि
= खरजे वर खाजखुजली लागणे
1. कष्टा वर कष्ट येणे
2. सम स्वभावींचें मिलन

98. -खाड्डाला विस्तोवु लाग्लोतरी कळेनायिं
= दाढीला विस्तव लागलातरी कळणार नाहीं
1. तल्लीनता, एकाग्रता 2. बेजवाबदारी

99. -खाड्डिं तऽळीं
= दाढ़ी ने तळे खोदणे
1. आळशी माणासाच्या बदल
2. होणार जाणार नसलेल्या योजना

100. - खांडिस्सं बोल्लेवेचं
=कापल्या सारखे बोलणे
1. नाजूक नसलेलें बोलणें
2. पुढ़े बोलण्यास अवकाश न देता विषय संपवणे

101. - खांडिता अधिक ठेव्नि खांडवं
= कापतांना थोंडे अधिक ठेऊन कापावें
- दूरदर्शिपणाने वागावें

102. - ಖಾಂಡ್ಫೆಲೆ ಆಂಗುಠೆ ವಽರಿ ಮುತ್ತಿನಾಯಿಸ್ಸಲ್ಲೊ
= ಕಡಿದ ಹೆಬ್ಬೆರಳ ಮೇಲೆ ಮೂತ್ರ ಹೊಯ್ಯದವ
- ಖರ್ಚಿಲ್ಲದ / ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡದವ

103. - ಖಾಂಧು ದೇವೆಚೊ
= ಭುಜ ಕೊಡುವುದು, ಹೆಗಲು ಕೊಡುವುದು
- ಸಹಾಯ ಮಾಡು, ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗು

104. - ಖಾದ್ಲೆಲಂ ಡೋಳೇಂತು ಯೇವೆಚಂ
= ತಿಂದದ್ದು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬರುವುದು.
- 1. ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಉಡಾಫೆ / ಕೃತಘ್ನತೆ
2. ಪಡೆದ ಸೌಕರ್ಯ, ಪ್ರಯೋಜನದಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ಬರುವುದು.

105. - ಖಾಪ್ಪರ್ ಫುಟ್ಟತ್ಸೆ
- ತಲೆ ಓಡು ಒಡೆಯುತ್ತಿದೆ.
1. ಮಾತು, ವರ್ತನೆಗಳಿಂದ ತಲೆಸಿಡಿತ ಬಂದಂತಾಗು
2. ಬಿಸಿಲಿನ ಝಳಕ್ಕೆ ತಲೆ ಒಡೆತ ಬರುವುದು.

106. -ಖಾಲ್ತಂ ಠೆಯ್ಲಂತೆ ಮುಂಗ್ಯೊ ನೆಂತೀರ, ವರ್ತಂ ಠೇಯ್ಲಂತೆ ಕಾವ್ಳ್ಯೊನೇರ
= ಕೆಳಗಿಟ್ಟರೆ ಇರುವೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದೀತು, ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟರೆ ಕಾಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದೀತು
- (... ಎಂಬಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ, ಜಾಗ್ರತೆಗಳಿಂದ ಸಾಕುವಿಕೆ - ವಿಶೇಷತಃ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆಯ ಕುರಿತು)

107. -ಖಾವ್ನಿ ಮಾತ್ತವಂ ವಿನಾಹಾ ಟಾಕ್ಕುನಿ ಮಾತ್ತವೆ ನಽಜೆ
= ತಿಂದು ಸೊಕ್ಕ ಬೇಕೇ ವಿನಹ ಬಿಸಾಡಿ ಸೊಕ್ಕಬಾರದು
- ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಆದರೆ ಹಾಳು ಮಾಡಬಾರದು.

102 - खांड्ळेले आंगुठेवऽरि मुत्तिनायिस्सल्लो
= कापल्या आंगठयावर न मूतणारा
- खर्च नसलेला / श्रम नसलेला उपकार पण न करणारा

103. - खांधु देवेचो
= खांदा देणे
- सहाय करणे, प्रवृत्त होणें

104. - खाध्लेलं डोळेंतु येवेचं
= खल्लेंलें डोळ्यातं येणे
-1. उपकारा प्रति कृतध्नता
2. मिळालेल्या सौकर्यानें अहंकार येणे

105. - खाप्पर फुट्टत्से
= खापर फुटत आहे
1. बोलणे, वर्तन ऐकून / बघून डोके दुखणें
2. अति गर्मीने डोके फुटल्या सारखें वाटणें

106. - खाल्तं ठेय्लंते मुंग्यो नेंतीर, वर्त ठेय्लंते काव्ळो नैर
= खाली ठेवलेतर मुंग्या नेतात, वर ठेवलेतर कावळे नेतात
- (अशा प्रेमाने पालन करणें विशेषतः मुलांच्या पोषण बद्दल)

107. - खान्नि मात्तवं विनाहा टाक्कुनि मात्तवे नऽजे
= खावून मातावे, टाकून माजूं नये
- भरपूर खा, पण टाकून वाईट करू नको

108. - ಖೂಳ ಪಾಂಗುರವೆಚಂ

= ಹುಚ್ಚು ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವುದು.

- ಅನಗತ್ಯ ವ್ಯವಹಾರ, ಮರುಳಾಟ

109. - ಖೊಬ್ಬುನಿ ಫುಸ್ಕಿ ಲಿಕ್ಕೈಲಿನ

= ಕೆಮ್ಮಿ, ವಾಯುವಿಸರ್ಜನೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮರೆಸಿದ

- 1. ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ

2. ತಪ್ಪನ್ನು ಅಡಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ

110. - ಖೊಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಳ್ಳಿ

= ನಗ್ಗಿದ, ಜಜ್ಜಿಹೋದ ಕೊಡ

- 1. ವಿಕಾರಗೊಂಡ, ಸರಿಮಾಡಿದರೂ ಮೊದಲಿನಂತಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ/ ವ್ಯಕ್ತಿ / ಸಂಬಂಧ

2. ಘನತೆ ಕಳಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

111. - ಗಗೋನು / ಗಗನ ಕೊಸ್ಸಳವೆಚಂ

= ಆಕಾಶ ಕುಸಿಯುವುದು

- ಘೋರ ವಿಪತ್ತು, ದುರ್ವಾರ್ತೆ - ಬಂದೆರಗುವುದು

112. - ಗಂಜಾಲಾ ಗsತಿ ನತ್ಲೆಲೊ / ಲಿ

= ಗಂಜಿಗೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲದವ

- ಕಡು ಬಡವ

113. - ಗರ್ಭ ಗಳ್ಳೆ

= ಗರ್ಭ ಸೋರಿದವು.

- ಅತ್ಯಂತ ಭೀತಿ ಆಯಿತು

114. -ಗವತಾಂತು ಪಣೋಸು ಖಾಂಡಿಸ್ಸೊ

= ಬೈಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹಲಸು ಕೊಯ್ದಂತೆ

- 1. ಮಾತು, ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲ

2. ಬೇಕೆಂದೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಗೊಂದಲ, ಅದಕ್ಷತೆ

108. - खूळ पांगुरवेचं
= वेड पांगुरवायचे
-1. नाद, आसक्ति लाऊन घ्यायची 2. अनावश्यक अति आसक्ति

109. - खोख्बुनि फुस्कि लिक्कैलिन
= खोखून फुस्कि लपविली
- 1. समयप्रज्ञा
- 2. चूक लपवण्याचा प्रयत्न

110. - खोम्मल्लि केळ्ळि
= खोमणी पडलेली कळशी
- 1. विकृत झालेल्यां,
- 2. गौरव गमावलेलें व्याक्तित्व

111. - गगोनु /गगन कोस्सळवेचो
= आभाळ कोसळणे
- खूप मोठं संकट येणे

112. - गंजाला गऽति नत्लेलो /लि
= पेजेला पण गती नसलेला
- गरीब

113. - गर्भ गळ्ळे
= गर्भ गळीत आले
- अत्यंत भीती वाटली

114. - गवतांत पणोसु खांडिस्सो
= गवतांते पणस कापल्या सारखा
- 1. गोंधळबाजी 2. करुन घेतलेली अव्यवस्था

115. -ಗಡಳೇಚಂ ಪಾಣಿ ಆಟ್ಟವೇಚಂ
= ಗಂಟಲಿನ ನೀರು ಇಂಗುವುದು
- ಮಾತಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ ಗಂಟಲೊಣಗಿತು

116. - ಗಾಂಠಿಲಾ ಗಾಂಠಿ ಘಾಲ್ತೆಲೊ
= ಗಂಟಿಗೆ ಗಂಟು ಹಾಕುವವ
- 1. ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೂಡಿಸುವವ
2. ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಜೋಪಾನ ಮಾಡುವವ 3. ಲೋಭಿ

117. - ಗಾಡ್ಡ್ವಾಂಚೊ ಗೊಂಧೋಳು
= ಕತ್ತೆಗಳ ಗೊಂಧೋಳು ಪೂಜೆ
- 1. ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದ ವ್ಯವಹಾರ 2. ಹೆಡ್ಡರ ಕೂಟ

118. -ಗಾಂಡಿ ಕಾಂಡುವ್ಕೆ ಫುರ್ಸತಿ ನಾಹೀಂ
= ಕುಂಡೆ ತುರಿಸಲು ಪುರುಸೊತ್ತು ಇಲ್ಲ.
- ಅತಿಯಾದ ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡ, ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿರುವಿಕೆ, ವ್ಯಸ್ತವಾಗಿರುವಿಕೆ.

119. - ಗಾಂಡೀ ಗುಂಡೊ, ನಾಂಕಾ ದೋರಿ
= ಕುಂಡೆಗೆ ಕಲ್ಲು, ಮೂಗಿಗೆ ದಾರ
- ಉಸಿರು ತೆಗೆಯಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ, ನಿರ್ಬಂಧ, ಹೇರಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ

120. - ಗಾಂಡೀ ತೊಂಡ್ಯಾಂ ಬೊಲ್ಲವೇಚಂ
= ಕುಂಡೆಯಿಂದ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡುವುದು
- 1. ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ತಲೆಹರಟೆ, ಬಾಯಿ ತುಂಬಾ ಮಾತಾಡುವುದು
2. ತೀವ್ರವಾದ ದೂರುವಿಕೆ.

121. - ಗಾಂಡೀ ತೊಂಡಿಚೆಣ್ಯಾಂ ಖ್ಯಾವೇಚ
= ಕುಂಡೆ ಬಾಯಿಯಿಂದ ತಿನ್ನುವುದು
-1. ಮಿತಿ ಮೀರಿದ ತಿನ್ನುವಿಕೆ
2. ಲಂಚ ಕೋರತನ

115. - गळेचं पाणी अट्टवेचं
= घसा कोरडा पडणे
- बोल्न बोल्न घसा सुखणें

116. - गांठिला गांठि घाल्तेलो
= गांठला गांठ घालणारा
- 1. संपत्ति जोडणारा
- 2. लोभी

117. - गाड्ढवांचों गोंधोळु
= गाढ़वांचा गोंधळ
- क्रम नसलेला व्यवहार

118. - गांडि कांडुव्वे फुर्सति नाहीं
= गांड खाजवायला फुर्सत नाही
- अतिशय कामा मधे फुर्सत न मिळणे

119. - गांडी गुंडो नांका दोरि
= गांडीला दगड नांकाला दोरी
- दम धुसमच्ण्लया सारखी स्थिति

120. - गांडी तोंड्यां बोल्लवेचं
= गांडीने व तोंडाने बोलणे
-1. निरर्थक बडबड, अतिशाय बोलणें
2. चहाड्या करणे

121. - गांडी तोंडिचेण्यं खायवेचं
= गांडीने व तोंडाने खाणे
- 1. खादाडपणा करणे
- 2. लांच घेणे

122. - ಗಾಂಡೀಂರಿ ಫಾಟ್ಟವೆಚಂ
= ಕುಂಡೆಯಿಂದ ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆಯುವುದು
- ಏರುಸ್ವರದಲ್ಲಿ, ಭಾವಾವಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡುವುದು

123. - ಗಾಂಡೀಂತು ಕಾಶ್ಯೊ ಫಾಲ್ಲವೆಚೋ
= ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕುಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ತೂರುವುದು
- 1. ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು
2. ಕುಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದು

124. - ಗಾಂಡೀಂತು ಕೀಡಿ ಭುಳ್‌ಭುಳಿತ್ಸತ್ಕಾ?
=ಕುಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಹುಳ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆಯೆ?

125. - ಗಾಂಡೀಲಾ ಫಾಲ್ಲವೆಚಂ / ಲಾವ್ಪೆಚಂ
= ಕುಂಡೆಗೆ ಹಾಕುವುದು / ಹಚ್ಚುವುದು
- ತನಗೆ ಬೇಡವಾದುದನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವುದು.

126. - ಗಾದ್ದೆಚೆ ಕಡೀವಾಲಾ ಸಾಂಕೊವು ಹವೊಲಾಗ್ಗತ್ಸೇ
= ಗದ್ದೆಯ ನೀರ ಹರಿವಿಗೆ (ದಾಟಲು) ಸಂಕ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ
- ಅಂಜುಬುರುಕ, ಧೈರ್ಯ ಇಲ್ಲದವನು
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದವನು.

127. - ಗಾಬ್ಬೀಣೆ ವಾರೆ
= ಗಬ್ಬದ ಗಾಳಿ
- ಪರಾಗಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಗಾಳಿ

128. - ಗಾಯಿಚೆ ಚಾಲ್ಲಾಂತುಯೀ ತ್ಸೇ, ಪಾಡ್ಸು ಕಾಚೆ ತೊಂಡಾಂತುಯಿತ್ಸೇ
= ದನದ ಕೆಚ್ಚಲಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಕರುವಿನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲೂ ಇದೆ.
- ಇಬ್ಬರು ಅಪರಾಧಿಗಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಲಾಭಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ
- ಯಾರಿಗೂ ಗುಟ್ಟು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಇದೆ.

122. - गांडींठि फाट्टवेचं
= गांडीतून बोंबा मारणे
- उच्च स्वराने, भावावेशाने बोलणे

123: -गांडींतु काठ्यो घाल्लवेचो
= गांडींत काठी घालणे
- 1. अनवश्यक दखल देणें
- 2. कुकृत्याना प्रचोदन देणें

124. - गांडींतु कीडि भुळभुळीत्सत्का ?
= गांडीत किडे बुळबुळतात का ?

125. - गांडीला घाल्लवेचं / लाव्वेचं
=गांडीत घालणे / लावणे
-नको असलेला पदार्थ उपायाने दुसर्यांना लावणे

126. - गाद्दंचे कडीवाला सांकोवु हवोलाग्गत्से
= शेताचा पाट ओलांटण्या साठी फळी पाहिजे
-1. धैर्य नाहीं
2. सामान्य कार्यक्षमता सुध्दा नाही

127. - गाभ्भीणे वारे
= गर्भाचे वारे
- परागयुक्त वारे, फळ, फळजूतीन पोषक असे वारे

128. - गायिचे चाल्लांतुयी त्से, पाडुकाचे तोंडांतुयी त्से
= गायीचा आचळयात आहे, वासराच्या तोंडातही आहे
- दोघा अपराध्यानी ही लाभ घेतला आहे पण अजून कोणालाच ठाऊक नाहीं

129. - ಗಾವೇ ಗಾವೇ ನಪಾವೆ
= ಊರೂರ (ಮಾತು) ಎಲ್ಲಿಗೂ ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ
- ತುಂಬ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾವುದೂ ಆಗುವಂತಹದಲ್ಲ

130. -ಗುಂಡೇ ವಽರಿ ಪಾಣಿ ಒತ್ತವೆಚಂ
= ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ನೀರು ಸುರಿಯುವುದು.
- ಗೋರ್ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ನೀರು ಸುರಿಯುವುದು.

131. -ಗುಂಡೊ ಟಾಕ್ಕುನಿ ಠೆವ್ವೆಚೊ
= ಕಲ್ಲನ್ನು ಎಸೆದು ಇಡುವುದು
- 1. ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡು
2. ಭವಿಷ್ಯದ ಸಂಭವನೀಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತು ಎಸೆದಿಡುವುದು.

132. -ಗೆಲ್ಲೆಲೊ ಜೀವು ಆಯ್ಲೊ
= ಹೋದ ಜೀವ ಬಂತು
- ಆಪತ್ತು ತೊಲಗಿತು.

133. - ಗೆಲ್ಲೆಲೊ ದ್ಯೋಸು ಗೆಲ್ಲೊ
= ಹೋದ ದಿನ ಹೋಯಿತು
- 1. ಆದಷ್ಟು ಆಗಲಿ
2. ನಿಧಾನವೇ ಪ್ರಧಾನ

134. -ಗೆಲ್ಲೊ ದ್ಯೋಸು ಆಪ್ಲೊ
= ಹೋದ ದಿನ ತನ್ನದು
- ಕಳೆದ ದಿನ ನಮ್ಮದು, ಮುಂದೇನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

135. - ಘರಾಂತು ಉಡು ರೀಗಸ್ಲೊ
= ಮನೆಗೆ ಉಡು ಹೊಕ್ಕಂತೆ
- (ಉಡು ಹೊಕ್ಕ ಮನೆ ಏಳಿಗೆ ಆಗದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ)

129. - गावे गावे न पावे
= गावे गावे न पावे
- बढ़ाया मारणे

130. - गुंडे वऽरी पाणिं ओत्तवेचं
= दगडावर पाणी ओत़णे
- निष्प्रयोजक

131. - गुंडो टाकुनि ठेव्वेचो
= दगड टाकून ठेवणे
- 1. पूर्व सिद्धता करुन ठेवणें
- 2. संभवनीय प्रायोजना साठी बोलणे, उपाय करून ठेवणें

132. - गेल्लेलो जीवु आय्लो
= गेलेला जीव आला
- संकट टळलें

133. - गेल्लेलो द्योसु गेल्लो
= गेलेला दिवस गेला
- 1. झालें इतके होवो तोच लाभ
- 2. निधानपणात लाभ असतो

134. - गेल्लो द्योसु आप्लो
= गेलेला दिवस आपला
- (पुढ़े काय कोणास ठाऊक ?)

135. - घरांतु उड्डु रीगस्सो
= घरात खोरपड शिरणे
- अपशकुन

136. - ಘುಸ್ಮಾ ಗೊಂಧೋಳು

= ಮಹಾ ಗೊಂದಲ

137. - ಘಾಲ್ನಿ ದಿಧ್ಲೆಲೊ ಸಾಂಕೋವು

= ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟ ಸೇತುವೆ

- ಪರಂಪರೆ, ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಕ್ರಮ. ಸ್ವಂತದ್ದಲ್ಲದ್ದು, ನಡೆದುಬಂದ ಕ್ರಮ

138. - ಘಾಲ್ಲೆಲೊ ಕಣೊ ಕಾಢ್ತೆಲೊನಾಹಿಂ, ಠೇಯ್ಲ ಪಾಣಿ ಉಡ್ವೈತೆಲನಾಹಿಂ

= ಹಾಕಿದ ರಂಗೋಲೆ ತೆಗೆಯುವವರಿಲ್ಲ, ಇಟ್ಟ ನೀರು ಚೆಲ್ಲುವವರಿಲ್ಲ.

- (ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು)

139. - ಚಕ್‌ಮಕೀನ ವಿಸ್ತೋವು ಲಾವಿಸ್ತೊ

= ಚಕಮಕಿ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದಂತೆ

- ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ವ್ಯವಹಾರ, ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಲುಪ್ತ ಕ್ರಿಯೆ

140. - ಚಾಲ್ಲತಾಂ ಮುಂಗಿ ಮರೆನಾಯಿ

= ನಡೆಯುವಾಗ ಇರುವೆ ಸಾಯದು

- 1. ನಿಧಾನ ನಡಿಗೆಯ

2. ಅತ್ಯಂತ ನಿರುಪದ್ರವಿ

141. - ಚಿಕ್ಕಲಾಂತು ಗುಂಡೊ ಟಾಕ್ಕವೆಚೊ

= ಕೆಸರಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಎಸೆಯುವುದು

- 1. ಅನವಶ್ಯಕ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ 2. ರಾಡಿಗೆ ಕಲ್ಲೆಸೆಯುವುದು. ಕೊಳಕು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸ ಹೊರಡುವುದು.

142. - ಚಿಕ್ಕಲಾಂತ್ಲೊ ಖುಂಟು

= ಕೆಸರಿನ ಗೂಟ

- ನಿಲುಮೆ ಇಲ್ಲದ, ಆಗಾಗ ಬದಲಾಗುವ, ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅನರ್ಹ

136. - घस्मा गोंधोळु
= अतिशय गोंधळ

137. - घाल्नि दिध्लेलो सांकोवु
= घालून दिलेला पाट
- परंपरा, चालून आलेला क्रम

138. - घाल्लेलो कऽणो काढ्तेलो नाहीं, ठेय्ललेलं पाणि उड्डुतेलं नाहिं
= घांत्लेल्या रंगोळी मोडनारा नाहीं, ठेवलेलें पाणी उडवणारा नाहीं
- मुलं नसलेल्या घरा बद्दलची कल्पना

139. - चकमकीन विस्तोवु लाविस्सो
= चकमकिने आग लावलय्य प्रमाणें
- सकालिक, झटकन केलेलें काम

140. - चाल्लतां मुंगि मऽरेनायि
= चालता मुंगी मरणार नाहीं
- 1. फार हळू चालणारा
2. अत्यंत निरुपद्रवि

141. - चिक्खलांतु, गुंडो टाक्कवेचो
= चिखलांत दगड टाकणे
- अनावश्यक हस्तक्षेप

142. - चिक्खलांत्लो खूंटु
= चिखलांतला खुंट
दृढ़ अभिप्राय नसणारा, बदलणारा

143. - ಚೆಂಡೇವaರಿ ಕಾಠಿ ಪಡ್ಯಾವ್ಹಾಣಿ ಜಾಂತೆಲೊ
= ಚೆಂಡೇಯ ಮೇಲೆ ಕೋಲು ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವನು
- ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು, ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವವನು, ತಿರುಗೂಳಿ, ಉತ್ಸವ ವ್ಯಸನಿ

144. - ಚೋರ್ನಿ ಖಾಸ್ಸಂ
= ಕದ್ದು ತಿಂದಂತೆ
- ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧವಲ್ಲದ, ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ, ಅರ್ಧಂಬರ್ಧ ಊಟ/ ಕೆಲಸ/ ಅನುಭವ

145. - ಛಿವ್ವೆ ಕಳತ್ ನತ್ಲೆಲೊ
= ಕುಂಡೆ ತೊಳೆಯಲು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನು
- ಶತಹೆಡ್ಡ, ಬುದ್ಧಿಶೂನ್ಯ, ಅಪ್ರಬುದ್ಧ

146. - ಜಾರು ಚೊ ಬೊಜ್ಜೊ ಖ್ಯಾವೆಲಾ ಹ್ಯೆರ
= ಜಾರುವಿನ ಬೊಜ್ಜದೂಟ ಮಾಡಲು ಆದಾನು / ಳು
- ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಗದ, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ

147. -ಜಿಬ್ಬಾಲಾ ಪಾತ್ಯವೆಚಂ
= ನಾಲಗೆಯನ್ನು ನಂಬುವುದು.
-1. ಮಾತು ಮುಖ್ಯ 2. ನಾಲಗೆಯನ್ನಲ್ಲವೆ ನಂಬುವುದು?

148. - ಜಿಬ್ಬಾಲಾ ಹಾಡ್ ನಾಹೀಂ
= ನಾಲಗೆಗೆ ಎಲುಬಿಲ್ಲ
- ಕಡಿವಾಣವಿಲ್ಲದ ಮಾತು

149. - ಜೀವಾಲಾ ಜೀವು ದೆಂತೆಲೊ
= ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವ ಕೊಡುವವನು
- ನಿಷ್ಠಾವಂತ, ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ

143. - चेंडेवऽरि काठ्ठि पड्ळ्या व्हाणि जांतेलो
= ताशा वरचा काठीचा आवाज आय्कून, त्या ठिकाणी जणारा
-1. कलाव्यसनी 2. उत्सव व्यसनी

144. चोर्नि खास्सं
= चोरून खाल्लया सारखें
- शिस्त नसलेलें काम, अव्यतस्थित काम जेवण अनुभवा बद्दल

145. - छिव्वे कळत् नत्लेलो
= ढुंगण (गांड) धुवायची अक्कल नसलेला
- शतमूर्ख, बुद्धिशून्य, अप्रबुद्ध

146. जारू चो बोज्ञो खाय्वेला हैर
= जारूचे बोज्ञे (तेरवीचे जेवण) जेवायला होईल
- निरुपयोगी, आळशी

147. जिभ्भाला पात्यवेचं
= जिभ्भेवर विश्वास ठेवणे (ना ?)

148. - ज़िभ्भाला हाड नाहीं
= जिभेस हाड नाहीं
वाटेल तसें अमर्याद बोलणें

149. - जीवाला जीवु देंतेलो
= जीवाला जीव देणारा
- निष्ठावंत, विश्वासार्ह

150. - ಜೀಭ ಪಾಗ್ಗಳಾವ್ವೆಚಿ

= ನಾಲಗೆ ಸುರಿಸುವುದು

- ಮಾತಾಡುವುದು, ಉತ್ತರಿಸುವುದು (ಗದರಿಸಿ, ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಹೇಳುವಾಗ - ಉದಾ : ಒಮ್ಮೆ ನಾಲಗೆ ಸುರಿಸು ಮಹಾರಾಯ !)

151. - ಜೀವು ಉಡ್ಡವೆಚೊ

= ಜೀವ ಹಾರುವುದು

- ಹೆದರಿಕೆ, ದುರ್ವಾರ್ತೆಯಿಂದಾದ ಗಾಬರಿ

152. - ಜೀವು ಗಳೇಂತು ಯೇವೆಚೊ

= ಜೀವ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬರುವುದು

- ಆಯಾಸ (ಆಪತ್ತು) ದುರ್ವಾರ್ತೆಗಳಿಂದ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳು

153. - ಜೀವು ತುಟ್ಟವೆಚೊ

= ಜೀವ ಎಳೆಯುವುದು

- ಗಾಬರಿಪಡು, ತೀವ್ರ ಗಡಿಬಿಡಿಪಡು

154. - ಜೀವು ಭರವೆಚೊ

= ಜೀವ ತುಂಬುವುದು

- 1. ಧೈರ್ಯ ಬರುವುದು

2. ಜೀವ ಕಳೆ ಬರುವುದು

155. - ಜೀವು ಮುಠ್ಠೀಂತು ಧರವೆಚೊ

= ಜೀವವನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವುದು

156. - ಜೀವು ವಠರಿಯೆವೆಚೊ

= ಜೀವ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುವುದು

- ಹೆದರಿ ಹೋಗುವುದು, ಗಾಬರಿ ಆಗುವುದು

150. - जीभ पाग्गळाव्वेचि
= जीभ पाघळणें
-बोलणें, प्रत्युत्तर देणे

151. - जीवु उड्डवेचो
= जीव उडणे
- भकून / दुर्वार्तेने धाबरून जाणें

152. - जीवु गळेंतु येवेचो
= जीव गळयांत येणे
- घाबरून जाणें, घाईत पडणें

153. - जीवु तुट्टवेचो
= जीव तुटणे
- घाबरून जाणें

154. - जीवु भरवेचो
- जीवात जीव येणे
-1. धैर्य येणे
2. जीवकळा येणे

155. -जीवु मुट्ठींतु धरवेचो
= जीव मुठ्ठींत धरणे

156. -जीवु वऽरि येवेचो
= जीव वर येणे
- घाबरून जाणें, भीती होणे

157. - ಝುಗ್ರೆಚೊ ಪಾವೋಸು
= ಕೆಂಡದ ಮಳೆ
- ಕಡು ಕಷ್ಟ, ಆಪತ್ತಿನ ವೇಳೆ

158. - ಟಿಂಭೆಚೊ ಕುಂಭು
= ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ಗಡಿಗೆಯಷ್ಟು ಮಾಡು
- ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡುವುದು (ವಿಶೇಷತಃ ವಿವಾದ)

159. - ಟಾಳೆಚಂ ಪಾಣಿ ಆಟ್ಟವೆಚಂ
= ಗಂಟಲ ನೀರು ಆರುವುದು
- ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಸುಸ್ತಾಗುವುದು

160. -ಡಾವ್ಯಾ ಹಾತ್ಥಿ ಕಾವ್ಯೆಸೂಯಿ ಶೇವಿನಾಯಿ
= ಎಡ ಕೈಯಿಂದ ಕಾಕ ಬಲಿಯನ್ನೂ ಇಡಲಾರ
-1. ಮಹಾ ಆಲಸಿ 2. ಸಹಕರಿಸದ

161. - ಡಾವೆ ಹಾತ್ಥಾಲಾ ಗಾಂಡಿ ಲಾಗ್ಗಿ
= ಎಡ ಕೈಗೆ ಕುಂಡೆ ಹತ್ತಿರ
- ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯ ವರ್ಣನೆ (ಹೀನಾರ್ಥಕ)

162. -ಡಿಕ್ಕಾಲಾ ತೇಲ ಲಾವಿಸ್ಸಂ
= ಮೇಣಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿದಂತೆ
- ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತ್ಯುಪಾಯ

163. -ಡೊಗ್ಗರಾವsರಿ ಡೊಗ್ಗೊರು
= ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಗುಡ್ಡ
- ಮಾಡಿದಷ್ಟೂ ಮುಗಿಯದ ಕೆಲಸ, ನಡೆದಷ್ಟೂ ತೀರದ ದಾರಿ

157. - झग्रेचो पावोसु
= झग्रेचा पावूस (विस्तवाचा पावूस)
- अति कष्ट, आपत्ती येणे

158. - टिंभेचो कुंभु
= टिंबाचा कुंभ करणे (राईचा पर्वत करणे)

159. - टाळेचं पाणिं आट्टवेचं
= टाळ्याचं पाणी आटणे
-सांगून सांगून पुरे होणें

160. - डाव्या हात्थिं काव्ळेसूयि ठेविनायि
= डाव्या हाथानी कावळ्याला घास सुद्धां न ठेवणारा
- 1. महा आळशी 2. असहकारी

161. - डावे हात्थाला गांडि लाग्गि
= डाव्या हाथाला गांडी जवळ
- एक योग्यतेच्या, संस्काराचा व्यक्तीना लवकर स्नेह अन्योन्यता (हीनार्थक)

162. - डिक्काला तेल लाविस्सं
= डिक्काला तेल लावल्या सारखें
- सूक्त प्रति उपाय

163. - डोग्गरावऽरि डोग्गोरु
= डोंगगवर डोंगर
- कामावर काम, अवेच काम

164. - ಡೋಯ್ ಉನ್ಹನಿ

= ತಲೆಬಿಸಿ

-1. ವ್ಯಥೆ, ದುಃಖ 2. ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ 3. ತಲೆ ಬಿಸಿ

165. - ಡೋಯ್ ಖಾಲ್ತಿ, ಪಾಯ್ ವರ್ತೆ ಕರವೆಚೆ

= ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಕಾಲು ಮೇಲೆ ಮಾಡುವುದು

- ಶತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು

166. - ಡೊಯ್ಯಾಂತು ಕಾಪ್ರೊವ್ಸ್ ನಾಹಿ

= ತಲೆಯೊಳಗೆ ಹತ್ತಿ ಇಲ್ಲ

- ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ, ಜಾಣ್ಮೆ ಇಲ್ಲ

167. - ಡೊಯ್ಯಾಂತು ರೀಗವೆಚಂ

= ತಲೆಯೊಳಗೆ ಹೊಗುವುದು

- ಅರ್ಥವಾಗುವುದು, ಮರ್ಮ ತಿಳಿಯುವುದು

168. - ಡೊಯ್ಯಾನ ಕಾಮಕರವೆಚಂ

= ತಲೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು

- ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರತಿಕೂಲ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ಮೆ ತೋರಿಸುವುದು.

169. - ಡೊಯ್ಯಾ ಪಕ್ಷಾ ಮುಂಡಾಸ್ ವೊಟ್ರೊ

= ತಲೆಗಿಂತ ಮುಂಡಾಸು ದೊಡ್ಡದು

- ಅಳತೆ ಮೀರಿದ ಅಲಂಕಾರ. ಯೋಗ್ಯತೆ, ಅರ್ಹತೆಗೆ ಮೀರಿದ ಸಿದ್ಧತೆ/ ಹೊರೆ

170. - ಡೊಯ್ಯಾಲಾ ಕಿರೀಟು ಠೆವ್ವೆಚೊ

= ತಲೆಗೆ ಕಿರೀಟವಿಡು

-1. ತಲೆಗೆ ಟೊಪ್ಪಿ ಇಡು, ಕಿರೀಟವಿಡು (ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥ)
2. ಹೊಗಳುವುದು

164. -डोई उन्हनि
= डोकं गरम होणे
-1. दुःख 2. मानसिक अस्वास्थ्थ

165. - डोय् खाल्ति पाय् वर्ते करवेचे
= खाली डोके, वर पाय करणे
- शतप्रयत्न करणे

166. - डोय्यांतु काप्पोस् नाहीं
= डोक्यात कापूस नाही
- बुध्दि हीनता, शहाणपण नसणें

167. -डोय्यांतु रीगवेचं
= डोक्यात शिरणे
- अर्थ होणे, मर्म कळणें

168. - डोंय्यान काम करवेचं
= डोक्याने काम करणे
- बुध्दिमत्तेने वागणें, उपायाने काम साधणें, प्रतिकूल स्थितीत उपाय शोधून पेच टाळणें

169. - डोक्या पक्षा मुंडास् मोट्टो
= डोक्या पेक्षा मुंडास मोठा
- विजोडी - अलंकार, योग्यता सिध्दता, जवाबदारी

170. - डोय्याला किरीट्टु ठेव्वेचो
= डोक्यावर मुकुट (किरीट) ठेवणे
- 1. मोठा मान देणें
2. कार्यार्थी प्रशंसा करणे

171. - ಡೋಯಿ ಹಾಪ್ಪಟ್ನಿ ಫೇವೆಚಿ

= ತಲೆ ಜಜ್ಜಿ ಕೊಳ್ಳು

-1. ಶತಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು

2. ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಹೇಳು.

3. ಬಹಳ ಒದ್ದಾಡಿ ಯತ್ನಿಸು

172. - ಡೋಳೆ ತಾಂಬಿಡೆ ಹಯ್‌ವೆಚೆ

= ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗುವುದು

1. ಸಿಟ್ಟು ಬರುವುದು.

2. ಮತ್ಸರ ಉಂಟಾಗುವುದು.

173. - ಡೋಳೆಂತು ಬೊಂಚಿಸ್ಸಂ ಬೊಲ್ಲವೆಚಂ

= ಕಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಬೆರಳು ಹಾಕಿದಂತೆ ಮಾತಾಡುವುದು

- ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು, ಕುಕ್ಕಿ ಮಾತಾಡುವುದು

174. - ಡೋಳೆಂತು ಭೂಯಿ ದಿಸ್ಸತ್ನಾಹಿ

= ಕಣ್ಣಿಗೆ ಭೂಮಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

- ಅಹಂಕಾರ, ಮದೋನ್ಮತ್ತತೆ

175. - ಡೋಳೆಂತು ಯೇವೇಚಂ

= ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬರು

- 1. ಅಹಂಕಾರ ಬರುವುದು, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ, ಮದೋನ್ಮತ್ತತೆ

176. - ಡೋಳೆಂತು ರಗತನಾಹಿಂ

= ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತವಿಲ್ಲ

- ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲದ, ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಇಲ್ಲದ

177. -ಡೋಳೆಂತು ವಾತಿ ಠೇವ್ನಿ ಪಳಾವ್ಚೆಚಂ

= ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿ ಇಟ್ಟು ನೋಡುವುದು

- ನಿಗಾವಹಿಸಿ, ಅತಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು.

171. - डोयि हाप्फट्नि घेवोचि

= डोके आपटून घेणे

- 1. शत प्रयत्न करणे

2. पुनः पुनः इशारा देऊन परावृत्तकरण्या चा यत्न

3. अतिशय खटपट करणें

172. - डोळे तांबिडे हयवेचें

= डोळे तांबडे होणे

- 1. राग येणें 2. आक्षेप / असूया उत्पन्न होणें

173. - डोळेंतु बोंचिस्सं बोल्लवेचं

= डोळ्यात बोट घालण्या सारखे बोलणें

- टोचून बोलणे

174. - डोळेंतु भूयि दिस्सत नाहि

= डोळ्यांत (डोळ्याला) जमीन दिसत नाहि

- अहंकार, निर्लक्षपणा

175. - डोळेंतु येवेचं

= डोळ्यांत येणे

- अहंकार, होडपणा, मदोन्मत्तता येणे

176. - डोळेंतु रगत नाहि

= डोळ्यांत रक्त नाहि

- दया दाक्षिण्य नाहीं

177. - डोळेंतु वाति ठेव्नि पळाव्वेचं

= डोळेत वाती ठेवून बघणें

- अति जागरूकतेने पाहणें

178. -ಡೋಳೆ ಫುಟ್ಟೆತ್ಸತಿಕಾ ?
- ಕಣ್ಣು ಒಡೆದಿದೆಯೇ?
-ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?

179. - ಡೋಳೆ ಬಾಂಧ್ಲೆ
= ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿತು
- ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ವಿವೇಚನಾ ಶೂನ್ಯನಾಗು, ದಿಗ್ಮೂಢನಾಗು

180. - ಡೋಳೊ ಘಾಲ್ಲವೆಚೊ
= ಕಣ್ಣು ಹಾಕುವುದು
- 1. ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡು
2. ಕೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದು.

181. - ಡೋಳೋ ಠೆವ್ವೆಚೊ
= ಕಣ್ಣಿಡು
- ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಇಚ್ಛೆ ಇರುವಿಕೆ

182. - ಢೊಂಪರ್ ಬುದ್ಧಿ
= ಮೊಣಕಾಲು ಬುದ್ಧಿ
- ಅಪ್ರಬುದ್ಧತೆ, ಅವಿವೇಕ

183. - ಢೊಂಪರಾ ಪಕ್ಷಾ ಖಾಲ್ತಂ
= ಮೊಣ ಕಾಲಿಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ (ಬುದ್ಧಿ)
- ಅಪ್ರಬುದ್ಧತೆ

184. - ಢೊಂಪರಾ ವರ್ಶಿಂ ಪಾಖ್ಯೀರು ರಾಪವೆಚಂ
= ಮೊಣಕಾಲ ಮೇಲಿಂದ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುವುದು

178. - डोळे फूट्ळे त्सतिका ?

= डोळे फुटले काय ?

-1. दिसत नाहीं का? 2. इतके ही कळत नाहीं का?

179. -डोळे बांध्ले

= डोळे बांधले गेले / बंधित झाले

- क्षणकाळ विवेचना शून्य होणें

180. - डोळो घाल्लवेचो

= डोळा घालणें

- 1. अपेक्षा करणें

2. वाईट धृष्टिनें पाहणें

181. - डोळो ठेव्वेचो

= डोळा ठेवणें

- 1. संशय दृष्टी ठेवणें 2. चलनवलनावर निगा ठेवणें

3. काहीं एक वस्तु मिळावी अशी इच्छा असणे

182. - ढ़ोंपर बुद्धि

= ढोपर बुद्धि

-1. कमी बुद्धि 2. अप्रबुद्धता

183. - ढोंपरां पक्षा खाल्तं

= ढ़ोंपरा पेक्षा खाली

- अप्रबुद्धता

184. - ढ़ोंपरा वर्ठि पाख्खीरु रापवेचं

= ढ़ोंपरा वरून पक्षि उडणे

185. - ತಳಾ ಹಾತ್ಥೀಚ ರೋಮ ದೈನ್ಯಾಸಲೆಲೊ
= ಅಂಗೈಯ ರೋಮ ಕೊಡದವನು
- ಲೋಭಿ, ಉಪಕಾರ ಮಾಡದ

186. - ತಳಾ ಹಾತ್ಥೀಚಿ ತ್ಸಾಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಖಿ
= ಅಂಗೈಯ ಚರ್ಮದಂತೆ
- ಕೋಮಲ, ಮೃದು, ಸುಂದರ

187. - ತ್ಸಲ್ಲಂ ಕಳೋವ್ನಿ ಘೇವೆಚಂ ಸೋಹೋಪಂ, ನತ್ಸೆಲಂ ಕೂಡ್ಸಾವ್ಸೆಚ್ಚಂ
= ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲಭ, ಗಳಿಸಲು ಕಷ್ಟ

188. - ತಾಕ್ಕಾ ಪುರ್ತ್ತಂ ರಾಮಾಯಣ
= ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರಾಮಾಯಣ (ಕಥೆ)
- ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟೆ, ಮಾತುಕತೆ / ಆತ್ಮೀಯತೆ

189. - ತಾಪ್ಪಲ್ಲೆ ತೀಳಾಲಾ ಘಡೆನಾಯಿಸಲ್ಲೊ
= ಬಿಸಿ ಎಳ್ಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದವ
- ಸೋಮಾರಿ, ಕೆಲಸ ತಪ್ಪಿಸುವವನು

190. - ತಾಂಬೇಂತು ಉಬ್ಜಲ್ಲಿ ರೂವಿ ನಾಹೀ
= ತಾಮ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪೈ ಇಲ್ಲ
- ಪುಡಿ ಕಾಸೂ ಇಲ್ಲ.

191. - ತಾಳು- ಮೇಳು- ರಂಗಸ್ಥಳು
= ತಾಳ - ಮೇಳ - ರಂಗಸ್ಥಳ
- ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರಕವಾಗಿರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಜೊತೆ (ನಿಂದಾರ್ಥಕ)

185. - तळा हात्थीचं रोम देयूनाय्सल्लो
= तळा हात्यावरचा केस पण न देणारा
- अत्यंत लोभी

186. - तळा हात्थीचि त्सात्लि सार्खि
= तळा हाताचा त्वचे सारखी
- कोमल, मृदु, सुंदर

187. - त्सल्लं कळोव्नि घेवेचं सोहोपं नत्लेलं कूडसाव्वेचं कष्ट
= असलेले गमावणे सोहोपे, नसलेले जोडणे कठिण

188. - ताक्का पुर्तं रामायण
= ताका पुरतें रामायण
- ताक भांडयात मिळया बरोबर कथा घाई घाई ने संपविणे
कार्य साधनासाठी गोड बोलणे या आत्मीयता दाखविणे

189. - ताप्पल्ले तीळाला घडे नायिसल्लो
= तापल्या तिळाला हाथ न लावणारा

190. - तांबेंतु उब्जल्ली रूवि नाहीं
= ताब्यांत उपजलेली रुवी सुद्धां नाही
- निर्धन स्थिति

191. - ताळु - मेळु - रंगस्थळु
= ताळ - मेळ - रंगस्थळ
- आहा छान जोडी (निंदार्थक)

192. - ತಿಂತೀರು ಭೋವಸ್ಸೊ
= ತಿತ್ತಿರಿ ಎಂಬ ಹಾತೆ ತಿರುಗಿದ ಹಾಗೆ
- 1. ಚುರುಕಾಗಿ ಓಡಾಡು, ಒಂದೇ ಕಡೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಇರು
2. ಅತಿಯಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರು (ನಿಂದಾರ್ಥಕ)

193. - ತಿಸ್ತಿ ಪಿಕ್ಕವೆಚಿ
= ಗರ ಹಣ್ಣಾಗುವುದು.
(ಚನ್ನೆಮಣೆ ಆಟದ ಕೆಲವು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ, ಮೂರು ಕಾಯಿ ಇರುವ ಹೊಂಡಕ್ಕೆ ಒಂದನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ ನಾಲ್ಕು ಆದೊಡನೆ ಆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಯಿಗಳೂ ಆಡುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ).
- ಲಾಭವಾಗು, ಕೆಲಸಕ್ಕೆಗೂಡು

194. - ತೀನ್ ತೇರಾ ಜಾಲಂ
= ಮೂರು ಹದಿಮೂರಾಯಿತು
-1. ಮೂರಾ ಬಟ್ಟೆಯಾಗು
2. ಒಂದಕ್ಕೊಂದಾಗು 3. ಚದುರಿ ನಾಶವಾಗು

195. - ತೀನ್ಹಿ ಮಾರ್ಗಾಂಶೀ ಪೂರವ್ಹೊ / ವಿ
= ಮೂರು ರಸ್ತೆ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ (ಅವನನ್ನು / ಅವಳನ್ನು) ಹುಗಿಯಬೇಕು
- ಧೂರ್ತ, ದುಷ್ಟ, ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ

196. - ತೀನ್ಹಿ ಮೀರ್ಯಾಂವ್ ಎವ್ಹೊ
= ಮೂರು ಕರಿಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿಯಷ್ಟಿರುವವನು
- ಚೋಟುದ್ದದವನು (ಅವನಿಗೇಕೆ ಉಸಾಬರಿ?)

197. - ತೀನ್ಹಿ ಮಿರ್ಸಾಂಘಾಂವ್ ಎವ್ಹೊ
= ಮೂರು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯಷ್ಟಿರುವವನು
- ಚೋಟುದ್ದದವನು (ಅವನಿಗೆಷ್ಟು ಕಾರುಬಾರು)

192. - तिंतीरु भोवस्सो

= चतुरा सारखा फिरणे (चतुर = पावसाळ्यात येण्यारा कीटक)

- 1. चालाकीने फिरणे

2. अति फिरणें (निंदार्थक)

193. - तिस्ति पिक्कवेचि

= तीन फळाना एक मिन घार होगें, लाभ था (चेन्ने नावोय्या खेळातील घर साघणें)

194. - तीन तेरा जालं

= तीन तेरा झालें / वाजलें

-1. सत्यानाश होणें

2. एकाचे एक होणें

195. - तीन्हि मार्गांशी पूरवो / पूरवि

= तीन मार्ग मिळणार्या ठिकाणी पूरला पाहिजे

- धूर्त, दुष्ट, शिक्षार्ह

196. -तीन्हि मीर्यांएव्डो

- तीन मीर्या एवडा

- लहान - (-त्याला कशाला कारभार ?)

197. - तीन्हि मिर्सांघाव्एव्डो

- तीन मिरची एवडो

198. - ತೀನ್ಹಿ ಲೋಕ ದಿಶಿಂದ್ಲೆ
= ಮೂರು ಲೋಕ ಕಾಣಿಸಿತು
- ಆಘಾತ, ಆಯಾಸ, ಪೆಟ್ಟುಗಳಿಂದಾಗುವ ಕಂಗಾಲು ಸ್ಥಿತಿ

199. - ತೀಳು ಟಾಕ್ಕವೆ ಜಾಗೊ ನಾಹಿಂ
= ಎಳ್ಳು ಬಿಸಾಡಲು ಜಾಗವಿಲ್ಲ
- ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಸಭೆ

200. - ತುಪ್ಪ ತಳಾಂಗುಲೊ / ಲಿ
= ಕೈಗೆ ತುಪ್ಪ ಸವರಿದವ /ಳು
- ಸೋಮಾರಿ, ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಭಾವದ

201. - ತುಪು ತುಪು ಹಯ್‌ವೆಚಂ
= ತುಪು ತುಪು ಆಗುವುದು (ಡವಡವ ಆಗುವುದು)
- ಒಳಭೀತಿ, ಹೆದರಿಕೆ

202. - ತುಸ್ಸಾಂತ್ಲೊ ವಿಸ್ತೋವು
= ಉಮಿಯಲ್ಲಿನ ಬೆಂಕಿ
- 1. ಒಳಗುದಿ
2. ಅಪಾಯಕಾರಿ

203. -ತೆಂಚಿ ಏಕಿ ಗಾಂಡಿ
= ಅವರಿಬ್ಬರ ಪೃಷ್ಠ ಒಂದೇ
- ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ (ಹೀನಾರ್ಥಕ)

204. - ತೆಲ್ಲಿ ರಡಡತ್ಸೆ, ಮ್ಹಣೆ ನಾರ್ಲಿಯ್ ರಡತ್ಸೆ
= ಎಣ್ಣೆಯವ ಅತ್ತನೆಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯವನೂ ಅಳುತ್ತಾನೆ.
- ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೂ ತಾನೂ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆಂಬಂತೆ ಮಾತಾಡುವುದು.

198. - तीन्हि लोक दिशिंद्ले
= तीन लोक दिसले
- अधात, कंगाल होणें

199. - तीळु टाक्कवे जागो नहीं
= तीळ टाकायला जागा नाहीं
- अतिशय गर्दी

200. - तुप्प तळांगुलो / लि
= तळा हाथाला तूप लावलेला / ली
- आळशी, निसरावून घेणारा

201. - तुपु तुपु हय्वेचं
= धाक धूक होणे
- भीती वाटणे

202. - तुस्सांत्लो विस्तोवु
= तूसातला विस्तव
-1. भीती
2. अपायकारी

203. - तेंचि एऽकि गांड़ि
= त्यांची एकच गांड
- अन्योन्यता (निंदार्थक)

204. - तेल्ली रडत्से म्हणी नार्लियू रड्से
= तेली रडतो म्हणून नारळी रडतो
- एकान आपला कष्ट सांगता, दूसर्याने आपण ही, कष्टांत आहे असे नुसतेच म्हणणें

205. - ತೇಚೋ ತೋ
= ಅವನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವನು
- 1. ಯಾರ ರಗಳೆಗೂ ಹೋಗದ
2. ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ, ಒಡನಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಗದ

206. - ತೇಲ ಪಾಣ್ಯಾ ಸಾರ್ಖಿಂ
= ಎಣ್ಣೆ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ
- 1. ಐಕ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿ, ವಿರೋಧ 2. ಧಾರಾಳತನ

207. -ತೊಂಡಾಂರಿ ಬ್ರಮ್ಹಣಿ ಅಕ್ಷರ ಕಾಢ್ನನ್ನಾಹಿ
= ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬ್ರ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನ್ನೂ ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ.
- ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದನು. ತುಟಿಪಿಟಕ್ಕನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ.

208. - ತೊಂಡಾಂರಿಂ ಮಧು ಪಾಗ್ಗಳವೆಚೊ
= ಬಾಯಿಯಿಂದ ಜೇನು ಸುರಿಯುವುದು
- ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು, ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಆತ್ಮೀಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು.

209. - ತೊಂಡಾಂತು ಬೊಟ್ಟಂ ಘಾಲ್ಲವೆಚೀಂ
= ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರಳು ಹಾಕುವುದು
-1. ಬಾಯಿಗೆ ಕೋಲು ಹಾಕುವುದು
2. ಸುಮ್ಮನಿದ್ದವನನ್ನು ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು.

210. - ತೊಂಡಾ ಲಾಗ್ಗವೆಚಂ
= ಬಾಯಿಗೆ ತಾಗುವುದು
- ಜಗಳ ಕೆದಕುವುದು

211. - ತೊಂಡಾಲಾ ಮಶಿ ಲಾವ್ಚೆಚಿ
= ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಸಿ ಬಳಿಯುವುದು

205. - तेचो तो

= त्याचा तोच

- 1. कोणाला त्रास न देणारा

- 2. कोणाला उपकार न करणारा

206. - तेल - पाण्या सार्ख

= तेल - पाण्या सार्खा

- 1. उधळपट्टी 2. धाराळी 3. ऐक्य नसलेली स्थिति

207. - तोंडांठीं ब्र अक्षर काढ्लन् नाहीं

= तोंडातून ब्र अक्षर काढ़ला नाहीं

- गप्प बसला

208. - तोंडांठीं मऽधु पाग्गळवेचो

= तोंडातून मध पासरणे

- वर वर गोड बोलणे

209. - तोंडांतु बोट्टं घाल्लवेचिं

= तोंडांत बोट घालणें

- 1. तोंडांत काठी घालणें

- 2. नुसता असलेल्याला बोलायला प्रेरणा करणें

210. - तोंडा लाग्गवेचं

= तोंडी लागणें

- उल्ट उत्तर देणें, भांडण काढ़णें, विवाद मोठा करणें

211. तोंडाला मऽशि लाव्वेचि

= तोंडाला काळे फासणे

- वाईट कृत्य करणे, अपमान करणे

212. - ತೊಂಡಾವರಿ ಘಽಸಂ ನಾಹೀಂ
= ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪಸೆ ಇಲ್ಲ
- 1. ಗಂಟು ಮೋರೆ, ಸಿಡುಕು ಮೋರೆ
2. ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಸ್ವಭಾವ

213. -ತೊಂಡಾವರಿ ಸಾಂಘುವೆಚಂ
= ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದು
- ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು / ಎದುರೆದುರೇ ಹೇಳುವುದು

214. - ತೋ ಕಽಯೀಯ್ ನಾಗ್ಗುಡೊ
= ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬತ್ತಲೆ
1. ಕಾಸಿಲ್ಲದವನು
2. ಯಾವಾಗಲೂ ಹಣ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳುವವನು

215. - ತೋಂಡ ದಾಖ್ಖಿವ್ವೆಚಂ
- ಮುಖ ತೋರಿಸು
1. ಮುಖವೆತ್ತಿ ತಿರುಗಾಡು
2. ಭೇಟಿಯಾಗು

216. - ತೋಂಡ ಭಽರಿ ಬೊಲ್ಲವೆಚಂ
= ಬಾಯಿ ತುಂಬಾ ಮಾತಾಡುವುದು
- ಮನ ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡುವುದು.

217. - ತೊಂಡಾ ಲಾವ್ವೆಚಂ
= ಬಾಯಿಗೆ ಹಚ್ಚುವುದು (ನಾಲಗೆಗೆ ಹಚ್ಚುವುದು)
1. ಊಟದಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆಯ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸುವ ವ್ಯಂಜನ
2. ನಂಜಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ಉದಾ : ಹುಳಿಯಹೋಳು, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ)

212. - तोंडावर फऽसं नाहीं
=तोंडावर तेलकट (ओलेपण) नाहीं
-1. निर्विकार चेहेरा
2. निष्करुणी वर्तन

213. - तोंडावरि सांघवेचं
= तोंडावर सांगणें
- समक्ष सांगणे, खेडन करणें

214. - तो कऽयीय् नाग्गुडो
= तो केंव्हाही नागडाच
-1. सदा अडचणींत असणारा
2. केंव्हाही पैसे नाहीं म्हणणारा

215. - तोंड दाखवव्वेचं
= तोंड दाखविणे
-1. तोंड उचलून फिरणें
2. भेट देणें

216. - तोंड भऽरि बोल्लवेचं
= तोंड भरून बोलणें
- मन उघडून बोलायचें

217. - तोंडा लाव्वेचं
= तोंडी लावणे
- कढीचा, ताकाचा भात जेवताना - पूरक व्यंजन
(उदा : लोणचें, चटणी, पापड वगैरे)

218. - ತೋಂಡ ವ್ಯಾಟ ಕರ್ನಿ ಫೇವೆಚಂ
= ಬಾಯಿ ಕೆಟ್ಟದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ಕಟುವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಪಡೆಯುವುದು

219. - ತೋಂಡ ವೀಖ ವ್ಯಾಟ
= ಬಾಯಿ ವಿಷದಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟದು
- 1. ಬಾಯಿ, ತುಂಬಾ ಕೆಟ್ಟದು (ಹೃದಯ ಕೆಟ್ಟದಲ್ಲ)

220. - ತ್ಸೆಂಡೀ ಹಾತ್ಥಾಂತು ಮಿಳವೆಚಿ
= ಜುಟ್ಟು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದು
- ನಿಯಂತ್ರಣ / ಲಗಾಮು / ಕೈಯಲ್ಲಿರು

221. - ತ್ಸೇಣ ಮಾರು ಕರವೆಚೊ
= ಸೆಗಣಿ ಹೊಡೆತ ಮಾಡುವುದು
- ಮರ್ಯಾದೆ ತೆಗೆಯುವುದು ಭರ್ತ್ಸನೆ, ಹೀನೈಸು (ಸಕಾರಣ)

222. - ದೃಷ್ಟಿ ಆಡ ಮಸಣ ಪಾಡ
= ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಮಸಣ ಹಾಳು
- ನಮ್ಮೆದುರು ನಡೆಯದ ವಿಷಯ (ಏನಾದರೇನು?)

223. - ದಾಂತ ಕಾಡ್ನಿ ಹಾತ್ಥಾಂತು ದೇಸ್ಸೆ ದೇತ್ಸಂ
= ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ
- ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಾರಿಸುತ್ತೇನೆ - ಎಂದರ್ಥ.

224. - ದಾಂತ ಚಾವ್ವೆಚೆ
= ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚುವುದು
1. ಕೋಪದಿಂದ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್ಳು 2. ಅಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದ ಚಡಪಡಿಸು

225. - ದಾಂತ ಡೋಳೆ ಚಾವ್ವೆಚೆ
- ಹಲ್ಲು ಕಣ್ಣು ಕಚ್ಚುವುದು
- 1. ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳ್ಳು 2. ಪ್ರತೀಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಾರೈಸು, ಕ್ರೋಧಗೊಳ್ಳು

218. -तोंड वायट कर्नि घेवेचं
= तोंड वाईट करून घेणे
- कडवें बोलून विरोध आणून घेणे, अपवाद घेणें

219. - तोंड वीख वायट
=तोंड विषा सारखे वाइट
- तोड खूब वाइट पण हृदय तितके वाइट नव्हे

220. - त्सेंडि हात्थांतु मिळवेचि
= शेंडी हातात मिळणे
- नियंत्रण / लगाम आपले हातात असणे

221. -त्सेंण मारु करवेचो
= शेण-मार करणे
- मर्यादा काढ़णे (सकारण)

222. - दृष्टिआड मसणपाड
= दृष्टिआड मसणपाड
- आपल्या मागे काय चालते ते कोणाला दिसते?

223. - दांत काढ्णि हात्थांतु देत्सं
= दात उपट्न हातात देईन
- तोंडाला मारते - मारीन

224. - दांत चाव्ळेचे
= दात चावणे (-दात ओठ खाणे)
- क्रोध येणे

225. - दांत डोळे चाव्वेचे
= दात डोळे चावणे
- क्रोध येणें, क्रोध दाखवणें

226. - ದಾಂತುಗ್ಡಿ ಹಾತ್ಥಾಂತು ದೇನ
= ಹಲ್ಲಿನ ತುಂಡನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟೇನು
- ಹಲ್ಲು ಮುರಿದೇನು (ವಿಶೇಷತಃ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗದರಿಸುವಾಗ)

227. - ದಾಹಾಂಚೆ ದಾಹಾ
= ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಹತ್ತು
- ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೆ (ಸಂಬಂಧ / ಸಂಪರ್ಕ)

228. -ದಿಸ್ಸಾ ದಿಸ್ಸೆ ನಾಸ್ಸೈಸಲ್ಲೊ
= ಹಗಲು ಕಾಣಸಿಗದವನು
- ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದ, ಅಪರೂಪ

229. - ದೂಧ ಪಾಣ್ಯಾ ಸಾರ್ಖಿ
= ಹಾಲು ನೀರಿನಂತೆ
- ಅನ್ಯೋನ್ಯ

230. - ದುಸ್ರೆಂಚೆ ತೊಂಡಾನ ಪಾಣಿ ಪ್ಯೇವೆಚಂ
= ಬೇರೆಯವರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು

231. - ದುಸ್ರೆಂಚೆ ವಾಟ್ಟಾಲಾ ಕಾಂಟೆ ಘಾಲ್ಲವೆಚೆ
= ಬೇರೆಯವರ ದಾರಿಗೆ ಮುಳ್ಳು ಹಾಕುವುದು

232. - ದೆಖ್ಖೊ ದೆಖ್ಖಿ ಕುಲ್ಲೊ ಸೆಕ್ಕಿ
= ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕುಂಡೆ ಕಾಯಿಸುವುದು
- ಜಾಣತನ, ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಕತ್ವ

233. - ದೇವು ಜಾಣೆ
= ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು
- ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು / ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು?

226. - दांतुग्डि हात्थांतु देन
= दात तुकडी हातात देईन
- मार मारीन (विशेषतः मुलांना)

227. - दाहांचे दाहा
= दहाचे दहा
- मित संपर्क, आत्मीयता नसलेला संबंध

228. - दिस्सा दिस्से नाय्सल्लो
= दिवसा न दिसणारा
- अपूर्व, विरळ

229. दूध पाण्या सार्खं
= दूध आणि पाणी सारखें (संबंध सूचक)
-1. अन्योन्य

230. -दुसंरेंचे तोंडान पाणि प्येवेचं
= दूसर्याच्या तोंडाने पाणी पिणें

231. - दुसंरेंचे वाट्टाला कांटे घाल्लवेचे
= दूसर्यांच्या वाटाला कांटे घालणे

232. - देख्खो देग्वख्वी कुल्लो सेक्कि
- कार्य साधकत्व

233. - देवु जाणे
= देवालाच माहित / कोण जाणे ?

234. -ದೇಶಾ ಸಾರ್ಖೊ ವೇಷು
= ದೇಶಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ವೇಷ
- ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವಿಕೆ

235. - ದೋನ್ನಿ ಹೋಡೆಂತು ಪಾಯಿ ಠೆವ್ವೆಚೆ
= ಎರಡು ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುವುದು

236. - ದೋರಿ ಘೇವೆಚಿ
= ಹಗ್ಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ನೇಣು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳು
- 1. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು 2. ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಡು
3. ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಒದ್ದಾಡು

237. - ಧರ್ಮ ದೊರೆ
= ಧರ್ಮ ದೊರೆ (ಧರ್ಮರಾಯ)
-1. ಉದಾರಿ 2. ಅತಿ ಉದಾರಿ (ಹೊಗಳಿಕೆ / ಸಹಾನುಭೂತಿ ಪರ ಆಕ್ಷೇಪ)

238. - ಧಾಕ್ಕುಟೀ ತ್ಸಲ್ಲೆಪ್ಹಾಣಿ ಪೂರುನಾಕಾ
= ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೂಳಬೇಡ
- ಮಕ್ಕಳ ಕಿರಿಕಿರಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಓರ್ವನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ

239. - ನಕ್ಷತ್ರಿಕೊ ಲಾಗ್ಗಸ್ಸೊ
= ನಕ್ಷತ್ರಿಕನು ಅಂಟಿದಂತೆ
- ಬದಲಾಗದ ರಗಳೆ- ಕಿರಿಕಿರಿ

240. - ನತ್ಲೆಲೆಲಾ ದೇವ್ನಿ ಪುರೈಸವೆಚನಾಹಿಂ
= ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪೂರೈಸಲಾಗದು
- 1. ಕಡು ಬಡವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು?
2. ಎಷ್ಟು ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ?

234. - देशा सार्खो वेषु
= देशा सारखा वेष
- परिस्थिती प्रमाणे वागणूक, वर्तन

235. - दोन्हि होडेंतु पायि ठेव्वेचे
= दोन होडीत पाय ठेवणें

236. - दोरि घेवेचि
= दोरी घेणे
-1. गळपास घेणे 2. कठिण प्रयत्न करणें
3. कुणाच्या उद्धारा साठीं रवटपट करणें

237. - धर्म दोरे
= धर्म राज (धर्मराय)
1. उदारी 2. अतिउदारी (-प्रशंसा /सहानुभूतिपर आक्षेप)

238. -धाक्कुटीं त्सल्लेव्हाणि पूरुंनाका
= मुले असलेल्या ठिकाणी पुरु नका
- मुलांचे कर्करेच्या इजा बद्दल एक व्यक्तीने म्हटले अशी
- प्रतीती चें वाक्य

239. - नक्षत्रिको लाग्गस्सो
= नक्षत्रिक लागाल्या सारखा

240. - नत्लेलेला देव्नि पुरैसवेचं नाहीं
= नसलेल्याला देवून होणार नाहीं
-1. सहाय्याने किती उद्धार होईल ?
2. अति गरीबाला मदत करण्यांस सुद्धा मर्यादा बाळगावी

241. - ನಶೀಬ ಮುಸಳಾನ ವಿಂಧವೆಚಂ
= ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ಒನಕೆಯಿಂದ ಚುಚ್ಚುವುದು (ಬರೆಯುವುದು)
ಭಾರೀ ಅದೃಷ್ಟ

242. - ನಾಂಕ ಧರ್ನಿ ತೋಂಡ ತ್ಸೊಡವ್ವೆಚಂ
= ಮೂಗು ಹಿಡಿದು ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸುವುದು
- ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸು

243. - ನಾಂಕಾ ವೆಲ್ಲಿಲಿ ನತ್ಲೆಲೋ / ಲಿ
= ಮೂಗಿನ ಮೇಲಿನದು ಇಲ್ಲದವ/ಳು
- ಮರ್ಯಾದೆ ಇಲ್ಲದವ/ ಳು, ಭಂಡ

244. ನಾಂಕಾ ವೆಲ್ಲಿಲಿ ಉರ್‌ವೊವ್ನಿ ಘೇವೆಚಿ
= ಮೂಗಿನ ಮೇಲಿನದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು
- ಮಾನ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು / ಮರ್ಯಾದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು

245. - ನಾಂಕಿನ ಕಾಶಾತ್ರಾ
= ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆ (ಮೂಗಿನಿಂದ ನಡೆದು ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆ ಮಾಡು)
- ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸು (ಒಬ್ಬನು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದಾಗ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಇದಿರಾಳಿ ಕೊಡಬಹುದಾದ ಪಂಥಾಹ್ವಾನದ ಮಾತು. ಆತನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ನಾನು ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿಯೇನು ಎಂದ - ಸರ್ವಥಾ ಅಸಂಭವ ಎಂದರ್ಥ.

246. - ನಾಂಕೀ ತೊಂಡೀ ಜೆವ್ವೆಚಂ
= ಮೂಗು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಊಟ ಮಾಡುವುದು
-1. ಮಿತಿಮೀರಿ ಊಟ ಮಾಡುವುದು
2. ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ಭೋಗ

241. - नशीब मुसळान विंधवेचं
= नशीब मुसळाने टोचणे
- नशीब मुसळाने लिहायचे-भारी अदृष्ट

242. - नांक धर्नि तोंड त्सोडव्वेचं
= नाक दाबून तोंड उघडणे
- अनिवार्य स्थिती आणणें, पेच आणून तोंड सोडविणें

243. - नांका वेल्लिलि उर्वोव्री घेवेचि
= नाका वरची ठेवून घेणे
- नाक कापले गेले नाही (मर्यादा गेली नाही) मार्यादा ठेवून घेणें

244. - नांका वेल्लिलि नल्लोलो / लि
= नाका वरचि नसलेला / ली-
- मान मर्यादाची परवा नसलेला / ली

245. - नांकिन काशात्रा
= नाकाने काशीयात्रा करणे
- प्रयासाने काम साधणें
- एक काम साधून दाखवतों असें म्हटल्यावर दुसर्याने पंथाव्हान घालणें । उदा : ते काम त्याने केल्यास नाकाने चालून काशीयात्रा करीन ।

246. - नांकीं तोंडीं जेव्वेचं
= नाका तोंडानी जेवायचें
- 1. अतिशय खाणें
2. विवेक रहित भोग

247. - ನಾಂಖುಟಾಂರಿ ಖಾತ ಖಾವ್ಯೆಚಂ
= ಉಗುರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳೆ ತಿನ್ನುವುದು
- ಅತಿ ಆಸೆಬರುಕುತನ

248. - ನಾಂಖುಟಾಂತ್ಲಂ ಖಾತ ಮಿಳೇನಾಯಿಂ
= ಉಗುರಿನೊಳಗಿನ ಕೊಳೆ ಸಿಗಲಾರದು
1. ಚಿಕ್ಕ ಖರ್ಚಿಲ್ಲದ ಸಹಾಯವೂ ದೊರೆಯದು
ಲೋಭಿಗಳ ಕುರಿತ ವರ್ಣನೆ

249. - ನಾಗೋಲೆ ನಿಷ್ಠುರ
= ನಾಗೋಲೆ ನಿಷ್ಠುರ
- ನಾಗೋಲೆ, ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭದ ಕೊನೆಯ ಸಮಾರಂಭ- ಅಲ್ಲಿ ಜಗಳ. ಅರ್ಥಾತ್ ಎಲ್ಲಾ ಸರಸವಾಗಿ ನಡೆದು ಕೊನೆಯಹಂತದಲ್ಲಿ ಜಗಳವಾಗುವುದು.

250. -ನಾರ್ಲಾ ಪಕ್ಷಾ ಮುಗಾಡ್ಯೊ ವೊಟ್ಯೊ
= ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗಿಂತ ಅದರ ಜುಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದು.
- ವಿಷಯಕ್ಕಿಂತ ಆವರಣ ದೊಡ್ಡದು.

251. - ನಿಪ್ಪಟ ನಾಗ್ಗುಡಂ
= ಪೂರ್ತಿ ಬತ್ತಲೆ
- ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬರಿದಾಗಿ ಹೋದ, ಖಾಲಿಯಾದ

252. - ನೀರ್ರ್ಯಾವರಿ ನೀರ್ರ್ಯೊ
= ನೆರಿಗೆ ಮೇಲೆ ನೆರಿಗೆ / ಮಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮಡಿಕೆ
- ಕ್ರಮ ಪ್ರಕಾರ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ

253. - ನೀದ ಯೆಂತೆಲೆಲಾ ಖಾಲ್ಲೆವsರಿ ಢಕ್ಕಿಸ್ಸಂ
= ನಿದ್ದೆ ಬರುವವನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ದೂಡಿದಂತೆ
- ಅಪೇಕ್ಷಿತ, ಪೂರಕಸ್ಥಿತಿ

247. - नांखुटांठिं खात खाय्वेचं
= नखांतला मळ खाणे
- अति कंजूसपणा

248. - नांखुटांत्ल खात मिळेनायि
= नखांतला मळं पण मिळणार नाही
- 1. अनायासी उपकार सुद्धा मिळणार नाहीं
लोभी बद्दल वर्णन

249. - नागोले निष्ठुर
= नागोले निष्ठुर
- (नागोले = लग्न समारंभातला शेवटचा विधीं सर्व सुललीत होऊन शेवटचा पायरीवर निष्ठुर येणे)

250. - नार्ला पक्षा मुगाड्डो मोट्टो
= नारळा पेक्षा शेंडी मोठी
- विषया पेक्षा अलंकार / आवार मोठा

251. - निप्पट नाग्गुडं
= पूर्ण नागडा
- कफल्लक (पूर्ण दरिद्री)

252. - निर्यावरि नीर्यो
= निर्यावर नीर्या
- शिस्तबद्ध, क्रमयुवत्त, बारिकाईने केलेलें काम

253. - नीद येंतलेला खाल्लेवरि ढ़क्ळिस्सं
= झोप येण्याराला हांतरुणावर ढ़कलेल्या सारखें
- अपेक्षितच मिळणें, पूरक स्थिति

254. - ಪಾಖಿ ಫುಟ್ಟೈತ್ಸತಿ

= ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ

-1. ತಂದೆ ತಾಯಿಯವರ ಆರೈಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಗ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಎಂಬರ್ಥ.

2. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಿಂದಾರ್ಥಕ

255. - ಪಾಠಿ ಡೋಳೊ

= ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು

- ಅಪಾಯದ ಸಂದೇಹ, ದುರ್ವಾರ್ತೆಯ ಭೀತಿ

256. - ಪಾಠಿ ಮಾಗ್ಗಿಣ್ ಪಡವೆಚಂ

= ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವುದು (ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ)

1. ಕಾಡಿಬೇಡು   2. ಸತಾಯಿಸು

257. -ಪಾಠಿ ಲಾಗ್ಗವೆಚಂ

- ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವುದು

-1. ಪೀಡಿಸು, ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡು

2. ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತು

258. -ಪಾಣ್ಯಾಚಂ ರೀಣ

= ನೀರಿನ ಋಣ

- 1. ಋಣಾನುಬಂಧ   2. ಉಪಕಾರದ ಋಣಭಾರ

259. -ಪಾಣ್ಯಾಂತು ಹಗ್ಯೆಲಂತೆ ವರ್ತ್ರಂ ಯೆಂತಾನಾಯಿ ರಹಂತ್ಸೆಕಾ ?

= ನೀರಲ್ಲಿ ಹೇತರೆ, ಮೇಲೆ ಬಾರದೆ ಇರುತ್ತದೆಯೇ?

260. -ಪಾಣ್ಯಾಂತು ಹೋಮು

= ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಮ

- ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಕೆಲಸ

254. - पाख फुट्ळेत्सति
= पाख फुटले आहेत
- 1. पंख फुटले तर पक्षिचां पील आई बापा जवळ राहत नाही, स्वतंत्र होवून उडून जाते
- 2. कदाचित् निंदार्थक

255. - पाठ्ठि डोळो
= पाठी डोळा
- अपायाची शंका, दुर्वार्तनेची भीती

256. - पाठ्ठि माग्गिण् पडवेचं
= पाठी मागे पडणे
- 1. कार्यार्थी मागें पडणे 2. हट्टानें छळ करणें

257. - पाठ्ठि लाग्गवेचं
= पाठी लागणे
- 1. कार्यार्थी मागे पडणे
- 2. प्रतीकार करणे

258. - पाण्याचं रीण
= पाण्याचे ऋण
- 1. ऋणानुबंध 2. उपकाराची आठवण

259. - पाण्यांतु हग्येलतें वर्त येंतानायि रहंत्सेका?
= पाण्यात हगलेतर, ते वर नं येता रहणार का?

260. - पाण्यांतु होमु
= पाण्यात होम
- व्यर्थ, निष्प्रयोजन

261. -ಪಾಣ್ಯಾ ಪಕ್ಷಾ ಪಾತ್ತ್ರಳ, ಪಾತ್ತ್ರ ಪಕ್ಷಾ ಹರ್ವ್ಯಾಳ
= ನೀರಿಗಿಂತ ತೆಳ್ಳಗೆ, ತರಗೆಲೆಗಿಂತ ಹಗುರ
- ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ

262. - ಪಾಣಿ ಗಂಧಾ ಸಾರ್ಖಿಂ
= ನೀರು ಗಂಧದಂತೆ
- 1. ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಕೂಡುವಂತೆ 2. ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ

263. - ಪಾಣಿ ತ್ಸಲ್ಲೆ ವಾಣ್ಫೀ ಖಣಂ
= ನೀರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಗೆಯಬೇಕು
- 1. ಯಶಸ್ಸಿನ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವಲ್ಲೆ ಯತ್ನಿಸಬೇಕು
2. ಸಹಾಯ, ಸಿಗಬಹುದಾದಲ್ಲೆ ಕೇಳಬೇಕು.

264 . -ಪಾಣಿ ನತ್ಲೆಲ್ಯಾವಾಣ್ಫಿ ಪೂರವ್ಚೊ
= ನೀರಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಹುಗಿಯಬೇಕು
- ದುಷ್ಟ, ದ್ರೋಹಿ

265. -ಪಾಣಿ ಮೂರವೆಚಂ
= ನೀರು ಇಂಗುವುದು
1. ಹಣ ಲಪಟಾವಣೆ, ಮುಳುಗಡೆ ಆಗುವುದು.
2. ಸಂಚಿನ ಸಂದೇಹ ಬರುವುದು, ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವುದು

266. - ಪಾತ್ತ್ರಳಾಂತು ಗುಂಡೊ ಟಾಕ್ಕವೆಚೊ
= ಕೆಸರು ಅಥವಾ ಗಲೀಜಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಬಿಸಾಡುವುದು
- ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಕೆದಕುವುದು

261. - पाण्या पक्षां पात्तळ, पात्तेरे पक्षा हर्वाळ
= पाण्या पेक्षां पातळ, सुकलेल्या पाना पेक्षां हलका
- हवें तसें वागणें, एजस्ट होणे

262. - पाणिं गंधा सार्ख
= पाणी गंधा सारखे
- अन्योन्यता

263. - पाणि त्सल्ले व्हाणिं खणवं
= ओल्या ठिकाणी खणावें
- साध्यता बघून प्रयत्न करावा / सहाय मागावें

264. - पाणिं नत्लेलेव्हाणिं पूरवो
= पाणी नसलेल्या ठिकाणी पुरावा
- दुष्ट, द्रोही

265. - पाणिं मूरवेचं
= पाणी मूरणे
- 1. लांचरुषवत
- 2. कुतंत्राचा संदेह आहे

266. - पात्तळांतु गुंडो टाक्कवेचो
= चिखलात दगड टाकणे
- वाईट प्रकरण उपसणें

267. - ಪಾದ್ಣೊನಿ ಪಾಚ್ಪೋಡಿ ಹಾಡ್ಶೆಲೋ / ಪಾದ್ವಾಂನ್ ಪಾಚ್ಪೋಡಿ

= ಸಶಬ್ದ ವಾಯು ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಹಚ್ಚಡ ತಂದವನು.

- ಒಮ್ಮೆ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ವಾಯು ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ, ಮರ್ಯಾದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು "ಅದಾರು?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನಂತೆ. ಓರ್ವನು ಅದು ನಾನೇ ಎಂದು ವಹಿಸಿಕೊಂಡನಂತೆ. ಆತನಿಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಬಹುಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿತು. "ನಾನು ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಉಡುಗೊರೆ ತಂದೆ? ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದ. ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನೆರೆಯವನು ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತು.

268. - ಪಾಂಪಣ್ಯಾಲಾ ಪಾಂಪಣಿ ಲ್ಯಾತಾನಾಯಿ

= ರೆಪ್ಪೆಗೆ ರೆಪ್ಪೆ ತಗುಲಿಸದೆ

- ಎಚ್ಚರದಿಂದ

269. - ಪಾಯೀಂಚಿ ವಾಹಾಣ ಪಾಯಿಂತುಚಿ ಸುರೇಖಿ

= ಪಾದರಕ್ಷೆ ಪಾದದಲ್ಲೇ ಚಂದ

270. - ಪಾಲ್ಲೆ ಬೊಕ್ಕೊಡು (= ಹಸಿರು ಹಾವು)

- ಮುಗ್ಧ, ಅಮಾಯಕ, ನಿರುಪದ್ರವಿ, ಹೆಡ್ಡ

271. - ಪಾವಸಾನ ಡೋಳೆ ಉಗ್ಘಡ್ಣೆನ

= ಮಳೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿತು

- ಮಳೆ ಬರುವ ಆಸೆ ಉಂಟಾಗುವುದು

272. - ಪಾಳುಕಾಚಿ ಶಿಂಘು

= ಬಸವನ ಹುಳದ ಕೊಂಬು

- 1. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ

2. ಅಪಾಯದ ಸಂಕೇತ ಬಂದೊಡನೆ ಅಡಗಿ ಕೊಳ್ಳುವ

3. ಅಂಜುಬುರುಕ ಸ್ವಭಾವದ

267. - पाद्दोनि पाच्छोडि हाड्लेलो / पाद्दांत पाच्छोडि
= पादण्या साठी पात्सोडी (बक्षीस) आणला
- कथा एकदां राजाने आस्थानांत सशब्द वायुविसर्जन करुन, ते कोण? असे प्रश्ने केला, एकाने 'मी' म्हटलें त्याला गुप्त बहुमान मिळाला, हे एकून शेझारीने आस्थानांत आपण ते काम केलें - त्याला शिक्षा झाली

268. - पांपण्याला पांपणि लाय्तानायिं
= पापणीला पापणी न लागता
- जागृत स्थितीत - राखणें / राहणें

269. - पायीचि वाहाण पायिंतुचि सुरेखि
= पायींची वाहाण पायांत सुंदर

270. - पाल्ने बोक्कोडु
= मुग्ध, अमायक, निरुपद्रवि

271. - पावसान डोळे उग्घड्ळेन
= पावसाने डोळें उघडले
- पाऊस पडण्याची आशा होणें

272. - पाळुकाचिं शिंघं
= गोगल गाईचे शिंगे
- 1. बघण्यास मात्र
- 2. अपाय आलातर लपून जाणारा
- 3. भित्रा

273. - ಪಿಕ್ಕ ಪಾನ ಪಡ್ತಾಂ ಹರ್ವಂ ಪಾನ ಹಶಿಂಧ್ಲಂಖೆ
= ಹಣ್ಣೆಲೆ ಬೀಳುವಾಗ ಹಸಿರೆಲೆ ನಕ್ಕಿತಂತೆ
- ಮುಂದೆ ತನಗೂ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಬರಲಿದೆ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದೆ ಆಡಿದ ಮಾತು / ಮಾಡಿದ ವರ್ತನೆಗಳ ಕುರಿತು

274. - ಪಿಕ್ಕೆ ಮಽಘೆ ಸಾರ್ಖಿ / ಖ್ರೋ
= ಹಣ್ಣು ಸೌತೆಯಂತೆ (ವಿಶೇಷತಃ ವೃದ್ಧರ ಅಂಗ ಸೌಷ್ಠವ ಸೌಂದರ್ಯಗಳ ಕುರಿತು)

275. - ಪೀತಾಂಬೊರು ಸೊಕ್ಕೆರ್ಯೆಲಾ, ಸೊವೆಳೆಚಿ ಚೋಳಿ ತಾತ್ತೆರೆಲಾ
= ಪೀತಾಂಬರ ನೆಲ ಒರಸುವುದಕ್ಕೆ, ರೇಶ್ಮೆ ಕುಪ್ಪಸ ಕೈ ಬಟ್ಟೆಯಾಗಿ
- 1. ಉತ್ತಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾಗಿ ಬಳಸು
2. ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅರಿಯದೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡು

276. - ಪೆಂಖಟ ಬಾಂಧವೆಚಂ
= ಸೊಂಟ ಕಟ್ಟುವುದು
- ತಯಾರಾಗು (ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು)

277. - ಪೈಸೆಂಚೊ ಪಾವೊಸು
= ಹಣದ ಮಳೆ
- ತುಂಬಾ ಹಣ

278. -ಪೈಸೆಂತು ಖೇಳವೆಚಂ
= ಹಣದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡು
-1. ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಸ್ಥಿತಿ 2. ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ 3. ಅಹಂಕಾರ

279. - ಪೈಸೆ ಬೊಲ್ಲತ್ಸತಿ
= ಹಣ ಮಾತಾಡುತ್ತದೆ
- 1. ಮಾತಿನ ಹಿಂದೆ ಹಣದ ಬಲವಿದೆ
2. ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯ ಪ್ರಭಾವ

273. - पिक्कं पान पड्तां हर्वं पान हशिंध्लंखे
= पिकलेलं पान पडतां हिर्वे पान हसलें म्हणें
- पुढें आपण्यासही ही परिस्थिति येणार अशी जाणीव नसून बोलणें / वागणें

274. - पिक्के मऽघ सार्खि / खों
= पिके मध्या सारखी / सारखा
- विशेषतः वृद्धांचे सौंदर्य वर्णन

275. - पीतांबोरु सोक्येरेला, सोवेळेचि चोळी तात्तेरेला
= पीतांबर पोतेर्याला, सोवळयाची चोळी तातराल्या
- 1. उत्तम वस्तूंचा क्षुल्लक वापर
- 2. फरक न बघता वापरणें

276. - पेंखट बांधवेचं
= कंबर बांधणे
- तयार होणे (- काम करायला)

277. - पैसेंचों पावोसु
= पैसेंचा पावस
- खूब पैसा

278. - पैसेंतु खेळवेचं
= पैशात खेळणें
- 1. चांगली स्थिती 2. मोठेपण 3. अहंकार

279. - पैसे बोल्लत्सति
= पैसा बोलतो आहे
- बोलण्या मागे पैशाच्या प्रभाव आहे (योग्यता नाही)

280. - ಪೊಟ್ಟಾಂತು ಏಕ, ತೊಂಡಾಂತು ಏಕ
= ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು
- ಒಳಗೊಂದು ಹೊರಗೊಂದು

281. - ಪೊಟ್ಟಾಂತು ವಿಸ್ತೋವು
= ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ
-1. ಮತ್ಸರ 2. ಹಸಿವು

282. - ಪೋಟ ಪಾಟ್ಲಾ ಲಾಗ್ಗವೆಚಂ
= ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ತಾಗುವುದು
- ಕೃಶವಾಗು, ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗು, ಬಡತನದಿಂದ ಕಂಗೆಡು

283. - ಪೊಟ್ಟಾಲಾ ಸೂರಿ ಘಾಲ್ಲಿಶ್ಶಿ ಜಾಲಿ
= ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಚೂರಿ ಹಾಕಿದಂತಾಯಿತು
- ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆಘಾತ

284. - ಫತ್ತಾವ್ವೆಚಂ
= ಹಿಡಿಸುವುದು
- 1. ಮೋಸ ಮಾಡುವುದು (ತುಳು ಪತ್ತಾವುನ - ಹಿಡಿಸು, ಮೋಸಮಾಡು)
2. ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸದಿರುವುದು

285. - ಫುಗ್ಗಿಲಾ ಘಾಲ್ಲಂತೆ ಪಾಣಿ ಫುಂಗ್ಗೆ ನಾಯಿಂ
= ನೀರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಹಾಕಿದರೆ ನೀರು ಮೇಲೇರದು
- ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ವ್ಯಕ್ತಿ

286. - ಫುಲ್ಲಾ ಸಾರ್ಖಿ ಬಾಳಗವೆಚಂ
= ಹೂವಿನಂತೆ ಕಾಪಾಡುವುದು
- ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೋಡುವುದು

280. - पोट्टांतु एऽक, तोंडांतु एऽक

= पोटात एक तोंडात एक

- आत एक बाहेर एक

281. - पोट्टांतु विस्तोवु

= पोटात विस्तव

- 1. मत्सर 2. भूख

282. - पोट पाठ्ठिला लाग्गवेचं

= पोट पाठीस लागायचें

- कृश देह, भुकाने कंगाल झालेला, गरीबपण

283. - पोट्टाला सूरि घाल्लिश्शि जालि

= पोटात चूरि घाल्लीस झालि

- अनिरीक्षित आघात

284. - फत्ताव्वेचं

= फसविणे

- दगा, मोस करणे

285. - फुग्गिला घाल्लंते पाणिं फुग्गेनायिं

= फुगीस घाललेंतर पाणीं फुगणार नाहीं

- निष्प्रयोजक व्यक्ति

286. - फुल्ला सार्खं बाळगवेचं

= फुला सारखे बाळगणे

- प्रीतीने, जागृतीने बाळगणे

287. - ಬರ್‍ಯಾ ಬಾವಿಂತ್ಲ ಪಾಣಿ ಪೈಲೆಲೊ / ಲಿ

= ತುಂಬಾ ಬಾವಿಗಳ ನೀರು ಕುಡಿದವ /ಳು

-1. ಜಾಣ್ಮೆಯುಳ್ಳ ಅನುಭವಿ 2. ಜಾಣ್ಮೆಯುಳ್ಳ ಧೂರ್ತ

288. - ಬ್ರಹ್ಮ ಕಪಾಳ ಲಾಗ್ಗವೆಚಂ

= ಬ್ರಹ್ಮ ಕಪಾಲ ತಾಗುವುದು

- ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ರಗಳೆ, ಆಪತ್ತು

289. - ಬ್ರಹ್ಮ ಗಾಂಠಿ

= ಬ್ರಹ್ಮನ ಗಂಟು

-1. ಬಿಡಿಸಲಾರದ ಗಂಟು 2. ಮದುವೆ ಗಂಟು

290. - ಬ್ರಹ್ಮ ಘೋಳು / ಘೊಟಾಳೊ

= ಬ್ರಹ್ಮ (ದೊಡ್ಡ) ಗೋಳು / ಗೊಂದಲ

1. ಮಹಾಗೋಳು 2. ಮಹಾ ಗೊಂದಲ 3. ದೊಡ್ಡ ಹಗರಣ. ಬೊಬ್ಬೆ

291. - ಬಾವಿಂತ್ಲೊ ಮಾಂಡೂಕು

= ಬಾವಿಯ ಕಪ್ಪೆ

- ಕೂಪ ಮಂಡೂಕ

292. - ಬಾಹೆರು ಪಡವೆಚಂ

= ಹೊರಗೆ ಬೀಳುವುದು

- 1. ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಾಗು 2. ಸೀಮಿತ ಪರಿಸರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ವಿಶಾಲ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಧುಮುಕುವುದು.

293. - ಬೀಭೂತಿಂತ್ಲೊ ಕಾಂಜೊ / ವಿಭೂತಿಂತ್ಲೊ ಕಾಂಜೊ

= ವಿಭೂತಿಯೊಳಗಿನ ಗಜ್ಜಿಗ

- ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ (- ವ್ಯಕ್ತಿ)

287. - बर्या बाविंत्लं पाणिं प्येलेलो / लि
= बर्याच विहिरीचे पाणी पिलेला / ली
- 1. शाहाणा, अनुभवि 2. धूर्त

288. - ब्रह्म कपाळ लाग्गवेचं
= ब्रह्म कपाळ लागणे
- न सोडणरी आपत्ति

289. - ब्रह्म गांठि
= ब्रह्म गांठ
- 1. न सुटणारा गांठ 2. लग्न संस्कार झाला म्हणजे पक्का

290. - ब्रह्म घोळु / घोटाळो
= ब्रह्म घोळ / घोंटाळा
- अव्यवस्था, गोंधळ, मोठें हगरण

291. - बाविंत्लो मांडूकु
= विहिरीतला बेडूक
- कूप मंडूक

292. - बाहेरु पडवेचं
= बाहेर पडणे
- 1. गुप्तता नाहिशी होणे
- 2. विशाल क्षेत्रात पडणें / उडी घेणें

293 - बींभूतिंत्लो कांजो / विभूतिंत्लो कांजो
= विभूती मधला सागर गोटा
- हातास न मिळणारा, चुकवून घेणारा

294. - ಬೊಂಖಿಂತ್ಲಿ ಫುಸ್ಕಿ

= ಮುಸುಕಿನೊಳಗಿನ ವಾಯು ವಿಸರ್ಜನೆ

295. - ಬೊಟ್ಠಾಂವರಿ ನಾಚ್ಚವ್ವೆಚಂ

= ಬೆರಳ ಮೇಲೆ ಕುಣಿಸುವುದು

- 1. ಬೇಕಾದಂತೆ ಕುಣಿಸು 2. ಪೂರ್ತಿ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಡು

296. -ಬೊಟ್ಟರಿ ಬೊಟ್ಟಾ

= ಬೆರಳಿನಿಂದ ಬೆರಳಿಗೆ (ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕ)

-1. ಹತ್ತಿರದ, ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದೂ ದೂರದ

2. ಅಷ್ಟು ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧಿಕರಾದರೂ ದೂರವುಳ್ಳ

297. - ಬೊಲ್ಲಣ ಬೊಲ್ಲಸ್ಸಂ, ಪಾಣಿ ಪರ್ತಿಸ್ಸಂ

= ಮಾತು ಹೇಳಿದಂತೆ, ನೀರು ತಿರುಗಿಸಿದಂತೆ

298. - ಬೊಲ್ಲಾ ಫುಲ್ಲಾ

= ಮಾತು - ಹೂವುಗಳ (-ಯೋಗ)

- 1. ಎಣಿಸಿದ್ದು ಫಲಿತವಾಗುವುದು, ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾತಾಡಿ ಕೊಂಡಂತಾಗು.

2. ಕಾಕತಾಳೀಯ, ಯೋಗಾಯೋಗ

299. - ಬೊಲ್ಲಾ ಫುಲ್ಲಾ ಗಾಂಠಿ

= ಮಾತಿಗೂ ಹೂವಿಗೂ ಗಂಟು

- 1. ಇಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ್ದು ಒಂದೇ ಆಗುವುದು (ಕಾಕತಾಳೀಯ)

2. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಂಯೋಜನೆಯಾಗು

300. - ಬೊಲ್ಲೆಧೂವೆ ಲಾಗ್ಗೆ ಸುನ್ಹೆ

= ಹೇಳುವುದು ಮಗಳಿಗೆ, ತಾಗುವುದು ಸೊಸೆಗೆ

1. ಮಾತು ತಾಗಿಸುವುದು .

2. ಪರೋಕ್ಷ ಚುಚ್ಚು ಮಾತು

294. - बोंखिंत्लि फुस्कि
= तोंडावर पांघरूण घेऊन सोडलेली फुसकी

295. - बोट्टांवऽरि नाच्चव्वेचं
= बोटावर नाचविणे
- हवें तसें खेळविणे, पूर्णपणे ताब्यात ठेवणें

296. - बोट्टिंठिं बोट्टा
= बोटा पासून बोटे (दूर)
- निकट असून दूर असणें

297. - बोल्लण बोल्लस्सं पाणि पर्तिस्सं
= बोलण बोल्या सारखें, पाण्याची दिशा बदलण्या सारखें

298. - बोल्ला फुल्ला
= बोला फुल्ला
- 1. बोलतां बोलतां होणें
  2. काकताळीय

299. - बोल्ला फुल्ला गांठि
= बोला फुलास गांठ
- दोन्ही गोष्टी एकाच वेळी घडल्या

300. - बोल्ले धूवे लाग्गे सुन्हें
= धुवेस बोले सुनेस लागे
- परोक्ष बोलणें लागवणें

301. - ಭರ್ಲೆ ಪೊಟ್ಟಾ ಜಾರೆ ದಿಸ್ಸಾ
= ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ದಿನವೇ ಹೋಗು
- ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲದವ

302. - ಭರ್ಲೆಲೊ ಕಳೋಸು
= ತುಂಬಿದ ಕಲಶ (ತುಂಬಿದ ಕೊಡ)
-1. ಗಂಭೀರ ವ್ಯಕ್ತಿ
2. ವಿದ್ವಾಂಸ

303. - ಭರ್ಲೆಲೊ ಕಳೋಸು ಉಡ್ವೈತೆಲೊನಾಹಿ, ಘಾಲ್ಲೆಲೊ ಕಣೊ ಮೊಡ್ತೆಲೊ ನಾಹಿ
= ತುಂಬಿದ ಕಲಶ ಚೆಲ್ಲುವವರಿಲ್ಲ, ಹಾಕಿದ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಳು ಮಾಡುವವರಿಲ್ಲ.
- ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯ ಕುರಿತ ವರ್ಣನೆ

304. - ಭಾಜ್ಜತ್ಯಾ ತವ್ಯಾವರಿ ಪಾಣಿ ಘಾಲ್ಲವೆಚಂ
= ಬಿಸಿ ಕಾವಲಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹಾಕುವುದು
- 1. ಜಗಳ ಆಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಧ್ಯೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ ಚೆಂದ ನೋಡು
2. ತಾನು ಜಗಳಕ್ಕೆ ಸಿಗದೆ, ಕಾವಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ನೀರಿನಂತೆ ಮರೆಯಾಗು

305. - ಭಾಸ, ದೇಶು ನತ್ಲೆಲೊ / ಲಿ
= ಭಾಷೆ, ದೇಶ ಇಲ್ಲದವ/ಳು
-1 ಅವಿವೇಕಿ, ಮೂರ್ಖ
2. ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದ

306. - ಭೂಯಿ ಮುಂಗೊ
= ನೆಲ ಇರುವೆ
- ಉಪಾಯಗಾರ, ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗದ

301. - भर्ले पोट्टा जारे दिस्सा
= भरल्या पोटा जारे दिवसा
- जवाबदारी नसलेला

302. - भर्लेलो कळोसु
= भंरलेली कळशी
- 1. गंभीरव्यक्ति
2. विद्वान्

303. - भर्लेलो कळोसु उड्डैतेलो नाहि, घाल्लेलो कऽणो मोड्तेलो नाहि
= भरलेली कळशी उडविणारा नाहीं, घालेली रांगोळी मोडणारा नाहीं
- मुले नसलेल्या घरा बद्दल

304. - भाज्ञत्या तव्यावऽरि पाणीं घाल्लवेचं
= तापल्या तव्यावर पाणी घालणें
- 1. भांडणास पूरक बोलून मजा घेणे
2. बोलणें टाकून, आपण न अडकतां चुकवून घेणें

305. - भास, देशु नत्लेलो / लि
= भाषा देश नसलेला / ली
- 1. अविवेकी
- 2. मूर्ख

306. - भूयि मुंगो
= भूई मुंगी (कीट)
- उपायवान, अपवादास न मिळणारा

307. -ಮ್ಹಣ್‌ತಾ ಮ್ಹಣ್‌ತಾ ಹೈವೆಚಂ
= ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಆಗುವುದು
- ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು

308. - ಮಧ್ಯಂ ತೋಂಡ ಘಾಲ್ಲವೆಚ
= ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕುವುದು
- ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ, ಅವಿವೇಕಿತನ

309. - ಮನಾಂತು ಏಕ, ತೊಂಡಾಂತು ಏಕ, ಕರವೆಚಂ ಏಕ
= ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಮಾಡುವುದು ಒಂದು

310. - ಮರೆಶ್ಶಿ ಮಾರು / ಮರೆಮರೆತೊ ಮಾರು
= ಸಾಯಿಸುವಂತಹ ಹೊಡೆತ
- ಮರಣಾಂತಿಕ ಆಘಾತ

311. - ಮಸ್ತ ಬಾವಿಂಚ ಪಾಣಿ ಪ್ಯೆಲೆಲೊ / ಲಿ
= ತುಂಬಾ ಬಾವಿಯ ನೀರು ಕುಡಿದವ/ಳು
- 1. ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಅನುಭವಿ 2. ಧೂರ್ತ

312. - ಮಳ್‌ಮಳೀತ ಬೊಲ್ಲಣಂ
= ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾತು

313. - ಮ್ಹಳ್ಳೆಲಂಚಿ ಮ್ಹಣ್‌ತ್ಸೆ, ಕೆಲ್ಲಲಃಚಿ ಕರ್‌ತ್ಸೆ
= ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ
- 1. ಹೊಸತನವಿಲ್ಲ, ಬದಲಾವಣೆಯಿಲ್ಲ
2. ಪ್ರಗತಿಯ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲ 3. ಪ್ರಗತಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ.

314. - ಮಾಂಕಡಾಲಾ ಪಾಲ್ಲಕ್ಯಾಂತು ಠೆವ್ವೆಚಂ
= ಮಂಗನನ್ನು ಪಲ್ಲಕಿಯಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು
- ಅನರ್ಹನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ನೀಡುವುದು

307. - म्हणतां म्हणतां हय्वेचं
= म्हणतां म्हणतां होणें
- फार थोड्या अवधीत - घडणें

308. - मध्य तोंड घाल्लवेचं
= मध्यें तोंड घालणें
- अधिकप्रसंग

309. - मनांतु एऽक, तोंडांतु एऽक, करवेचं एऽक
= मनात एक, तोंडात् एक, करायचं एक

310. - मरेश्च मारु / मरे मरेतो मारु
= मरश्च मार / मरे मरेस्तोवर मार
- मरणांतिक आघात

311. - मस्त बावींच पाणी प्येलेलो / लि
= अनेक विहिर्यांचें पाणी प्यालेला / ली
- 1. अनेक देश फिरल्यामुळे चतुर झालेला 2. बुद्धिमान, धूर्त

312. - मळ्मळीत बोल्लणं
= मोघम बोलणें (- अस्पष्ट बोलणें)

313. - म्हळ्ळेलंचि म्हण्त्से, केल्लेलऽचि कर्त्से
= म्हटलेलेच म्हटतो, केलेलेच करतो
- 1. नावीन्य नाहीं
2. प्रगतीची इच्छा नाहीं 3. प्रगतीची साध्यता नाहीं

314. - मांकडाला पाल्लक्यांतु ठेव्वेचं
= मांकडाला पालकीत ठेवणे
- अयोग्यास मान देणें

315. - ಮಾಗ್ಗಿಂಲಿ ಏಕ, ಸಮೂರ್ಲಿಂ ಏಕ
= ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಂದು, ಮುಂದಿನಿಂದ ಒಂದು

316. - ಮಾಗ್ಗಿಣ್ ಡೋಳೊ
= ಹಿಂದೆ ಕಣ್ಣು
- ಸಂದೇಹ, ಅನುಮಾನ, ಆತಂಕ

317. - ಮಾಂಛಿ ಛಿಂಕವೆಚಿ
= ನೊಣ ಸೀನುವುದು
- ಅಪಶಕುನ, ವಿಘ್ನ

318. - ಮಾಜ್ಜೆರಾಚೆ ಕಪ್ಯಾವೆಲ್ಲಿಲು ದೀವೊ
- ಬೆಕ್ಕಿನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ದೀಪ
- ಡೋಲಾಯಮಾನ, ಅನಿಶ್ಚಿತ

319. - ಮಾಚ್ಚೆರಾಚ್ಯಾ ಸಕಲಿಲಾಯಿ ಜಾನ್ಹಾರು /ರಿ
= ಬೆಕ್ಕಿನ ಷಷ್ಠಿಗೂ (ಹೋಗಬೇಕು)
- ತಿರುಕೂಳಿ, ಸಮಾರಂಭಪ್ರಿಯ, ನೆಪ ಹುಡುಕಿ ಹೋಗುವವನು/ಳು)

320. - ಮಾಜ್ಜೊ ಘೋಡೆಲಾ ತಿನ್ಹೀಚಿ ಪಾಯಿ
= ನನ್ನ (ತನ್ನ) ಕುದುರೆಗೆ ಮೂರೇ ಕಾಲು

321. - ಮಾತ್ಥೆವರ್ಥಿ (ಡೊಯ್ಯಾವರ್ಥಿ) ಖಾಂಧಾವರಿ ಯೇವೆಚಂ
= ತಲೆಯಿಂದ ಭುಜಕ್ಕೆ ಬರುವುದು
- ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವುದು

322. - ಮಾರ್ ಮಾರ್ತಾ ಹತ್ಸೆ
= ಹೊಡೆತ ಹೊಡೆದಾಗ ಆಗುತ್ತದೆ
-1. ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ
2. ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ

315. - माग्गिंठि एऽक, समूर्ठिं एऽक
= मागून एक, पुढून एक

316. - माग्गिण् डोळो
= मागचे डोळा
- संदेह, भय, आतंक

317. - मांछि छिंकवेचि .
= माशी शिंकणे
- अपशकुन, विध्न

318. - माज्ञेराचें कप्ळा वेल्लिलु दीवो
= मांजराच्या कपाळावरचा दिवा
- डोंलायमान, अनिश्चित

319. - माज्ञराच्या सऽठिलायि जान्हारु / रि
= मांजराच्या सठीलाही जाणारा / री
- कारण शोधून हिंडणारा, समारंभप्रिय

320. - माज्झे घोडेला तिन्हीचि पायि
= माझा घोड्याला तीनच पाय

321. - मात्थेवर्ठिं (डोय्यावर्ठिं) खांधावरि येवेच्चं
= डोकीवरचें खांध्यावर येणें
- हलका होणे, जवाबदारी कमी होणें

322. - मार् मार्ता हत्से
= मारता मारता होते
- 1. होईलच असें
2. एकच यत्नाला होईल असे

323. - ಮಿಳ್ಳ್ಯಾತೆ ಆಂಬೊ, ಗೆಲ್ಲ್ಯಾತೆ ಗುಂಡೋ
= ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಮಾವಿನಹಣ್ಣು, ಹೋದರೆ ಕಲ್ಲು
- ನಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯತ್ನ

324. - ಮುಕ್ಕ್ಯಾಟ್ಯಾ ಬೆಸ್ಸವೆಚಂ
= ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು

325. - ಮುಕ್ಕ್ಯಾಲಾಲಾ ಸಾತ್ ಗಾಂಠಿ ಘಾಲ್ತೆಲೊ
= ಮುಕ್ಕಾಲಿಗೆ (ಪಾವಾಣಿ) ಏಳು ಗಂಟು ಹಾಕುವವ
- ಆಸೆ ಬುರುಕ, ಜಿಪುಣ

326. - ಮುಖದುರ್ಬಳೋ
= ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಡವ
- 1. ಮಾತು ಆಡದವನು, ಮೌನಿ 2. ಮಿತಭಾಷಿ
3. ಸವಿಮಾತು ಇಲ್ಲದವನು 4. ವಾಕ್ಚತುರನಲ್ಲದವನು

327. -ಮುಟ್ಟಾಳೆಚೊ ಹನ್ನಾಹಿ, ಮುಂಡಾಸಾಚೊ ಯೆನ್ನಾಹಿ
= ಮುಟ್ಟಾಳೆಯವ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂಡಾಸಿನವ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಮುಟ್ಟಾಳೆ ಎಂದರೆ ಕೃಷಿಕರು ಧರಿಸುವ ಹಾಳೆಯ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ. ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಬಡತನ ಸಂಕೇತ (ತುಳು - ಮುಟ್ಟಾಳೆ)

328. - ಮುಠ್ಠೀಂತು ಠೇವ್ನಿ ಘೇವೆಚಂ
= ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದು
- 1. ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಡುವುದು
2. ಗುಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವುದು

329. - ಮುತ್ತಾಂತು ಗಾಳೊ ಘಾಲ್ತೆಲೊ
= ಮೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಾಳ ಹಾಕುವವನು
- ಆಸೆ ಬುರುಕ

323. - मिळ्ळोते आंबो, गेल्लोते गुंडो
= मिळाला तर आंबा, गेलातर दगड
- नष्ट नसलेला प्रयत्न

324. - मुक्कट्या बेस्सवेचं
= मुकाट्याने बसणें

325. - मुक्कालाला सात् ग़ांठि घाल्तेलो
= मुकाल्या (पावली) पैसाला सात गाठी घालणारा
- कंजूस

326. - मुख दुर्बळो
= मुख दुर्बळा
- 1. मौनी, मितभाषी
- 2. वाक्‌चातुर्य नसलेला

327. - मुट्टाळेचो हन्नाहिं, मुंडास़ाचो येन्नाहिं
= मुटाळ्याचे होतनाहीं मुंडासाचे येतनाहीं
- (मुट्टाळो - तुळु शब्द सुपारीचे झाडाच्या झाहोळीचे भागाहून बनविलेली टोपी - कामगारांचे शिरस्त्राण)

328. - मुट्ठींतु ठेव्नि घेवेचं
= मुठींत ठेवणे
- 1. रहस्य बाळगणे
2. ताब्यांत ठेवणें, नियंत्रणात ठेवणे

329. - मुत्तांतु गाळो घाल्तेलो
= मुतात गाळ घालणारा (टाकणे)
- 1. अल्पाची आस करणारा
2. लाभासाठी काही करणारा

330. - ಮುಸಳ್ ಧಾರ್
= ಮುಸಲ ಧಾರೆ
- ಭಾರೀ ಮಳೆ

331. - ಮುಸಳಾಂತು ಲ್ಯಹವ್ವೆಚಂ
= ಒನಕೆಯಿಂದ ಬರೆಯುವುದು (ಹಣೆ ಬರಹ)
- ಭಾರಿ ಅದೃಷ್ಟಬಲ

332. - ಮೆಂಢ ಗುದ್ದೊ
= ಕುರಿ ಗುದ್ದಣ್ಣ
- ಸೋಮಾರಿ, ಕೆಲಸ ಕಳ್ಳ

333. -ಮೆಲ್ಲಾ ವಾದ್ಯ ವಾಜ್ಜವ್ವೆ ಹನ್ನಾಹಿ
= ಮೆಲ್ಲನೆ ವಾದ್ಯ ಬಾರಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.
-1. ಒಂದು ವಿಷಯ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದರೆ, ಅದರ ಶಬ್ದ ತೊಂದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
2. ಗೌಜಿಯೂ ಬೇಕು, ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲೂ ಆಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅಸಾಧ್ಯ

334. - ಮ್ಹೈಶ್ಯಿಚೊ ಡೋಳೊ ಫೋಡ್ಡೊತ್ಸೆತಾ?
= ಎಮ್ಮೆಯ ಕಣ್ಣು ಒಡೆದಿದ್ದೇನೆಯೇ?
- ನಾನೇನು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ?

335. - ಮೊಟ್ಟೊ ಕಲಿಪುರುಷು
= ದೊಡ್ಡ ಕಲಿಪುರುಷ
1. ಮಹಾ ಕಾರುಭಾರಿ
2. ದುಷ್ಟ, ಧೂರ್ತ

336. - ಮೊಟ್ಟೊ ಕೊಲ್ಹೊ
= ದೊಡ್ಡ ನರಿ
1. ಉಪಾಯಗಾರ 2. ಮೋಸಗಾರ 3. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ

330. - मुसळ् धार
= मुसळ धार
- जोराचा पाऊस

331. - मुसळांतु ल्यहव्वेचं / ल्यहित्लेलं
= मुसळानें लिहिणें / लिहितलेलें
- उत्तम अदृष्ट, नशीब

332. - मेंढ् गुद्दो
= मेंढ़ा गुद्दा
- सोमारी, कामचोर

333. - मेल्ला वाद्य वाजव्वे हन्नाही
= वाद्य हळू वाजवतां येतनाहीं
- वैभव हवातर त्याची दगदग पत्करली पाहिजे
(मेल्ला = हळूं. तुळु - कन्नड शब्द)

334. - म्हेशिचो डोळो फोड्ळोत्सेका?
= म्हशीचा डोळा फोडला आहे काय?
- मी काय अन्याय केला आहे?

335. - मोट्टो कलिपुरुषु
= मोठा कलिपुरुष
- 1. मोठा कारभारी
- 2. धूर्त, दुष्ट

336. - मोट्टो कोल्हो
= मोठा कोल्हा
- 1. उपायवान 2. हिशोबी 3. कुतंत्री

337. - ಮೊಟ್ಟೊ ವರಾಹಿ
= ದೊಡ್ಡ ವರಾಹಿ (ವರಹ = ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ = ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯ)
1. ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ
2. ಭೇಟಿ, ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ವ್ಯಕ್ತಿ

338. - ಮೊವ್ವು ತ್ಸಲ್ಲ್ಯಾವ್ಹಾಣೆ ಖಣವ
= ಮೆದು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅಗೆಯಬೇಕು.

339. - ಮೊಹೊಳಾಂತು ದುಡಿ ಬುಡ್ಡವ್ವೆಚಿ
= ಅಕ್ಕಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಮೂತಿ ಮುಳುಗಿಸುವುದು
- ಎಮ್ಮೆಯು ಅಕ್ಕಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಮೂತಿ ಮುಳುಗಿಸಿದಾಗ, ಅಕ್ಕಚ್ಚು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ತನಗೂ ಇಲ್ಲ, ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಇಲ್ಲ.

340. - ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯ
= ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ
- ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕುದಾಗಿ, ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ

341. - ರಾಡಿ ಕರವೆಚಿ
= ರಂಪ ಮಾಡುವುದು
- 1. ಮಾತು, ಕೆಲಸ, ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಡಿ ಎಬ್ಬಿಸುವುದು
2. ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡುವುದು
3. ಚಿಕ್ಕ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಷ್ಟಕರ ಗೊಳಿಸುವುದು

342. - ರಾಡಿ ಬೊಲ್ಲವೆಚಂ
= ರಾಡಿ / ರಾಶಿ ಮಾತಾಡುವುದು

343. - ರಾತ್ರೀಚಿ ರಹೆನಾಯಿ
= ರಾತ್ರಿಯೇ ಇರದು (ಬೆಳಗಾಗದಿರದು)
- ಆಶಾಭಾವನೆ, ಕಷ್ಟಕಾಲ ಕಳೆದು ಒಳ್ಳೆಯಕಾಲ ಬಂದೀತೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ

337. - मोट्टो वराहि
= मोठा वराह (वराह - चार रुपयांचे चांदीचे नाणे)
- 1. मोठा माणस
- 2. न मिळणारा खूब व्यवहाराचा व्यक्ति, ज़ड माणूस

338. - मोव्वु त्सल्याव्हाणि खणवं
= मोव असलेले ठिकाणी खणावें

339. - मोहोळांतु दुडि बुड्डुव्वेचि
= मोहोणांत (आंबोणा) मध्ये. तोंड बुडाविणे
- म्हशीनें माहोळात तोंड बुडवतां ते वाहून जाते, आपणालाही नाही, दुसर्यांना ही नाही

340. - यथा योग्य
= यथा योग्य
- योग्यता, अनुकूलतेचे प्रमाणे

341. - राडि करवेचि
= रहाडा करायची
- 1. लहान विषय मोठा करणे
- 2. फजीत करुन घेणे

342. - राडि वोल्लवेचं
= रहाडी बोलणें

343. - रात्रीचि रहेनायिं
= रात्रच राहाणार नाहीं
- आशाभाव, कष्ट जावून सुख येईल अशी अपेक्षा

344. - ರಾನ ಚಡವೆಚಂ
= ಕಾಡು ಹತ್ತುವುದು
- ಮಾತು / ವ್ಯವಹಾರ ದಾರಿ ತಪ್ಪುವುದು

345. - ರಾನ ಬೊಲ್ಲವೆಚಂ
= ಕಾಡು ಮಾತಾಡುವುದು
- ಕಾಡು ಹರಟೆ, ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಾತು

346. - ರಾನ್ನಾಂತು ತ್ಸೋಡಿಸ್ಸ ಹೈವೆಚಂ
= ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಂತಾಗು
- ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗು, ಏನೂ ತೋಚದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ

347. - ರೀಣಕಾ, ಪಾಣಿಕಾ
= ಸಾಲವೋ, ಸೋಲವೋ
- ಏನೇ ಆಗಲಿ ಏನೇ ಇರಲಿ

348. - ರೀಣಾಂತು ಪಡವೆಚಂ
= ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದು
- 1. ಋಣಿಯಾಗುವುದು 2. ಹಂಗಿಗನಾಗುವುದು.

349. - ಲಿಕ್ಕತ್ ಘೋಡೆ
= ಕುದುರೆಯ ಅಡಗು
- ಸಣ್ಣ ರೀತಿಯ ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚು ವ್ಯವಹಾರ

350. - ಲೂಹಿಂಡೆ ಸಾರ್ಖಿ / ಖೋಗಿ
= ಕಾವಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುವ ಸಾಧನದಂತೆ (-ಬಳಸು)
- 1. ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮ ಪಡು
2. ಶೋಷಿಸಲ್ಪಡು
3. ನಗಣ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಡು

344. - रान चडवेचं
= रान चडणें
- असंबद्ध बोलणे / होणें

345. - रान बोल्लवेचं
= रानवट बोलणे

346. - रान्नांतु त्सोडिस्सं हय्वेचं
= रानात सोडल्या सारखे होणें
- किकर्तव्यत, दिशामूल होणें

347. रीणका, पाणीका
= ऋण असो पाणी असो
- काही असो होऊ दें

348. - रीणांतु पडवेचं
= ऋणात पडणे
- ऋणी होणे, उपकृत होणें

349. - लिक्कत घोडे
= लपत घोडे
- चोरटा व्यवहार

350. - लूहिंडे सार्खि / खों
= लूहिंडा (तव्याला तेल पूसायचा वस्तु) सारखि / खो
- 1. कठिण श्रमांत पडणें
- 2. शोषित होणें
- 3. नगण्यतेने वापरलें जाणें

351. - ಲೋಖಂಡಾಲಾ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಡಸ್ಸೆ
= (ಬಿಸಿ) ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಂತೆ
-1. ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮ
2. ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಗೊಂಡ ತೀವ್ರ ಕ್ರಮ

352. - ಲೋಖಂಡಾವರಿ ಪಾಣೀ ಘಾಲ್ಲಿಸ್ಸಂ
= ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹಾಕಿದಂತೆ
- ಮರಳಿ ಸಿಗದ, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ

353. - ಲೋಣ್ಯಾಂತಿ ಗುತ್ತುವ್ರೋಳು ಕಾಡ್ಡಿಸ್ಸೊ
= ಬೆಣ್ಣೆಯಿಂದ ಕೂದಲು ತೆಗೆದಂತೆ

354. - ಲೋಣಿ ಲಾವ್ವೆಚಂ
= ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುವುದು
- 1. ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದು, ಪುಸಲಾಯಿಸುವುದು
2. ಹೊಗಳುವುದು.

355. - ವಜ್ರ ಮಹಾಗ
= ವಜ್ರದಂತೆ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ
- 1. ತುಂಬಾ ಬೆಲೆಯ
2. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದೂಷಣಾರ್ಥಕ :.ಬಳಸಲು/ ಒಲಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಸುಲಭವಲ್ಲದ

356. - ವಜ್ರ ಮಾಂಕಡಾಚೆ ಹಾತ್ಥಾಂತು ದೆಸ್ಸೊ
= ಮಂಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರ ಕೊಟ್ಟಂತೆ

357. - ವರಹಾಲಾ ಏಕ್ ಬೊಲ್ಲಣಂ
= ವರಹಕ್ಕೊಂದು ಮಾತು
1. ತೂಕದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮಾತು
2. ಬಹಳ ವಿರಳವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು

351. - लोखंडाला पेट्ट पडस्से
= लोखंडाला (गरम) मार पडल्या सारखें
-1. क्लप्ततेने केलेले काम / उपाय
2. वक्तशीर क्रम

352. - लोखंडावऽरि पाणीं घाल्लिस्सं
= लोखंडावर पाणी (गरम) घातल्या सारखें.
- परत न मिळणारा, निष्प्रयोजक

353. - लोण्यांठी गुत्तुवोळु काड्डिस्सो
= लोण्यातून गुंतवळ काढल्या सारखा

354. - लोणि घाल्लवेचं
= लोणि घालणें (लोणि लावणें)
-1. खुशामत करणे
2. फुसलावणे

355. - वज्र महाग
= वज्र महाग
1. बरेच कीमतीचा, योग्यतेचा
2. हीनार्थक - वापरण्यास, सहवास करण्यास कठिण

356. - वज्रु मांकडाचे हात्थांतु देस्सो
- वज्र माकडाचे हातात दिल्या सारखें

357. - वराहाला एक बोल्लणं
= वराहाचे एकच बोलणें
-1. वजनदार बोलणें
2. कमी बोलायचें

358. - ವರ್ಡ್ಡಾಡಾಚೊ ಖರ್ಚು ಮಾಂಡವಾಲಾ
= ಮದುವೆಯ ಖರ್ಚು ಚಪ್ಪರಕ್ಕೆ

359. - ವರಿ ತ್ಸೆ ಇತ್ಲೊ /ತ್ಲಿ ಬೂಡಾ ತ್ಸೆ
= ಮೇಲೆ ಇದ್ದಷ್ಟೆ ಕೆಳಗಿದ್ದಾನೆ /ಳೆ
- ಆಳವುಳ್ಳ, ಧೂರ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

360. - ವಳ್ಳೇಲಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಶಿ
= ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ
- ಸುಂದರಿ, ಸುಲಕ್ಷಣೆ (ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟಿನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವಿದೆ.
- ಅದರ ಹೋಲಿಕೆ)

361. ವಾಕ್ಕತ್ಯಾ ಘೋಡೊ
= ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಡುವುದು
- ಆಗದ ಕೆಲಸ, ಅಸಂಭವ

362. - ವಾಕ್ಕತ್ಲಾ ಘಾಲ್ಲವೆಚಂ
= ಕಂಕುಳಿಗೆ ಸೇರಿಸು
- ಕದಿಯು, ಲಪಟಾಯಿತು

363. - ವಾಗ್ಗುಳಾ ವಿತ್ಸೂಳ ಕರವೆಚಂ
= ಬಾವಲಿ ತೊಳಸು ಮಾಡುವುದು
- ಹೀನಾಮಾನ ಮಾಡು, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಿಸಿಬಿಡು

364. -ವಾಘ್ಣಿಣೀನ ಗಾಂಡಿ ಧೀವಶ್ಶಿ
= ಹೆಣ್ಣು ಹುಲಿ ತನ್ನ ಕುಂಡೆ ತೊಳೆದಂತೆ
- (ಹುಲಿ ಕುಂಡೆ ತೊಳೆಯುವುದು ಅಪೂರ್ವ, ತೊಳೆದು ಕೊಂಡರೆ ಬಹಳ ತಿಕ್ಕಿ ಚರ್ಮ ಹರಿದು ರಕ್ತ ಬರುವಷ್ಟು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಂತೆ)

358. - वर्हाडाचो खर्चु मांडवाला
= वर्हाडाचा खर्च मांडवाला

359. - वऽरि त्से इत्लो / त्लि बूडा त्से
= वर जेवढा आहे तितकाच खाली
-सखोल / धूर्त व्यक्ति

360.- वळ्ळेलि महालक्ष्मीशि
= वळ्ळेली (सजवलेली) महालक्ष्मी सारखी
- सुंदरी सुलक्षण (प्रायशः लक्ष्मी पूजेस पिठाने केलेल्या महालक्ष्मीच्या संदर्भातून स्फूर्त)

361. - वाक्कत्या घोडो ।
= काखेत घोडा
- न होणारा, असंभव

362. -वाक्कत्ला घाल्लवेचं
= काखेत घालणें
- आत घालणें, लपटावणें

363. - वाग्गुळा वित्सूळ करवेचं
= वट वाघुळाला आंगोळ घालणें
-1. विषयाला वेगळेच वळण देणे 2. हीन करून सोडणें

364. - वाध्धिणीन गांडि छीवश्शि
= वाधिणीने गांड धुतला सारखे
- वाधीणी गांड धूतच नाहीं, धूतलीतर बरीच धुवून चर्म जावून रक्तबंबाळ होते - अशी प्रतीति)

365. - ವಾಯುರಾಕಾಶು / ವಾಯುರಾಕಾಶ

= ವಾಯುರಾಕಾಶ

-1. ಗಾಳಿಗೋಪುರ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಲ್ಲದ ಯೋಜನೆ

2. ನಿರ್ಣಯವಿಲ್ಲದ

3. ತಲೆಬುಡವಿಲ್ಲದ

366. -ವಾರೆ ಲಾಗ್ಲೆಲೊ /ಲಿ

= ಗಾಳಿ ತಾಗಿದವನು /ಳು - ಗಾಳಿಗೆ ಬಿದ್ದವನು /ಳು

- ಕಳಂಕಿತ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವುಳ್ಳ

367. - ವಾರೆಲಾ ದಿಥ್ಲೆಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ

= ಗಾಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಸ್ತೂರಿ

- ಬೇಗನೆ ಹರಡುವ ವಾರ್ತೆ (ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂದರ್ಭದೊಂದಿಗೆ)

368. - ವಾಳ್ವಿ ಲಾಗ್ಗಶ್ಶಿ

= ಗೆದ್ದಲು ಹಿಡಿದಂತೆ

-1. ಪರಿಹಾರವಿಲ್ಲದ ಆಪತ್ತು

2. ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರವೇಶ, ಸಹವಾಸಗಳಿಂದಾದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮದ ವರ್ಣನೆ

369. - ವಿದ್ಧಿನಾವಾಟ ಜಾಲಂ

= ಸರ್ವನಾಶವಾಯಿತು (ಹರಿಹಂಚಿಹೋಯ್ತು)

370. - ವಿಸ್ತವಾಲಾ ತೇಲ ಒತ್ತವೆಚಂ

= ಬೆಂಕಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸುರಿಯುವುದು

-1. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ವರ್ತಿಸು

2. ಉಲ್ಬಣ ಪ್ರೇರಕ ವರ್ತನೆ

371. - ವಿಸ್ತವಾವರಿ ತೂಪ ಘಾಲ್ಲವೆಚಂ

= ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಹಾಕುವುದು

- ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು

365. - वायुराकाशु / वायुराकाश
= हवेत बंगला बांधणे
-1. अप्रायोगिक योजना
2. घट्ट निर्णय नसलेले
3. अविश्वासनीय - अशी योजना

366. - वारे लाग्लेलो / लि
= वारा लागलेला /ली
- कलंकित चरित्राचा / ची

367. - वारेला दिध्लेलि कस्तूरि
= वार्याला दिलेली कस्तूरि
- लवकर पसरणारी वार्ता (-विशिष्ट व्यक्ति, संदर्भात)

368. - वाळ्वी लाग्गश्शि
= वाळवी लागली सारखे
-1. परिहार नसलेला कष्ट
2. एक व्यक्तिच्या प्रवेश, सहवासा वरून झालेला दुष्परिणामाचे वर्णन

369. - विद्धिनावाट जालं
- सर्वनाश होणे

370. - विस्तवाला तेल ओत्तवेचं
= विस्तवात तेल ओतणे
-1. परिस्थिति प्रकोपास जाण्या सारखे करणें उल्वणास प्रेरक

371. - विस्तवावरि तूप घाल्लवेचं
= विस्तवात तूप घालणे
- परिस्थिति प्रकोपास जाण्या सारखे करणें

372. - ವಿಸ್ತವ್ವೆಚಂ
= ಒಗ್ಗರಣೆಗೆ ಹಾಕು
-1. ತುಂಬ ಕಷ್ಟ ಕೊಡು, ಪೀಡಿಸು 2. ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹೀಯಾಳಿಸು

373. - ವೆಚ್ಚತಾಂ ವೆಚ್ಚೆ ನಾಯ್‌ಸ್ಸಲ್ಲಂ
= ಮುಗಿಸಿದಷ್ಟೂ ಮುಗಿಯದ
- ಕತೆ, ಕಷ್ಟ ಪರಂಪರೆ, ಮಾತು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ

374. - ಶನಿ ಲಾಗ್ಗಸ್ಸೊ
= ಶನಿ ಹಿಡಿದಂತೆ
- ಕಡು ದುರದೃಷ್ಟ. ಗ್ರಹಚಾರ

375. - ಶಾಳೆಂತು ವಾಜ್ಜತ್ ತ್ಸೆ
= ಸೀಯಾಳದಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾನೆ
-1. ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದ, ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲದ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ
2. ಸಣ್ಣಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಮೆರೆಯುವುದು

376. - ಶಾನ್ನುಪಣಿ ಜಳ್ಪವೆಚ
= ದೊಡ್ಡಸ್ಥಿತಿಕೆಯಿಂದ (ಅಲ್ಪಸಮಯದ) ಮೆರೆದಾಡು /ಜ್ವಲಿಸುವುದು
- ಸ್ಥಾನಬಲದಿಂದ ತೊಂದರೆ ಕೊಡು

377. -ಶಿಜ್ಜುಲ್ಲೆಂತು ಡಾವಿ ಘಾಲ್ಲವೆಚಿ
= ಬೆಂದುದರಲ್ಲಿ ಸೌಟು ಹಾಕುವುದು
- ಮೊದಲೇ ಇತ್ಯರ್ಥವಾದುದರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ರಾಡಿ ಎಬ್ಬಿಸು

378. - ಶಿಜ್ಜೆಘಾಲ್ಲೆ ಅಂಕಳು ಶಿಜ್ಜೆನಾಯಿ, ಬಾಂಧಾ ಘಾಲ್ಲೆ ಪಾಣಿ ಘುಗ್ಗನಾಯಿ
= ಬೇಯಲು ಹಾಕಿದರೆ ಕೆಸು ಬೇಯದು, ನೀರಿಗೆ ಅಡ್ಡಹಾಕಿದರೆ ನೀರು ಏರದು
- ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಗದ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ (ವ್ಯಕ್ತಿ)

372. -विस्तव्वेचं

= फोडणी घालणें

-1. फार त्रास देणे   2. दोष शोधून शिव्या देणें

373. - वेच्चतां वेच्चेनाय्स्सल्लं

= वेचता न वेचणारे (संपता न संपणारें)

- अवेच प्रसंग / कष्ट / दुर्दशा / समस्या - बद्दल

374. - शऽनि लाग्गस्सो

= शनि लागला सारखा (शनी लागणे)

375. - शाळेंतु वाज्जत्से

= शाहाळ्यात वाजत आहे

- 1. अल्पकालीन वैभव

- 2. लाहान वयांत आलेला अनिरीक्षित संपत्तीनें मिरवणें

376. - शान्हपणी जळ्पवेचं

= होडपणानी जळणें

- अहंकार (अधिकार) दाखवणें/ अल्पावधीचा वैभव

377. - शिज्झल्लेंतु डावि घाल्लवेचि

= शिझलेल्या मध्ये डाव घालणे

- इत्यर्थ झालेल्यात हस्तक्षेप करून रहाड् करणें

378. - शिज्झेधाल्ले अऽळु शिज्झे नायिं, बांधा धाल्ले पाणि फुग्गेनायिं

= शिजव ठेवलेला अळु शिजणार नाहीं, पाणी बांधास आड घाललेंतर पाणी फुगणार नाहि

- निरुपयोगी व्यक्ति

379. -ಸಗ್ಳಂ ಮುಸಳ ಕೇರಾಂತು ಗೆಲ್ಲ
= ಇಡೀ ಒನಕೆ ಕಸದೊಡನೆ ಹೋಯ್ತು
- ಅಜಾಗರೂಕತೆ, ಅಲಕ್ಷ್ಯಗಳಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಸೊತ್ತು ನಷ್ಟವಾಗುವುದು

380. - ಸಗ್ಳಂ ಮುಸಳ ಪಾಣ್ಯಾಂತು ಪಡ್ಳಂ
= ಇಡೀ ಒನಕೆ ನೀರಿಗೆ ಬಿತ್ತು
- ಅಜಾಗರೂಕತೆ

381. - ಸನ್ಯಾಸ್ಯಾಚೊ ಸಂಸಾರು
= ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಸಂಸಾರ
- ಕತೆ : ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಇಲಿಗಳು ಇದ್ದವೆಂದು ಬೆಕ್ಕು ತಂದ, ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಲಿಗಾಗಿ ದನ ತಂದ, ದನದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮದುವೆಯಾದ. ಹೀಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿ ಸಂಸಾರಿಯಾದ

382. - ಸಪ್ತ ಪಾತಾಳಾಲಾ ದೆವ್ವೆಚಂ
= ಸಪ್ತ ಪಾತಾಳಕ್ಕಿಳಿಯುವುದು
- 1. ಸುಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ, ತೀರ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲಪು
2. ದುಃಖ / ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕುಸಿದು ಹೋಗುವುದು

383. - ಸಮಾಚಾರು ಘೇವೆಚೊ
= ಸಮಾಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು
- ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡು, ಒಳ್ಳೆಯದು, ಕೆಟ್ಟದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸು

384. - ಸಮುದ್ರಾಂತು ಸುಕ್ಳೊ
= ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಶುಷ್ಕನಾಗಿರು
- ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಡದವನು.

379. - सग्ळं मुसळ केरांतु गेल्लं

= सगळे मुसळ केरांत गेले

- मुख्य महत्वाचा गोष्ठी कडे दुर्लक्ष, अजागरूकता

380. - सग्ळं मुसळ पाण्यांतु पड्ळं

= सगळे मुसळ पाण्यांत पडले

- अलक्ष, अजागरूकता

381 - सन्यास्याचो संसारु

= सन्यासाचा संसार

- कथा - एकदा एक सन्यासी उंदिर आहेत म्हणून मांजर आणला, मांजराला दूध पाहिजे म्हणून गाय आणली, गायची देखरेख करायला लगन झाला, बायको आली - असा सन्यासी संसार झाला

382. - सप्त पाताळाला डव्वेचं

= सप्त पाताळात उतरणें

-1. चांगला स्थिर्तीतून अतिदीन स्थितीत पोहोंचणें

2. दुःखाने / कष्टाने दाबला जाणें

383. - समाचारु घेवेचो

= समाचार घेणे

- बरे, वाइट वर्तमान पुसणे

384. - समुद्रांतु सुक्खो

= समुद्रांत कोरडा

- सदा अतृप्त

385. - ಸಮುದ್ರು ಲಾಗ್ಗಿ
= ಸಮುದ್ರ ಹತ್ತಿರ
- ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪು ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿದೆ

386. - ಸಮ್ಹೂರ್ಿಂ ಏಕ ಅನಿ ಮಾಗ್ಗಿಂಠಿ ಏಕ
= ಮುಂದೆ ಒಂದು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಒಂದು
- ದ್ವಿಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ / ನೀತಿ

387. - ಸಾರ್ಖತಾಂತ್ಲಂ ರಖಗ್ರಂ
= ಬೂದಿಯೊಳಗಿನ ಕೆಂಡ
- ಸುಪ್ತ ಅಪಾಯ

388. -ಸಾರ್ಖತಾಂತ್ಲೊ ಕಾಂಜೊ
= ಬೂದಿಯೊಳಗಿನ ಗಜ್ಜಿಗ
- ನುಸುಳಿಕೊಳ್ಳುವ, ಉಪಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿ

389. - ಸಾಠಿ ವರ್ಖಾಂಧಾಚಿ ಸೂಂಠಿ ಫುಲ್ಲವೆಚಿ
= ಅರವತ್ತು ವರುಷಕ್ಕೆ ಶುಂಠಿಗಿಡ ಹೂ ಬಿಡುವುದು
1. ಅಪರೂಪದ ಘಟನೆ 2. ಯಾವಾಗಲೋ ಏನೋ, ಬೇಗದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಬೇಡ 3. ಕಾಲ ಕೂಡಿಬರದೆ, ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸದು

390. - ಸಾಠ್ಹಿ ಶಾಕಾಂಚಾ ಸನ್ಯಾಸಿಲಾ ಮೀಠ ಮಿರ್ಸಾಂಘು ಪುರೋಲಾಗ್ಲಂ
= ಅರವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇರಬೇಕೆನ್ನುವ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಮೆಣಸು ಸಾಕಾರ ತೊಡಗಿತು.
-1. ಬಯಸಿದ ಉಪಚಾರ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ, ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ
2. ಬಗ್ಗುವವರಿದ್ದರೆ ಬಗ್ಗಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

391. - ಸಾಢೆಸಾತೀ
= ಏಳೂವರೆ ಶನಿಕಾಟ
1. ಶನಿಪೀಡೆ 2. ಕಷ್ಟ ಕಾಲ

385. - समुद्रु लाग्गि
= समुद्र जवळ
- पदार्थाला मीठ जास्त होणें

386. - समूरठीं एऽक अनि माग्गिंठीं एऽक
= समोरे एक आणी मागें एक
- द्विमुख नीति / व्यक्तित्व

387. - सार्खतांत्लं झग्रं
= राखेतला निखारा (झगरें)
- सुप्त अपाय

388. - सार्खतांल्लो कांजो
= राखेतला सागरगोटा
- उपायवान, निसटणारा

389. - साठि वर्खांधाचि सूंठि फुल्लवेचि
= साठ वर्षानंतर सूंठीचा (आल्याचे झाड) झाडाना फुले येणे
- 1. विरळ घटना 2. केव्हा होईल की काय की सध्या होण्याची शक्यता नाहीं 3. काळ वेळ येतांनाच घटना होतात

390. - साठ्ठि शाकांचे सन्यासिला मीठ मिर्सांघ पुरो लाग्लं
= साठ भाज्या लागणार्या सन्याशी शेवटी मीठ मिरची वर आला
- वाकणार्याला वाकवितात, नाहीतर आपणच वाकतात

391. - साढेसाती
= साडेसाती
- वाइट वेळ, दुर्दैवाचा फेरा

392\. - ಸಾತ ಪಾಂಚ ಕರವೆಚ
= ಏಳು ಐದು ಮಾಡುವುದು
- 1. ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಆಗೊಂದು ಈಗೊಂದು ಮಾತಾಡುವುದು
2. ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೆ ಉಪದ್ರವ ಕೊಡುವುದು

393\. - ಸಾತ ರಾಗ ಆಯ್ಲೆತರೀ ವರ್ತ ಯೆವ್ವತ್ಸೆಕಾ?
= ಏಳು ರಾಗಗಳು / ಕೋಪಗಳು ಬಂದರೂ (ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ) ಮೇಲೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?
- 1. ಎಷ್ಟು ವಿದ್ಯೆ ಇದ್ದರೂ, ಆಪತ್ತಿಗೆ ಒದಗದಿರಬಹುದು
2. ಎಷ್ಟು ಕ್ರೋಧ ಬಂದರೂ, ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವಿಲ್ಲ

394\. - ಸಾತ್ತಾ ಸಮುದ್ರಾಂಪೆಲ್ಲಿಪ್ಯಾಣೆ
= ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಗಳ ಆಚೆ
- ಬಹುದೂರ, ದುರ್ಲಭ

395\. - ಸಾದ್ಯೆತಾ ಸಾದು ದೇವೆಚೊ
= ಕರೆದಾಗ ಓ ಗೊಡುವುದು
- ಬಯಸಿದಾಗ ಸಹಾಯಮಾಡು

396\. - ಸಾದ್ವೆತಾ ಸಾದು ದೇಯಿನಾಯಿಸಲ್ಲೊ
= ಕರೆದಾಗ ಓ ಗೊಡದವನು
- ಬೇಕೆಂದೇ ಸಹಾಯ ಮಾಡದವನು.

397\. - ಸಾಪ್ಪಾಚಂ ಪೋರ
= ನಾಗರಹಾವಿನ ಮರಿ
- ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ
(ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ವಂಶಗಳ ಸೂಚಕ)

398\. ಸ್ವಾಹಾ ಕರವೆಚಂ
= ನುಂಗುವುದು (ಒಳಗೆ ಹಾಕು)
-ಮೋಸಮಾಡು, ಲಂಚ ತಿನ್ನುವುದು, ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು

392. - सात पांचं करवेचं

= सात पांच करणें

-1. एकेकदां एकेक म्हणणें, अनिश्चितपणानें वागायचें

2. दुसर्यांना त्रास देण्यासाठी वागायचें ।

393. - सात राग आयले तरी वर्त येव्वत्सेका?

= सप्त स्वर (सात राग) आले किव्हा राग ही आला तरी वर येणे शक्य होईल का?

394. - सात्ता समुद्रां पेल्लीव्हाणि

= सात समुद्रा पली कडे

- बहुदूर, दुर्लभ, अगम्य जागेंत

395. - साद्दैतां सादु देवेचो

= साद दिली तर साद देणें

- आवाज दिलातर प्रत्युत्तर देणें. अवश्य कालावर मदत करणें

396. - साद्दैता साद देयिनायिसल्लो

= साद दिली तर साद न देणारा

- उद्देश पूर्वक सहाय न देणारा

397. - साप्पाचं पोर

= सापाच पोर

- आपत्कारक

- (वंश अथा पार्शभूमि संबंधी)

398. - स्वाहा करवेचं

= स्वाहा करणे (हीनार्थक)

- गीळंकृत करणे

399. - ಸುಖ್ಯಾಗಾಂಡೀ ಬಿಬ್ಬವೊ
= ಒಣ ಕುಂಡೆಗೆ ತೇರೆ ಮರದ ಮೇಣ
- ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ / ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ತೊಂದರೆ, ಅಪವಾದ

400. - ಸೂಣೇ ಪಾಷ್ಮ
= ನಾಯಿಗಿಂತ ಕಡೆ
- ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣು / ಆಗು

401. -ಸೂಣೆಲಾ ಪಾಲ್ಲಕ್ಯಾಂತು ಠೆವ್ವೆಚಂ
= ನಾಯಿಯನ್ನು ಪಲ್ಲಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಂತೆ
- ಅಯೋಗ್ಯನಿಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡುವಿಕೆ

402. - ಸೂ ಮ್ಹಳ್ಳತೆ ಕಳತ್ಸೆ
= ಸೂ ಎಂದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ
- 1. ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿ
2. ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ರಟ್ಟಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

403. - ಸೂಳಾವರಿ ಪೂಳಿ
= ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಹುಣ್ಣು

403A.- ಸೂಳಾವರಿ ಪೋಳಿ
= ಶೂಲದ ಮೇಲೆ ಹೋಳಿಗೆ

404. - ಸೊಸ್ಸುನಿ ಸೊಸ್ಸುನೀಚಿ ವೆಚ್ಚವಂ
= ಅನುಭವಿಸಿ ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ಮುಗಿಯಬೇಕು
- ಏನು ಮಾಡಿದರೂ, ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಕಷ್ಟಗಳ ಪರಿಹಾರವಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕೊರಗು/ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ

399. - सुख्या गांडी बिब्बवो
= सुख्या गांडीला बिब्बा लागणें
- काही सबंध / अवश्यकता नसलेल्याला लागणारी आपत्ति अपवाद

400. - सूणे पाष्ठ
= कुत्र्या इतकी ही किंमत नसलेला
- निकृष्ट करणे / होणे

401. - सूणेला पाल्लक्यांतु ठेव्वेचं
= कुत्र्याला पालकीत ठेवणें
- अयोग्याला मान देणें

402. - सू म्हळ्ळते कळत्से
= सू म्हणले की कळते
-1. सूक्ष्ममती
2. बोललेले सर्व जाहीर होण्याचा संभव

403. - सूळावरि पूळि
= घावावर धाव

403A.- सूळावरि पोळि
= शूलावर पोळी

404. - सोस्सुनि सोस्सुनीचि वेच्चवं
= सोसून सोसून च वेचावे
-1. परिहार नसलेला कष्ट
2. वास्तवता पत्करणे

405. -ಹಽಗು ಖಾದ್ಲೆಲೆಲಾ / ಖಾದ್ಧಲ್ಲಾ ತ್ಸೇಣ ಖ್ಯಾವೆಚಂ
= ಹೇಲು ತಿಂದದಕ್ಕೆ ಸೆಗಣಿ ತಿನ್ನುವುದು.
- ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು (ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲ)

405A.-ಹನುಮಂತಾಚೀ ತ್ಸೇಪ
= ಹನುಮಂತನ ಬಾಲ
- ಮುಗಿಯದ ಕತೆ, ವಿಚಾರ

406. - ಹರ್ವ್ಯಾಣಾಂತ್ಲೊ ಕಾಂಜೊ
= ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿನ ಗಜ್ಜುಗ
- 1. ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗದ, ಒಂದೇ ಕಡೆ ನಿಲ್ಲದ 2. ಉಪಾಯಗಾರ

407. - ಹರ್ವ್ಯಾಳ ಹಯ್‌ವೆಚಂ
= ಹಗುರವಾಗುವುದು
-ಗೌರವ ಕಡಿಮೆಯಾಗು / ಕೀಳಾಗು

408. -ಹಾಡ್ ಪೋಡೆ ಲಕ್ಷಣ್ ನಾಹಿ
= ಎಲುಬು ಸೀಳುವ ಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ
- ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಪರಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ

409. - ಹಾಡ್ಡಾಚೆ ಮಽಣಿ ಕರವೆಚೆ
= ಎಲುಬಿನ ಮಣಿ ಮಾಡುವುದು
- ಬಲು ಕಷ್ಟ ಪಡು, ಪರಿಶ್ರಮಿಸು

410. - ಹಾಥ ಪಾಯಿ ಗಽಳವೆಚೆ
= ಕೈಕಾಲು ಸೋರುವುದು
1. ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಕೈಕಾಲುಗಳ ಬಲ ಕುಗ್ಗಿದಂತಾಗುವುದು
2. ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕವಾದ ತೀವ್ರ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ಅಥವಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಹತಾಶೆ

405. - हऽगु खाद्‌लेलेला /खाद्धल्ला त्सेण खाय्‌वेच
= हग खाल्लेल्यासठी शेण खायचें
- वाईट काम केलेला बद्दल प्रायश्चित करणें

WORLD KONKANI LIBRARY
Accn No : 002569

405A. - हनुमंताची त्सेप
- हनुमंताची शेप
- न संपणारा

406. - हर्वाणांत्लो कांजो
= हरवाणातला सागरगोठ
-1. एक ठिकाणी न रहणारा 2. ताब्यात न मिळणारा

407. - हर्वाळ हय्‌वेचं
= हलका होणें, - कमी वजनाचा होणें
- गौरवहीन होणें

408. - हाड़ फोडे लक्षण नाहि
= हाड़ फोडे लक्षण नाही
- सूक्ष्मता, परिज्ञान, वळण नसलेल्या बद्दल (विशोषतः कामा विषयी)

409. - हाड्डाचे मऽणि करवेचे
= हाडाचे मणि करणे
- बरेच कष्ट घेणे, परिश्रम करणे

410. - हाथ पायि गऽळवेचे
= हात पाय गळणे
-1. भीतिने हातापाया बलहीन होणे
2. हताशा होणे

411. -ಹಾಥ ಪಾಯಿ ತ್ಸೋಡವೆಚೆ
= ಕೈಕಾಲು ಬಿಡುವುದು
-1. ನಿರಾಶನಾಗು, ಕೈ ಚೆಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು
2. ಹೋರಾಟದ ಮನೋಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಬೇಗನೆ ಸೋಲೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು

412. -ಹಾಥ ಪಾಯಿ ಪಡವೆಚೆ
= ಕೈಕಾಲು ಬೀಳುವುದು
-1. ಮುದಿತನ 2. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬರುವ ಸ್ಥಿತಿ

413. -ಹಾಥ ಪಾಯಿ ಬಾಂಧಸ್ಸೆ ಹಯ್‌ವೆಚೆ
= ಕೈಕಾಲು ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗು
- ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ / ಹಣದ / ಸನ್ನಿವೇಶದ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು -ಅಸಹಾಯಕತೆ

414. - ಹಾಥ ಪಾಯಿ ಮಾರವೆಚೆ
- ಕೈಕಾಲು ಹೊಡೆಯುವುದು
-1. ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಡುವುದು, ಒದ್ದಾಟಪಡುವುದು
2. ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುವುದು
3. ಆಸನ್ನ ಮರಣಸ್ಥಿತಿಯ ಚಡಪಡಿಕೆ

415. - ಹಾಥ್ಥ ವ್ಯಾರೆ
= ಕೈ ಭಾಷೆ
1. ಕೈಸನ್ನೆ, ಅಭಿನಯ 2. ಗುಟ್ಟು 3. ಗುಪ್ತ ಸಂದೇಶ

416. - ಹಾತ್ಥಾ ಪಾಯಿಲಾ ಜಽನ
= ಕೈಕಾಲಿಗೆ ಜನ
- ಜನ ಸಂಪತ್ತು, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ

411. - हाथ पायि त्सोडवेचे

= हात पाय सोडणे

-1. निराश होऊन बसणें

2. प्रयत्न सोडून देणें

3. लढ़ाऊपण नसणें, लवकर पराभव स्वीकारणें

412. - हाथ पायि पडवेचे

= हाथ पाय पडणें

-1. वृद्याप्य 2. अनारोग्य

413. - हाथ पायि बांधिस्से हय्वेचे

= हाथपाय बांधल्या सारखे होणे

-1. खटपट मारणें 2. दुःखीने वळ्वळ् करणें

414. - हाथ पायि मारवेचे

= हाथ पाय मारणें

-1. खटपट मारणें 2. दुःखीने वळवळणें

-3. अन्तिम स्थितीत वळवळणें

415. -हात्थ व्यारे

= हातवारे करणे

-1. बोलण्याची क्रिया हाताने दाखवणे 2. गुप्त संदेश 3. गौप्य

416. - हाथ्था पायिला जऽन

= हातापायांना जन

- जनसंपत्ति, दौलत

417. - ಹಾಥ್ಹಾಲಾ ಆಯ್‌ಲೆಲ ತೊಂಡಾಲಾ ಆಯ್‌ಲಂ ನಾಹಿಂ
= ಕೈಗೆ ಬಂದದ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ
- ಕೊನೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ / ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ತಪ್ಪಿತು

418. - ಹಾಥ್ಹಾವಽರಿ ರೇಘ ದಿಸ್ತಾಂ
= ಕೈಯ ಮೇಲಿನ ಗೆರೆ ಕಾಣುವಾಗ
- ಮುಂಜಾನೆ / ಬೆಳಗಾಗುವ ತುಸು ಮೊದಲೇ

419. - ಹಾನ್ಸೆ ಭಾತ್ತಾಜೊ (ಹಾನ್ಸ = ಮೂರು ಪಾವು)
= ಮೂರು ಪಾವು ಅನ್ನದವ
- ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕಾದಾನು, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ

420. - ಹಾನ್ಸೆಂತ್ಲೊ ಮಾಂಡುಕ್ಯೊ
= ಮೂರು ಪಾವು ಅಳತೆಯ ಪಾತ್ರೆಯೊಗಳಗಿನ ಕಪ್ಪೆ ಮರಿಗಳು
- ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಗದ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ

421. - ಹಾಲ್ಲಾ ಮುಲ್ಲಾ (ಮಲ್ಲಾ) ದ್ಯೋಸುಗೆಲ್ಲಾ
= ಆಚೆ ಈಚೆ ಹೇಗೋ ದಿನ ಕಳೆಯುವುದು
-1. ದಿನ ಕಳೆದುದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ
2. ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಆಗುವಾಗ ದಿನವಿಡೀ ಕಳೆಯಿತು

422. - ಹೆಗ್ಡಾಶ್ಶಿ ಕಾಡ್ಡಿ ತೆಗ್ಡಾ ಠೇವಿನ್ನಾಸಲೆಲೊ
= ಈಚೆಗಿನ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಆಚೆ ಇಡದವನು
-1. ಬಹು ಸೋಮಾರಿ
2. ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದು

423. - ಹೆಣದತ್ತ
= ಹೆಣ ಸಮಾನ
- ಚುರುಕಿಲ್ಲದ, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ

417. - हाथ्थाला आय्लेलं तोंडाला आय्लंनाहि
= हातात आलेलं तोडापर्यंत आलें नाहीं
- अंतिम क्षणी प्राप्ति चुकली

418. - हाथ्था वऽरि रेघ दिस्तां
= हाता वरचा रेषा दिसतां
- पहाटे (अगदी सकाळी)

419. - हान्ने भात्ताचो (हान्नं = तीन पाव)
= हान्ने भाताचा, तीन पाव भाताचा / खाणारा
- निष्प्रयोजक, अन्न ध्वंसी

420. - हान्नेंत्लो मांडुक्यो (हान्नं = भांड)
= हान्नेंत पडलेले लाहान बेडुके
- ताब्यास न मिळणार

421. - हाल्ला मुल्ला (मल्ला) द्योसु गेल्ला
= हाल्ला मुल्ला दिवस गेला
- 1. म्हणता म्हणता दिवस गेला
= 2. इकडे तिकडे बघता सगळा दिवस गेलेला कळले नाहीं

422. - हेग्डाश्शि काड्डि तेग्डा ठेविनाय्सलेलो
= इकडची काडी तिकडे न करणारा
- 1. सोमारी
- 2. उद्देशपूर्वक काम न करणारा

423. - हेणदत्त
= शवा सारखा
- प्रेत दत्त (हेण = प्रेत (कन्नड)

424. - ಹೇವು ಬೈಪವೆಚೊ ನಾಹಿಂ

= (ಇವನಿಂದ) ಕೆಸು ಬೇಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ

- ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಗದವನು

(ತುಳುಗಾದೆಯ ಅನುವಾದ / ಹೇವು-ಕೆಸು; ಬೈಪುನಾ = ಬೇಯುವುದು)

425. - ಹೊಣಾರ್ ಜಾಣಾರ್ ನೋಹೆಂ

= ಆಗು-ಹೋಗುವಂತಹದಲ್ಲ

- ಅಸಾಧ್ಯ.

424. - हेवु बैपवेचो नाहि

= अळ्ळू पण शिजणार नाही

- निरुपयोगी

चलाकी नसलेलां. हेवु = अळ्ळूं (तुळु) बैपुना = शिजणें (तुळु)

425. - होणार जाणार नोहें

= होणार जाणार नव्हे

- अशक्य, असंभव

WORLD KONKANI CENTRE LIBRARY
विश्व कोंकणी पुस्तकालय
110

LIBRARY

WORLD KONKANI CENTRE

Shakthinagar, Mangalore.

No: Acc. No:

Issued on	Borrower's No. And Signature	Returned on
	2569 / G>Dev / Svc.	

WORLD KONKANI CENTRE,
SHAKTHINAGAR, MANGALORE

TITLE:

WORLD KONKANI CENTRE
LIBRARY
SHAKTHINAGAR D. K.

✣

Acc. No. ________________

Books lost, torn, defaced, marked or damaged in any way shall have to be replaced by the borrower.

Books issued can be recalled at any time, if necessary.

HELP TO KEEP THIS BOOK
FRESH & CLEAN

ಚಿತ್ಪಾವನೀ ಮ್ಹಣ್ಯೋ - चित्पावनी म्हण्यो

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಚೇತಾ ಜೋಶಿ
सौ सुचेता जोशि

ಚಿತ್ಪಾವನೀ ಭಾಷೆಯ ಗಾದೆ ಮತ್ತು ವಾಗ್ರೂಢಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಚೇತಾ ಜೋಶಿಯವರು ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಎಡಪದವು ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪನ್ಯಾಸಕಿ. 'ಚಿತ್ಪಾವನೀ ಗಿತ್ತಂ' ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಿತ್ಪಾವನೀ ಭಾಷೆಯ, ಶಬ್ದಕೋಶವೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

चित्पावनी भाषेंतील लोकोक्ति आणी वाक्प्रचारांचे संग्रह।

सौ सुचेता जोशि मंगळूर तालूका, यडपदवु पदवि पूर्व कालेजांत राज्य शास्त्र प्राध्यापिका । 'चित्पावनी गित्तं' नावाच्या लोकगीत संग्रह प्रकाशित केला आहे । चित्पावनी शव्द कोशाचे काम करीत आहेत ।।

Price : Rs. 50/-